

کتاب امثال سلیمان

آمار حیاتی: هدف:

هدف کتاب این است که به مردم بیاموزد چگونه دیگران را درک کنند، و در هر آنچه می‌کنند، عادل و منصف باشند. همچنین در پی آن است که به جاهلان حکمت و به جوانان فهم و بصیرت بیاموزد، و به دانایان کمک کند تا رهبران خوبی باشند (ر.ش. به ۱: ۲-۶). خلاصه آنکه هدف کتاب این است که حکمت الهی را در زندگی روزمره مردم پیاده کند و بدین ترتیب راهنمای اخلاقی آنان باشد.

نویسنده:

بیشتر مطالب این کتاب را سلیمان نوشته، و برخی از قسمت‌های آخر را نیز آگور و لموئیل به نگارش در آورده‌اند.

تاریخ نگارش:

سلیمان بیشتر این مثل‌ها را در اوایل دوران سلطنتش نوشت و تدوین کرد.

زمینه تاریخی:

کتابی است مشتمل بر سخنان حکیمانه، که به مردم یاد می‌دهد چگونه با به‌کار بستن افکار خردمندانه، زندگی خداپسندانه‌ای داشته باشند.

آیه کلیدی:

«نخستین قدم برای کسب دانش، خداترسی است. کسی که حکمت و ادب را خوار می‌شمارد، احمق است» (۱: ۷).

جنبه خاص:

در این کتاب از صناعات ادبی مختلفی استفاده شده، نظیر شعر،



از نصایح دوستانه گرفته تا سخنان پرشور و احساس، و از کتب قدیمی و خاک‌گرفته تا روزنامه‌های عوام‌پسند و کثیرالانتشار، همگی در حال انتقال پیام‌اند و می‌کوشند به مخاطبین خود دانش و حکمت منتقل سازند. عشق به یادگیری و درک و فهم، جزو سرشت انسان است. ما هر چیز را از علوم گرفته تا امور ماوراءالطبیعه تجزیه و تحلیل می‌کنیم، در ذهن خود ترسیم می‌نماییم، درباره آن نظریه‌پردازی می‌کنیم و آن را به بحث و بررسی می‌گذاریم. مدرسه و مؤسسه آموزشی و دانشگاه می‌سازیم تا اساتید عالم در آنجا به ما درباره دنیا و زندگی تعلیم دهند.

دانش خوب است، اما بین *دانش* (دانستن یک سلسله حقایق) و حکمت (پیاده کردن آن حقایق در زندگی) فرق زیادی هست. ممکن است دانش بیندوزیم، اما این دانش بدون حکمت بی‌فایده است. باید فرا بگیریم که دانش خود را چگونه در زندگی پیاده کنیم.

سلیمان که حکیم‌ترین کسی بود که تا به حال زیسته، میراث مکتوبی در سه کتاب در خصوص حکمت برای ما بر جای گذاشته است: کتاب امثال، جامعه، و غزل غزلها. او در این کتب تحت هدایت روح القدس، رهنمودهایی عملی برای زندگی به ما ارائه می‌دهد.

در اولین کتاب از این سه، سلیمان نصایح عملی خود را به شکل مثل بیان می‌کند. مثل جمله‌ای است کوتاه و موجز که حقیقتی اخلاقی را بیان می‌کند. کتاب امثال مجموعه‌ای است از این جملات خردمندانه. همانطور که می‌توان انتظار داشت، موضوع اصلی کتاب امثال همانا ماهیت حکمت واقعی است. سلیمان می‌نویسد: «نخستین قدم برای کسب دانش، خداترسی است» (۱: ۷). و آنگاه در خصوص اینکه چگونه می‌توان در حکمت و خداترسی زندگی کرد، صدها نمونه عملی ارائه می‌دهد.

کتاب امثال به موضوعات زیادی می‌پردازد که از آن جمله‌اند: جوانی و نظم و انضباط، زندگی خانوادگی، خویشتن‌داری و مقاومت در برابر وسوسه‌ها، امور مالی، گفتار و زبان، شناخت خدا، ازدواج، جستجوی حقیقت، ثروت و فقر، فساد و انحرافات اخلاقی، و البته خود حکمت. این امثال به‌صورت اشعاری کوتاه‌اند (معمولاً به شکل دو بیت)، و آمیزه‌ای هستند مقدس از عقل سلیم و هشدارهای به‌موقع. گرچه هدف از این امثال تعلیم الهیات نیست، اطاعت از نصایح آن باعث می‌شود فرد از نزدیک با خدا راه برود. کلمه «مثل» از کلمه‌ای عبری مشتق شده به معنای «اداره یا حکومت کردن» و این گفته‌ها و تذکرات و پند و اندرزها، در خصوص اداره زندگی، توصیه‌های بسیار مفیدی در اختیار ما می‌گذارد.

به‌هنگام مطالعه کتاب امثال، بدانید که شناخت خدا کلید حکمت است. به عقاید

مثل‌های کوتاه، سؤالات کنایه‌آمیز، و دوبیتی. سایر صناعات ادبی به کار رفته در کتاب عبارتند از تضاد، تشبیه، و جاندارپنداری (شخصیت بخشیدن به امور انتزاعی).

و تعالیم خردمندترین مرد جهان توجه نمایید، و این حقایق را در زندگی خود پیاده کنید. تنها خواننده کتاب امثال نباشید، بلکه مطابق آن عمل کنید!

تقسیم‌بندی کلی:

الف - حکمت برای جوانان

(۱:۱ تا ۱۸:۹)

سلیمان همچون پدری که به پسرش نصیحت می‌کند، به جوانان زمان خود پند و اندرز می‌دهد. با اینکه بسیاری از این امثال خطاب به جوانان است، اصولی که در پس آنها نهفته، برای همه ایمانداران، اعم از مرد و زن، و پیر و جوان، مفید است. هر کسی که در جستجوی حکمت در آغاز راه باشد، این گفته‌های خردمندانه را بسیار سودمند خواهد یافت. به قول سلیمان: «این مثل‌ها به جاهلان حکمت می‌بخشند و به جوانان فهم و بصیرت» (۴:۱).

ب - حکمت برای همه مردم

(۱:۱۰ تا ۳۴:۲۴)

سلیمان می‌خواست حکمت را به همه مردم، صرف‌نظر از سن، جنسیت، یا موقعیت اجتماعی، تعلیم دهد. این گفته‌های کوتاه و خردمندانه برای زندگی روزمره حکمت عملی در اختیار ما می‌گذارند. ما باید آنها را مدام مطالعه کنیم و در زندگی‌مان به کار بندیم. «این مثل‌ها به شما کمک خواهند کرد تا حکمت و ادب بیاموزید و بتوانید معنی سخنان پرمغز را درک کنید. آنها به شما یاد خواهند داد چگونه رفتار عاقلانه داشته باشید و با صداقت و عدالت و انصاف عمل کنید» (۳ و ۲:۱).

ج - حکمت برای رهبران

(۱:۲۵ تا ۳۱:۳۱)

علاوه بر مثل‌هایی که سلیمان جمع‌آوری کرد، افراد حزقیان نیز مثل‌های فراوانی را که توسط سلیمان و دیگران نوشته شده بود، جمع‌آوری کردند. با آنکه بیشتر این مثل‌ها ماهیت کلی دارند، تعداد زیادی نیز به‌طور مشخص خطاب به پادشاه و کسانی است که با او در ارتباط هستند. این مثل‌ها به ویژه برای کسانی مفید است که رهبرند یا می‌خواهند در آینده دیگران را رهبری کنند. به گفته سلیمان: «با شنیدن و درک این مثل‌ها، حتی داناان داناتر می‌شوند و دانشمندان چاره‌اندیشی کسب می‌کنند تا بتوانند معانی گفتار پیچیده حکیمان را بفهمند» (۶ و ۵:۱).

موضوع های مهم	موضوع	توضیحات	اهمیت موضوع
موضوع های مهم	حکمت	خدا می خواهد قومش حکیم و خردمند باشند. مردم بر دو نوع اند و نمایانگر دو شیوه زندگی مختلف: فرد احمق، شریر و سرکش است و یا از خدا متنفر است، یا به او اعتنائی نمی کند. و اما فرد عاقل در پی آن است که خدا را بشناسد و او را دوست بدارد.	وقتی ما راه خدا را بر می گزینیم، او نیز به ما حکمت عطا می کند. کلام او، یعنی کتاب مقدس، ما را به سوی زندگی درستکارانه، روابط صحیح، و تصمیمات درست هدایت می کند.
	روابط	امثال به ما پند و اندرز می دهد که روابط شخصی خود را با دوستان، خانواده، و در محل کار خود گسترش دهیم. در تمام روابطمان، باید محبت، ایثار، و معیارهای والای اخلاقی را از خود نشان دهیم.	برای آنکه بتوانیم با مردم ارتباط برقرار کنیم، به پشتکار، کاردانی، و انضباط نیاز داریم تا بتوانیم از حکمتی که خدا به ما می دهد استفاده کنیم. اگر با مردم مطابق حکمتی که خدا به ما می دهد رفتار نکنیم، روابط ما لطمه خواهد دید.
	گفتار	آنچه می گوئیم، نگرش واقعی ما را نسبت به دیگران نشان می دهد. نحوه سخن گفتن ما بیانگر آن است که چه نوع انسانی هستیم. گفتار ما محکی است که مشخص می کند چقدر خرد اندوخته ایم.	برای آنکه در گفتار خردمند باشیم، باید بر نفس خود تسلط حاصل کنیم. سخنان ما باید صادقانه و گزیده باشد.
	کار	نتیجه نهایی تمام کارهایی را که انجام می دهیم، خود خدا تعیین می کند. ما مسؤولیم کار خود را با جدیت و انضباط انجام دهیم، نه اینکه تنبلی کنیم.	از آنجا که نحوه زندگی ما همواره زیر نظر خدا است، باید در کار خود هدفمند باشیم. در استفاده از مهارت هایمان هرگز نباید سست اراده یا از خود راضی باشیم.
	موفقیت	اگر چه مردم به خاطر پول و شهرت سخت کار و تلاش می کنند، اما موفقیت در نظر خدا عبارت است از نیکنامی، پرهیزکاری، و وقف بودن از لحاظ روحانی جهت اطاعت از او.	داشتن رابطه ای موفق با خدا تا ابد ارزش خواهد داشت. تمام چیزهای دیگر از بین رفتنی است. تمام دارایی، وقت، و مهارت هایمان از جانب خدا است. بنابراین، باید بکوشیم تا از آنها به طرز حکیمانه استفاده کنیم.

الف - حکمت برای جوانان (۱:۱ تا ۱۸:۹)

در ابتدای کتاب امثال، هدف از آن به روشنی بیان می‌شود: انتقال حکمت جهت داشتن یک زندگی خداپسندانه. چند فصل اول، پند و اندرز پدرانه سلیمان است به جوانان. اگر چه بسیاری از مطالب این قسمت خطاب به جوانان است، اما همه کسانی که در جستجوی حکمتند از سخنان حکیمانه آن سود فراوان خواهند برد. در اینجا است که می‌توان منبع حکمت را کشف کرد و به ارزش و فواید آن پی برد.

هدف از امثال

مثلهای سلیمان، پادشاه اسرائیل، که پسر داود بود:
 ۱ این مثلها به شما کمک خواهند کرد تا حکمت و ادب بیاموزید و بتوانید معنی سخنان پرمغز را درک کنید.^۳ آنها به شما یاد خواهند داد چگونه رفتار عاقلانه داشته باشید و با صداقت و عدالت و انصاف عمل کنید. این مثلها به جاهلان حکمت می‌بخشند و به جوانان فهم و بصیرت.^{۵۵} با شنیدن و درک این مثلها، حتی دانایان داناتر می‌شوند و دانشمندان چاره اندیشی کسب می‌کنند تا بتوانند معانی گفتار پیچیده حکیمان را بفهمند.

۱:۱
 ۱ پاد ۳۲:۴
 امت ۱:۲۵
 ۲:۱
 امت ۴:۵:۴
 ۳:۱
 امت ۹:۲:۹
 ۴:۱
 امت ۴:۸:۴:۹

حکمت، جوانان را از گزند بلا حفظ می‌کند

نخستین قدم برای کسب دانش، خداترسی است. کسی که حکمت و ادب

۷:۱
 امت ۱۰:۹:۳۳:۱۵

قسمت‌های کتاب امثال را نوشت. تاریخچه زندگی او به اختصار در اول پادشاهان فصل ۳ آمده است.

۹:۷:۱ در این عصر اطلاعات، دانش فراوان است، اما حکمت کمیاب. حکمت بسی فراتر است از کسب دانش بسیار؛ نگرشی است بنیادی که همه جوانب زندگی انسان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. نخستین قدم در راه کسب حکمت، اعتماد به خدا و احترام گذاشتن به او است. مبنای درک شما از دنیا، و شالوده نگرش و اعمال و رفتارتان، باید ایمان به خدا باشد. به خدا اعتماد کنید تا شما را حکیم گرداند.

۹:۷:۱ اعمالی که انجام می‌دهیم بسی مؤثرتر و گویاتر از سخنانی است که بر زبان می‌رانیم. و این اصل به ویژه در خانه صدق می‌کند. کودکان هر روزه به اعمال و عکس‌العمل‌های والدینشان نگاه می‌کنند و ارزشها، معیارهای اخلاقی، و اولویتهای زندگی‌شان را از آنان فرا می‌گیرند. اگر والدین نشان دهند که از صمیم قلب به خدا احترام می‌گذارند و به او توکل دارند، فرزندانشان نیز از آنان پیروی خواهند کرد. بنابراین، در حضور فرزندانتان درست زندگی کنید تا از این طریق به خدا احترام گذاشته باشید. در زندگی خانوادگی خود، عبادت و پرستش خدا را در اولویت قرار دهید و هر روز به اتفاق

۱:۱ کتاب امثال در رابطه با زندگی عادی و روزمره آدمی همان نقشی را دارد که کتاب مزامیر در رابطه با زندگی مذهبی و پارسایانه. امثال حاوی پیشنهادهایی است عملی برای داشتن یک زندگی ثمربخش. این کتاب صرفاً مجموعه‌ای از ضرب‌المثل‌های عادی نیست، بلکه حاوی نکات عمیق روحانی است که به تجربه حاصل شده است. **مثلاً** عبارت است از جمله‌ای کوتاه و حکیمانه که یادگیری‌اش آسان است و انسان را به عمل و می‌دارد. موضوع **مثلاً**، بحث پیرامون اصول عقاید روحانی و اخلاقی نیست؛ زیرا فرض را بر این می‌گیرد که پیشاپیش این اصول را می‌دانیم. موضوع اصلی کتاب امثال، خود خدا است و شخصیت، اعمال، و برکات او؛ و در این باره بحث می‌کند که چطور می‌توانیم با خدا در ارتباط نزدیک به‌سر بریم.

۱:۱ سلیمان، سومین پادشاه اسرائیل، که پسر داود این پادشاه برجسته بود، در دوران طلایی اسرائیل سلطنت می‌کرد. وقتی خدا به او اجازه داد درخواستی بکند، او تقاضای حکمت کرد (پادشاهان ۳:۱۴-۱۵). خدا از این درخواست سلیمان خوشنود شد و علاوه بر حکمت، ثروت، قدرت، و آرامش و امنیت نیز به او عطا فرمود. سلیمان معبد باشکوه را در اورشليم ساخت (پادشاهان ۶) و اکثر

را خوار می‌شمارد، احق است.^{۱۸} ای جوان، نصیحت پدرت را بشنو و از تعلیم مادرت رویگردان نشو، زیرا سخنان ایشان مانند تاج و جواهر، سیرت تو را زیبا خواهند ساخت.

۱۰:۱ «وقتی گناهکاران تو را وسوسه می‌کنند، تسلیم نشو. ^{۱۱} اگر آنها به تو بگویند: «بیا در کمین مردم بنشینیم و آنها را بکشیم ^{۱۲} او مانند قبر، آنها را بلعیم و از هستی ساقط کنیم؛ ^{۱۳} از این راه ما اشیاء قیمتی فراوان به چنگ خواهیم آورد و خانه‌های خود را از این غنایم پر خواهیم ساخت؛ ^{۱۴} هر چه به دست بیاوریم به تساوی بین خود تقسیم خواهیم کرد؛ پس بیا و با ما همدست شو!» ^{۱۵} پسرم تو با آنها نرو و خود را از چنین افرادی دور نگاهدار؛ ^{۱۶} زیرا آنها همیشه در پی گناه و قتل هستند. ^{۱۷} یک پرنده وقتی می‌بیند برایش دام گذاشته‌اند، از آن دوری می‌کند. ^{۱۸} ولی این افراد اینطور نیستند. آنها خودشان را به دام می‌اندازند و با دست خود گور خود را می‌کنند. ^{۱۹} این است سرنوشت تمام کسانی که در پی سود نامشروع هستند. چنین اشخاص خود را نابود می‌کنند.

ندای حکمت

۲۰ حکمت در کوچه‌ها ندا می‌دهد. ^{۲۱} مردم را که در سر چهارراه‌ها و نزد دروازه شهر جمع شده‌اند صدا کرده، می‌گوید: ^{۲۲} «ای احق‌ها! تا کی می‌خواهید احق بمانید؟ تا کی می‌خواهید دانایی را مسخره کنید و از آن متنفر باشید؟

با توجه به نتایج دراز مدت کاری باشد که می‌خواهیم انجام دهیم. این امر گاه به معنای قطع ارتباط با کسانی است که می‌خواهند ما را به انجام اعمالی وا دارند که می‌دانیم نادرست است. ما نمی‌توانیم با گناه دوستی کنیم و در عین حال انتظار داشته باشیم زندگی‌مان از عواقب گناه مصون باشد. بنابراین از گناه روی گردانده، از آن بگریزید؛ این کار بزدلی نیست بلکه نهایت شجاعت است.

۲۰:۱ تصویر حکمت به‌عنوان کسی که در کوچه‌ها ندا در می‌دهد، نوعی جاندار پنداری است. جاندار پنداری صنعتی ادبی است که در اینجا به کار رفته تا حکمت را به‌صورت موجودی زنده تصور کنیم. حکمت چیز جداگانه‌ای نیست، بلکه همانا فکر خدا است که مکشوف می‌شود. با مطالعه خدمت عیسی مسیح بر این زمین که در اناجیل آمده، می‌توانیم حکمت را در عمل ببینیم. و برای آنکه ببینیم چطور می‌توانیم حکیم شویم، می‌توانیم به ندای حکمتی که در کتاب امثال ما را به خود می‌خواند و تعلیم می‌دهد، گوش فرا دهیم.

۲۲:۱ احق در کتاب امثال کسی نیست که از لحاظ ذهنی معیوب باشد، بلکه کسی است که از عیب و نقص شخصییتی رنج می‌برد. کسی نیست که کودن یا کندذهن

هم کتاب مقدس بخوانید تا از این طریق به فرزندانان بیاموزید چگونه درست زندگی کنند.

۹:۱ افراد متعصبی که فکر می‌کنند همه چیز را می‌دانند، در شمار آزاردهنده‌ترین مردم هستند. اینگونه افراد در مورد هر چیز از روی تعصب قضاوت می‌کنند و هیچ چیز جدیدی را نمی‌پذیرند. سلیمان چنین اشخاصی را احق می‌خواند. بنابراین فکر نکنید همه چیز را می‌دانید و علامه دهر هستید، بلکه نصیحت‌پذیر باشید. مخصوصاً آماده باشید به پند و اندرز کسانی که شما را خوب می‌شناسند و می‌توانند مشورت‌های بالرشبی به شما دهند، گوش فرا دهید. یاد بگیرید از دیگران چیزهای تازه بیاموزید. به یاد داشته باشید که تنها خدا دانای مطلق است.

۱۹:۱۰:۱ گناه چیز جذابی است، زیرا راهی پیش پای ما می‌گذارد تا به سرعت به موفقیت دست یابیم و احساس کنیم «مانند دیگران» هستیم. وقتی هم‌رنگ دیگران می‌شویم و از گوش کردن به حقیقت امتناع می‌ورزیم، امیال ما ارباب ما می‌شوند و حاضریم برای ارضای آنها دست به هر کاری بزنیم. اما گناه، حتی به‌صورت جذابش، چیز مهلک و خطرناکی است. باید یاد بگیریم که تصمیماتمان نه بر اساس امیال پر زرق و برق یا لذت‌های کوتاه مدت، بلکه

۹:۸:۱
امت ۲۰:۶

۱۰:۱
مز ۱:۱
امت ۲۰:۷؛ ۲۱:۱۳

۱۵:۱
مز ۱:۱؛ ۲۶:۴
قرن ۱۷:۶

۱۶:۱
امت ۱۶:۴

۱۸:۱
امت ۲۲:۵؛ ۱۷:۹

۱۹:۱
امت ۲۷:۱۵؛ ۲۸:۲۵

۲۲:۱
امت ۴:۹؛ ۱۵:۱۴

۲۳ اگر سرزنش مرا می‌پذیرفتید من روح خود را بر شما نازل می‌کردم و شما را دانا می‌ساختم. ۲۴ بارها شما را صدا کردم ولی توجه نکردید، التماس نمودم اما اعتنا ننمودید. ۲۵ شما نصیحت و نکوهش مرا نپذیرفتید. ۲۶ من نیز در روز مصیبتان به شما خواهم خندید، و هنگامی که بلا دامنگیرتان شود شما را مسخره خواهم کرد. ۲۷ وقتی بلا مانند طوفان شما را فرا گیرد و مصیبت مثل گردباد شما را احاطه کند، و سختی و بدبختی شما را از پای درآورد، ۲۸ به داد شما نخواهم رسید، و اگر چه با اشتیاق بدنالم بگردید، مرا نخواهید یافت؛ ۲۹ زیرا از دانایی منتفر بوده‌اید و از خداوند اطاعت نکرده‌اید. ۳۰ نصیحت مرا گوش نگرفته‌اید و نکوهش مرا نپذیرفته‌اید. ۳۱ بنابراین ثمره راهی را که در پیش گرفته‌اید خواهید دید. ۳۲ زیرا سرکشی احمقان، ایشان را خواهد کشت و بی‌خیالی نادانان آنها را از پای در خواهد آورد. ۳۳ ولی همه کسانی که به من گوش دهند، از هیچ بلایی نخواهند ترسید و در امنیت زندگی خواهند کرد.»

۲۴:۱
امت ۳۲:۱۵
اش ۴:۶۶ ؛ ۱۲:۶۵
۲۵:۱
توا ۱۶:۳۶
۲۷:۱
امت ۲۵:۳ ؛ ۲۵:۱۰
۲۸:۱
ایو ۹:۲۷
حز ۱۸:۸
۳۱:۱
ایو ۸:۴
امت ۲۲:۵ ؛ ۸:۲۲
۳۳:۱
امت ۲۶:۲۴:۳

حکمت از جانب خدا است

۲ ای پسر، اگر به سخنانم گوش بدهی و دستوراتم را اطاعت کنی،
۲ به حکمت گوش فرا دهی و طالب دانایی باشی،^۳ و اگر بدنال فهم و بصیرت بگردی^۴ و آن را مانند نقره بطلبی تا به چنگ آری،^۵ آنگاه خدا را خواهی شناخت و اهمیت خدا ترسی را خواهی آموخت. خداوند بخشنده حکمت است و سخنان دهان او به انسان فهم و دانش می‌بخشد. ^۷ او به آدمهای

۱:۲
امت ۱۰:۳ ؛ ۱۰:۴
۳:۲
متی ۴۴:۱۳
۶:۲
یعقو ۵:۱

در جستجوی آنند. برای رسیدن به حکمت باید پشتکار و جدیت به خرج دهیم. وقتی در پی حکمت به جستجو بر می‌آییم، متوجه می‌شویم که حکمت واقعی از طرف خدا است و با تلاش خودمان نمی‌توانیم آن را به وجود آوریم. اما از آنجا که حکمت خدا از افراد گردن‌کش و احمق مخفی داشته شده است، برای یافتن و استفاده کردن از آن باید تلاش کرد.

۵:۳:۲ این آیات بیانگر دو نوع نحوه ارتباط برقرار کردن با خدا است، طریقی که متناسب با دو جنبه اساسی طبیعت خدا هستند. نخست آنکه ما از خدا می‌ترسیم و به او احترام می‌گذاریم. و دوم اینکه در عین حال، به او اطمینان و توکل نیز داریم. ما با احترام گذاشتن به خدا و ترس از او، بر متعالی بودن او صحه می‌گذاریم، یعنی بر کاملیت و قدرت او بر دنیایی که خلق نموده است. اعتماد و اطمینان ما نسبت به او نیز بیانگر ایمان ما است به حاضر مطلق بودن او و حضور هر روزه‌اش در زندگی ما.

باشد، بلکه قدرت تشخیص بین خوب و بد یا درست و نادرست را ندارد.

۲۸-۲۳:۱ برای آنکه بتوانیم نصیحت حکمت را بشنویم، باید حاضر باشیم به آن گوش فرا دهیم. نمی‌توانیم اجازه دهیم غرور سد راه ما شود. غرور بدین معنا است که حکمت و خواسته‌های شخصی خود را بهتر و بالاتر از حکمت و خواست خدا بدانیم. اگر فکر می‌کنیم بیشتر از خدا می‌دانیم، دچار غروری جاهلانه شده‌ایم. وقتی احساس می‌کنیم نیازی به هدایت خدا نداریم، با این کار پلی را که همانا فروتنی است و ما را به او مرتبط می‌سازد، نادیده می‌گیریم.

۶:۳:۲ حکمت هم عطایی خدادادی است و هم چیزی است که باید آن را با جستجو و کند و کاو به دست آورد. نقطه شروع حکمت، خدا و کلام مکشوف او است، یعنی «سخنان دهان او که به انسان فهم و دانش می‌بخشد» (۶:۲). حکمت در این مفهوم، عطایی است از جانب خدا، اما او این حکمت را تنها به کسانی می‌بخشد که مشتاقانه

خوب و درستکار کمک می کند و از آنها محافظت می نماید. ^۸ او از اشخاص با انصاف و خدانشاس حمایت می کند.

^۹ اگر به سخنانم گوش بدهی، خواهی فهمید که عدالت، انصاف و صداقت چیست و راه درست کدام است. ^{۱۰} حکمت جزو وجود تو خواهد شد و دانش به تو لذت خواهد بخشید. ^{۱۱} بصیرت و فهم تو، از تو محافظت خواهد کرد.

^{۱۲} او تو را از افراد بدکار دور نگه خواهد داشت افرادی که سخنانشان انسان را منحرف می سازد، ^{۱۳} افرادی که از راه راست برگشته اند و در ظلمت گناه زندگی می کنند، ^{۱۴} افرادی که از کارهای نادرست لذت می برند و از کج روی و شرارت خرسند می شوند، ^{۱۵} و هر کاری که انجام می دهند از روی حقه بازی و نادرستی است.

^{۱۶} حکمت می تواند تو را از زنان بدکاره و سخنان فریبنده شان نجات دهد. ^{۱۷} این گونه زنان، شوهران خود را رها نموده، پیمان مقدس زناشویی را شکسته اند. ^{۱۸} مردانی که به خانه های چنین زنانی قدم می گذارند، بسوی مرگ و نیستی پیش می روند و دیگر به زندگی سابق خود باز نمی گردند.

۹:۲
امت ۶:۲:۱
۱۰:۲
امت ۳۳:۱۴
۱۱:۲
امت ۱۹:۴ ؛ ۱۲:۶
۱۴:۲
امت ۲۳:۱۰
۱۶:۲
امت ۲۷:۲۳ ؛ ۲۴:۶

کلمه کلیدی	نمونه	توضیح	نوع ساختار	درک امثال
«اما»	۶:۱۰ ؛ ۲۷:۱۵ و ۲۵:۲۷	معنا و کاربرد مثل از تفاوت یا تقابل بین دو عبارت مثل نتیجه می شود.	تقابل	اکثر امثال به صورت دوبیتی است. این
«همچون» «بهبتر است از»	۲۶:۱۰ ؛ ۱۶:۱۵ و ۱۷:۲۵ ؛ ۲۵:۲۵	معنا و کاربرد مثل از مقایسه یا شباهت بین دو عبارت مثل نتیجه می شود.	تشبیه	مثل ها سه ساختار متفاوت دارند؛
«و»	۲۴:۱۰ ؛ ۲۳:۳	معنا و کاربرد مثل از تکمیل عبارت دوم توسط عبارت نخست نتیجه می شود.	تکمیلی	

برابرشان از بقیه گناهان مشکل تر است. غرور می گوید: «من شایستگی دارم»، و میل جنسی نیز می گوید: «من نیاز دارم.» ترکیب این دو گناه، کشش و جذبه ای مهلک دارد. در حقیقت، سلیمان می گوید که تنها با اتکا به قدرت خدا می توانیم بر این دو گناه غالب آییم. غرور باب طبع فکری تهی است و وسوسه جنسی باب طبع قلبی تهی. بنابراین، باید با نگاه کردن به خدا، فکرمات را با حکمت او و قلب هایمان را با عشق او لبریز سازیم. فریب نخورید؛ به یاد بیاورید که خدا گفته است اکنون چه هستید و چه می بایست می بودید. از او بخواهید به شما قدرت دهد تا بتوانید در برابر وسوسه های زودگذر ایستادگی کنید.

۲:۱۰ و ۹:۱۰ حکمت نتیجه رشد مداوم است. ما باید نخست به خدا اعتماد کنیم و به او احترام بگذاریم. دوم، باید بپذیریم که کتاب مقدس حکمت خدا را بر ما مکتشف می سازد. سوم اینکه باید در تمام مدت زندگی مان تصمیماتی درست بگیریم. و چهارم اینکه وقتی دست به انتخابی اشتباه یا گناه آلود می زنیم، باید از اشتباهات خود درس عبرت بگیریم. انسان به یکباره در همه ابعاد حکمت رشد نمی کند. برای مثال، برخی بیشتر بصیرت دارند تا ملاحظه کاری؛ برخی بیشتر دانش دارند تا عقل سلیم. اما می توانیم برای برخورداری از همه ابعاد حکمت دعا کنیم و در پی پرورش دادن این ابعاد در زندگی خود باشیم. **۲:۱۶ و ۱۷** غرور و فساد جنسی دو گناهاند که مقاومت در

۲۰ اما تو راه خداشناسان را پیش بگیر و از راه راست منحرف نشو،^{۲۱} زیرا درستکاران و خداشناسان در زمین زندگی خواهند کرد،^{۲۲} ولی بدکاران و خداشناسان از زمین ریشه کن خواهند شد.

حکمت، فوق العاده باارزش است

۳ پسر، چیزهایی را که به تو آموخته‌ام هرگز فراموش نکن. اگر می‌خواهی زندگی خوب و طولانی داشته باشی، بدقت از دستورات من پیروی کن. ^۳ محبت و راستی را هرگز فراموش نکن بلکه آنها را برگردنت بیاویز و بر صفحه دلت بنویس،^۴ اگر چنین کنی هم خدا از تو راضی خواهد بود هم انسان. ^۵ با تمام دل خود به خداوند اعتماد کن و بر عقل خود تکیه ننما. ^۶ در هر کاری که انجام می‌دهی خدا را در نظر داشته باش و او در تمام کارهایت تو را موفق خواهد ساخت.

^۷ به حکمت خود تکیه نکن بلکه از خداوند اطاعت نما و از بدی دوری کن، ^۸ و این مرهمی برای زخم‌هایت بوده، به تو سلامتی خواهد بخشید. ^۹ از دارایی خود برای خداوند هدیه بیاور، نوبر محصولت را به او تقدیم نما و

۲۰:۲

امت ۲۰:۱۳

۲۱:۲

امت ۳۰:۱۰

۲۲:۲

تث ۶۳:۲۸

۱:۳

مز ۹۳:۱۹

امت ۱۱:۹ ؛ ۲۷:۱۰

۳:۳

امت ۲۱:۶ ؛ ۳۰:۷

۴:۳

امت ۳۵:۸ ؛ ۱۹:۲۲

۷:۳

ایو ۱:۱ ؛ ۲۸:۲۸

امت ۲۱:۴ ؛ ۱۳:۸ ؛ ۶:۱۶

۹:۳

خرو ۱۹:۲۳

امت ۲۴:۱۱ ؛ ۱۷:۱۹

یول ۲۴:۲

ملا ۱۰:۳

که خدا را در رأس زندگی خود قرار دهیم. تقریباً هزار سال بعد، عیسی نیز بر همین واقعیت تأکید گذارد (متی ۳۳:۶). به ارزشها و اولویت‌هایتان نگاهی بیندازید. چه چیزی بیش از همه برایتان مهم است؟ خدا در فهرست اولویت‌هایتان چه جایگاهی دارد؟ در هر کاری که انجام می‌دهید او را در جایگاه نخست قرار دهید؛ آنگاه او نیز تمام کارهایتان را با موفقیت همراه خواهد ساخت، زیرا تلاش و کوششتان در راستای تحقق بخشیدن به نقشه و اراده خدا خواهد بود. به‌عنوان مثال، در مورد پول، خدا را در اولویت قرار دادن به معنای آن است که پیش از آنکه راجع به استفاده از آن هر گونه تصمیمی بگیرید، اول سهم خدا را از این پول کنار بگذارید (۱و۹:۳).

۱۰و۹:۳ بسیاری از مردم از زیادی اموال خود به خدا هدیه می‌دهند. تنها در صورتی هدیه می‌دهند که استطاعت و توانایی این کار را داشته باشند. بسیاری از آنها در کمال صداقت و از روی میل به خدا هدیه می‌دهند، اما با این حال نگرششان اشتباه است. بهتر است نخست اولین قسمت درآمدمان را به خدا بدهیم. این امر نشان می‌دهد که خدا در زندگی ما جایگاه اول را دارا است، نه پول و ثروت. نیز با این کار، اعتراف می‌کنیم که امکانات مالی ما به خدا تعلق دارد و ما تنها ناظر بر اموال خدا هستیم. وقتی اول به خدا می‌دهیم، این کار کمک می‌کند بر طمع غالب آییم، به‌طور شایسته از اموال خدا مراقبت و نگهداری کنیم، و برای دریافت سایر برکات خدا آماده باشیم.

۳:۳ دو ویژگی مهم شخصیتی عبارتند از وفاداری و مهربانی. هر دو این ویژگی‌ها به رفتار و کردار ما مربوط می‌شوند. شخص وفادار فقط مهربان و با محبت نیست، بلکه مسؤولانه و وفادارانه نیز عمل می‌کند. شخص مهربان نیز تنها در دل خود به فکر دیگران نیست، بلکه در عمل نیز به آنها کمک می‌کند. کافی نیست تنها افکار عالی داشته باشیم و خوب حرف بزنیم، بلکه زندگی ما است که نشان می‌دهد آیا واقعاً وفادار و مهربان هستیم یا نه. آیا اعمال شما با نگرش و طرز فکرتان مطابقت دارد یا خیر؟

۵و۴:۳ گاهی اوقات در تصمیم‌گیریهای مهم زندگی احساس می‌کنیم نمی‌توانیم به هیچ کس اعتماد کنیم، حتی به خدا. اما خدا می‌داند چه چیز بیش از همه به مصلحت ما است. او حتی از خودمان هم بهتر می‌داند چه می‌خواهیم! بنابراین باید در تمام تصمیمات خود به او اعتماد کامل داشته باشیم. البته این بدان معنا نیست که نمی‌توانیم در مورد راههایی که پیش روی ما است تصمیم بگیریم و عاقلانه دست به انتخاب بزنیم؛ نیز بدان معنا نیست که نباید به قابلیت‌ها و توانایی‌های خودمان اعتماد داشته باشیم. بلکه به این معنا است که نباید خود را عاقل بینداریم. ما باید همیشه حرف‌شنو و اصلاح‌پذیر باشیم. بنابراین تصمیمات خود را در دعا به حضور خدا ببرید، کتاب مقدس را راهنمای خود قرار دهید، و سپس کاری را که درست است، انجام دهید.

۶:۳ سلیمان عقیده داشت که راه موفقیت این است

به این وسیله او را احترام کن. آنگاه انبارهای تو پر از وفور نعمت خواهد شد و خمره‌هایت از شراب تازه لبریز خواهد گردید.

اشخاصی که در کتاب مقدس «حکیم» خوانده شده‌اند	شخص	کار آنها	محل آیات	چگونه حکمت به خرج دادند
	یوسف	رهبری حکیم	اعمال ۱۰:۷	برای یک خشکسالی بزرگ تدارکات لازم را دید. در امر حکومت بر مصر کمک کرد.
	موسی	رهبری حکیم	اعمال ۲۲-۲۰:۷	تمام حکمت مصر را فرا گرفت، سپس به تدریج در درسهایی که خدا در مورد حکمت به او داد تا بتواند قوم اسرائیل را به خارج از مصر رهبری کند، پیشرفت کرد.
	بصل‌ئیل	صنعتگری حکیم	خروج ۵۱:۳۱	در بیابان خیمه عبادت را بنا نهاد و ظروف و وسایل آن را تدارک دید.
	یوشع	رهبری حکیم	تثنیه ۹:۳۴	با نگاه کردن به موسی، چیزهای زیادی آموخت؛ از خدا اطاعت کرد؛ قوم را به سرزمین موعود رهبری نمود.
	داود	رهبری حکیم	۲ سموئیل ۲۰:۱۴	هرگز اجازه نداد نقص‌هایش باعث شود از منبع حکمت که همانا خدا ترسی و احترام به خدا است، غافل بماند.
	ایبجایل	همسری حکیم	۱ سموئیل ۳۲:۳:۲۵	با وجود داشتن شوهری دائم‌الخمر، به خوبی خانواده‌اش را اداره می‌کرد.
	سلیمان	رهبری حکیم	۱ پادشاهان ۱۴:۳-۱۴:۳۴-۲۹:۴	فردی حکیم بود و می‌دانست چه باید بکند، هر چند اغلب در به‌کار بستن حکمت خویش در می‌ماند.
	دانیال	مشاوری حکیم	دانیال ۵:۱۱ و ۱۲	همگان او را مردی می‌دانستند که با خدا در ارتباط است. به کمک خدا مشکلات سخت را حل می‌کرد.
	مجوسیان	فراگیرندگان حکیم	متی ۱۰:۱-۲	نه تنها در مورد آمدن خدا بر زمین دانشی مخصوص دریافت کردند، بلکه شخصاً این دانش را سنجیدند و در صدد امتحان آن بر آمدند.
	استیفان	رهبری حکیم	اعمال ۱۰:۸:۶	توزیع خوراک میان بیوه‌زنان یونانی را سازمان‌دهی کرد. خبر خوش نجات را به یهودیان موعظه نمود.
	پولس	پیام‌آوری حکیم	۲ پطرس ۱۶ و ۱۵:۳	زندگی‌اش را صرف آن کرد که محبت خدا را به همه کسانی که گوش شنوا داشتند اعلام کند.
	مسیح	جوانی حکیم منجی حکیم حکمت خدا	لوقا ۵۲:۴۰:۲ ۱ قورنتیان ۲۵-۲۰:۱	نه تنها بدون گناه زندگی کرد، بلکه بر صلیب مرد تا ما را نجات دهد و نقشه حکیمانه خدا مبنی بر اعطای حیات جاودان به بشر را عملی سازد.

۱۱ پسر، وقتی خداوند تو را تأدیب و تنبیه می‌کند، از او آزرده خاطر نشو، زیرا تنبیه کردن او دلیل محبت اوست. ۱۲ همانطور که هر پدری پسر محبوب خود را تنبیه می‌کند تا او را اصلاح نماید، خداوند نیز تو را تأدیب و تنبیه می‌کند.

۱۱:۳
تث ۵:۸
ایو ۵:۱۷
مز ۱۲:۹۴
امت ۲۴:۱۳
عبر ۱۲:۵و۶

فوائد حکمت	کسی که حکمت دارد	محل آیات	حکمت، حقیقتی است کاربردی
عمر طولانی و رضایت بخش رضامندی در نظر خدا و مردم	وفادار است.	امثال ۳ و ۴	کتاب امثال درباره کسانی سخن می‌گوید که حکمت دارند و از مزایای آن بهره‌مندند.
شهرت داشتن به قضاوت درست موفقیت سلامتی، نشاط ثروت، سربلندی، خوشی، آرامش محافظت	به خداوند اعتماد می‌کند. خدا را در اولویت قرار می‌دهد. از بدی دوری می‌کند. درست را از غلط تمیز می‌دهد. گوش می‌دهد و می‌آموزد. به راستی عمل می‌کند.	دستورات پدر	
ثروت، عزت انصاف عدالت حیات تأیید خدا یادگیری مداوم درک و فهم	می‌داند دانایی و فهم را کجا بیابد. از غرور، تکبر، فساد، و نیرنگ متفر است. به خدا احترام می‌گذارد و از او می‌ترسد. نصایح خوب می‌دهد و عاقل است. تأدیب را دوست دارد و تعلیم‌پذیر است. خدا را می‌شناسد.	امثال ۹ و ۸ حکمت سخن می‌گوید	

تأدیب ما بوده است یا خیر که پس از گذشت مدتی، به عقب بنگریم و به شرایط خاص آن دوره بیندیشیم. البته همه اتفاقات بدی که برای ما پیش می‌آید، مستقیماً از طرف خدا نیست. اما اگر در حال طغیان و سرکشی در برابر خدا باشیم و با وجود آگاهی از وجود گناه در زندگی‌مان، حاضر به توبه نباشیم، می‌توانیم احساس گناه، بحران‌ها، یا تجربیات تلخی را که در زندگی‌مان پیش می‌آید، نشانه‌ای از این بدانیم که خدا می‌خواهد تشویقمان کند به سوی او باز گردیم. با وجود این، گاهی اوقات با اینکه گناه آشکاری در زندگی‌مان نیست، دچار مشکل می‌شویم. در این گونه مواقع، باید صبور باشیم و از خدا بخواهیم به ما نشان دهد که چه باید بکنیم.

۱۲ و ۱۱:۳ کلمه تنبیه که در این فصل به کار رفته، «تأدیب» نیز ترجمه شده است که به معنای ادب کردن و تعلیم و پرورش دادن است. تأدیب برای خیلی‌ها بار معنایی منفی دارد، زیرا برخی از تأدیب‌کنندگان این کار را از روی محبت نمی‌کنند. اما خدا منشاء محبت است. او ما را تنبیه می‌کند نه به این خاطر که از درد کشیدن ما لذت می‌برد، بلکه چون عمیقاً به فکر رشد و پیشرفت ما است. او می‌داند که برای آنکه از نظر اخلاقی سالم و استوار باشیم، لازم است بتوانیم درست را از نادرست تشخیص دهیم. و تأدیب محبت‌آمیز او ما را قادر به انجام این کار می‌سازد.

۱۲ و ۱۱:۳ فقط زمانی می‌توانیم بگوییم که خدا در حال

۱۳ خوشبایحال کسی که حکمت و بصیرت پیدا می‌کند؛^{۱۴} او از کسی که طلا و نقره یافته خوشبخت‌تر است!^{۱۵} ارزش حکمت از جواهرات بیشتر است و آن را نمی‌توان با هیچ گنجی مقایسه کرد.^{۱۶} حکمت به انسان زندگی خوب و طولانی، ثروت و احترام می‌بخشد.^{۱۷} حکمت زندگی تو را از خوشی و سلامتی لبریز می‌کند.^{۱۸} خوشبایحال کسی که حکمت را به چنگ آورد، زیرا حکمت مانند درخت حیات است.

۱۹ خداوند به حکمت خود زمین را بنیاد نهاد و به عقل خویش آسمان را برقرار نمود.^{۲۰} به علم خود چشمه‌ها را روی زمین جاری ساخت و از آسمان بر زمین باران بارانید.

۲۱ پسر، حکمت و بصیرت را نگاه‌دار و هرگز آنها را از نظر خود دور نکن؛^{۲۲} زیرا آنها به تو زندگی و عزت خواهند بخشید،^{۲۳} و تو در امنیت خواهی بود و در راهی که می‌روی هرگز نخواهی لغزید؛^{۲۴} با خیال راحت و بدون ترس خواهی خوابیدی؛^{۲۵} از بلایی که بطور ناگهانی بر بدکاران نازل می‌شود، نخواهی ترسید؛^{۲۶} و خداوند تو را حفظ کرده، نخواهد گذاشت در دام بلا گرفتار شوی.

۲۷ اگر می‌توانی به داد کسی که محتاج است برسی، کمک خود را از او دریغ مدار.^{۲۸} هرگز به همسایه‌ات مگو: «برو فردا بیا»، اگر همان موقع می‌توانی به او کمک کنی.^{۲۹} علیه همسایه‌ات که با خیال راحت در جوار تو زندگی

۱۳:۳

ابو ۱۷:۲۸

امت ۱۶:۱۶؛ ۳۴:۱۰-۸

۱۶:۳

امت ۷:۱۶؛ ۴:۲۲

۱۸:۳

امت ۳۰:۱۱

۲۱:۳

امت ۲۱:۴؛ ۱۱:۹

۲۳:۳

مز ۲۳:۳۷؛ ۱۱:۹۱

امت ۱۲:۴؛ ۹:۱۰

۲۹:۳

مز ۲۰:۳۵؛ ۲۰:۵۵

امت ۲۲:۱۴

می‌شود، و بنابراین برکات به تأخیر می‌افتند تا هنگامی که مسیح باز گردد و پادشاهی ابدی خود را برقرار نماید. با این حال، ما چه این مزایای فوری را ببینیم چه نبینیم، «باید این امور را نه با دیدن بلکه با ایمان باور کنیم» (۲قرنیتان ۵:۷). می‌توانیم از این بابت خاطر جمع باشیم که حکمت در نهایت به برکت منتهی می‌شود.

۲۱:۳ فرق بین حکمت و عقل سلیم چیست؟ عقل سلیم آن توانایی است که خدا به همه مردم می‌دهد تا فکر کنند و دست به انتخاب‌های صحیح زنند. اما حکمت را تنها به کسانی می‌دهد که از او پیروی می‌کنند. حکمت شامل عقل سلیم نیز هست، اما بسی از آن فراتر می‌رود و شناخت و معرفتی را نیز که نتیجه تعلیم و تربیت و تأدیب است در بر می‌گیرد؛ نیز شامل درک و فهمی است که از بصیرت، تعقل، و بینش سرچشمه می‌گیرد؛ و بصیرتی است که از شناخت و به کار بستن حقایق الهی حاصل می‌شود.

۲۷:۳ و ۲۸ در قرض افتادن آسان است، اما خلاصی از آن دشوار. متأسفانه، مقروض شدن به دوست می‌تواند اعتماد را از میان برداشته، حتی دوستان نزدیک را نیز از هم جدا کند. بنابراین، همانقدر که برای قرض کردن اشتیاق دارید، برای پس دادن آن نیز اشتیاق داشته باشید، و در صورت امکان قرض خود را پیش از موعد مقرر پس دهید.

۱۵:۱۳:۳ مردم چطور در زندگی خانوادگی، در تجارت، یا در ورزش موفقیت کسب می‌کنند؟ از طریق تلاش و کوشش و نظم و انضباط مداوم. زندگی مسیحی نیز همین طور است. بعضی‌ها فکر می‌کنند زندگی مسیحی بیش از حد سخت و طاقت‌فرسا است، اما باید بدانیم که دست یافتن به هر چیز باارزشی مستلزم تلاش و کوشش فراوان است. مسیحی بودن راه میان‌بری به یک زندگی راحت نیست. اگر در پی به‌دست آوردن حکمت، سخت تلاش و کوشش کنید و زندگی‌تان مطابق خواست خدا باشد، خواهید دید که هیچ موفقیت دنیوی با شادی زندگی مسیحی قابل مقایسه نیست.

۱۷ و ۱۶:۳ امثال در مورد فوائد حکمت گفتنی بسیار دارد. برخی از این برکات عبارتند از عمر طولانی، ثروت، احترام، و سلامتی. اگر شما از این مواهب برخوردار نیستید، آیا بدین معنا است که حکمت ندارید؟ خیر، لزوماً بدین معنا نیست. آنچه در مورد برکات حکمت گفته می‌شود هیچ جنبه تضمینی ندارد، بلکه صرفاً بیانگر اصولی کلی است تا ما را به فکر وادارد. در دنیایی کامل، رفتار حکیمانه همیشه چنین برکاتی را به‌همراه خواهد داشت. البته حتی در دنیای پر از مشکل ما نیز زندگی کردن مطابق حکمت برکات مشخصی در بر دارد، اما نه همیشه. بعضی اوقات گناه مانع از دریافت این برکات

می کند توطئه نچین. ^{۳۰} با کسی که به تو بدی نکرده است بی جهت دعوا نکن. ^{۳۱} به اشخاص ظالم حسادت نکن و از راه و روش آنها پیروی ننما، ^{۳۲} زیرا خداوند از اشخاص کجرو نفرت دارد، اما به درستکاران اعتماد می کند. ^{۳۳} لعنت خداوند بر بدکاران است، اما برکت و رحمت او شامل حال درستکاران می باشد. ^{۳۴} خداوند مسخره کنندگان را مسخره می کند، اما اشخاص فروتن را یاری می دهد. ^{۳۵} نادانیان از عزت و احترام برخوردار خواهند گردید، ولی نادانان رسوا خواهند شد.

حکمت آموختنی است

۴ ای پسرانم، به نصیحت پدر خود گوش دهید و به آن توجه کنید تا دانا شوید. ^۱ پندهای من مفید است؛ آنها را به خاطر بسپارید. ^۲ من هم زمانی جوان بودم؛ پدری داشتم و تنها فرزند عزیز مادرم بودم. ^۳ پدرم به من پند می داد و می گفت: «اگر حرفهای مرا بشنوی و به آنها عمل کنی، زنده خواهی ماند. ^۴ حکمت و بصیرت کسب کن. سخنان مرا فراموش نکن و از آنها منحرف نشو. ^۵ حکمت را ترک نکن، زیرا از تو حمایت خواهد کرد. آن را دوست بدار که از تو محافظت خواهد نمود. ^۶ حکمت از هر چیزی بهتر است؛ به هر قیمتی شده آن را به دست بیاور. ^۷ اگر برای حکمت ارزش قایل

۳۰:۳

امت ۱۸:۶؛ ۱۷:۲۶

روم ۱۸:۱۲

۳۱:۳

مز ۱۱:۳۷؛ ۳:۷۳

امت ۱۷:۲۳

۳۲:۳

امت ۱۶:۶؛ ۲۰:۱۱

۳۴:۳

یعقو ۶:۴

۱:۴

امت ۸:۱؛ ۱:۵؛ ۲۰:۶

۴:۴

امت ۱:۳؛ ۱۰:۴؛ ۱۱:۹

۶:۴

امت ۱۶:۲؛ ۲۶:۳؛ ۱۷:۱۴؛ ۸

۲ تا ۱۰

۷:۴

مز ۱۰۴:۱۹

امت ۱۵:۱۸؛ ۲۳:۲۳

سپس حکمتی را که آموخته‌اید به فرزندانان بیاموزید و بدین ترتیب زنجیره جدیدی را آغاز نمایید.

۷:۵:۴ اگر حکمت می‌خواهید، باید با عزم راسخ در جستجوی آن باشید و دنبال آن بگردید. باید در این کار راسخ باشید؛ یعنی باید تصمیم بگیرید که وقتی در صدد یافتن حکمت بر آمدید، تا آن را نیافته‌اید از تلاش و جستجو دست نکشید، ولو آنکه این تلاش بسیار دشوار باشد. این قدمی نیست که یکبار در طول زندگی بر داشته شود، بلکه روندی است هر روزه، که در آن باید بین دو راه، یعنی راه بدکاران (۴:۱۴-۱۷) یا راه درستکاران (۴:۱۸ و ۱۹)، یکی را انتخاب کنید.

۷:۴ داود به سلیمان جوان یاد داد که در جستجوی حکمت الهی بودن مهم‌ترین کاری است که باید انجام دهد. سلیمان این درس را خوب فرا گرفت. وقتی خدا به پادشاه جوان ظاهر شد تا هر درخواستی را که داشته باشد برآورده سازد، سلیمان بیش و پیش از هر چیز از خدا حکمت خواست (۱ پادشاهان ۳:۹). ما نیز باید قبل از هر چیز طالب حکمت الهی باشیم. در این خصوص نباید منتظر باشیم تا خدا به ما ظاهر شود، بلکه همین امروز می‌توانیم با شجاعت در دعا از او حکمت بخواهیم.

۳۰:۳ این آیه به‌طور ضمنی می‌گوید که گاهی اوقات لازم است دعوا کرد. با بی‌عدالتی باید جنگید، در مقابل گناه باید مقاومت کرد، و با شریب باید به هر شکل ممکن مقابله نمود. اما نباید بی‌جهت وقت و نیروی خود را صرف دعوا و مرافعه و بگو مگو بر سر موضوعات پیش‌یافتاده یا گرفتاریهای شخصی کنیم. نیرویتان را برای جنگ واقعی علیه گناه و دشمنان خدا نگاه دارید.

۴۳:۴ یکی از بزرگترین وظایف پدر و مادر این است که فرزندان خود را تشویق کنند افرادی حکیم باشند. سلیمان در اینجا می‌گوید که چطور پدرش داود او را تشویق کرد در پی حکمت باشد (برای اطلاع کامل از آنچه داود به پسرش می‌گوید، نگاه کنید به ۱ پادشاهان ۲ و اتواریخ ۲۸). شاید تشویق‌های داود بود که باعث شد سلیمان بیش و پیش از هر چیز، از خدا حکمت بخواهد (۱ پادشاهان ۳:۹). حکمت می‌تواند از پدر و مادر به فرزندان، و از نسلی به نسل دیگر منتقل شود. البته، تمامی حکمت در نهایت از جانب خدا است. پدر و مادر تنها می‌توانند فرزندان‌شان را ترغیب کنند که حکمت را از خدا بخواهند. اگر والدین شما هرگز چنین تعلیمی به شما نداده‌اند، کلام خدا می‌تواند مثل پدری مهربان برایتان عمل کند. می‌توانید از کلام خدا تعلیم بگیرید و

شوی، او نیز تو را سربلند خواهد نمود. اگر حکمت را در آغوش بگیری او به تو عزت خواهد بخشید^۹ و تاج عزت و افتخار بر سرت خواهد نهاد.»

^{۱۰}پسرم به من گوش کن و آنچه به تو می گویم بپذیر تا عمری طولانی داشته باشی. ^{۱۱}امن به تو حکمت آموختم و تو را بسوی راستی هدایت نمودم. ^{۱۲}وقتی

راه روی مانعی بر سر راحت نخواهد بود و چون بدوی پاید نخواهد لغزید.

^{۱۳}آنچه را که آموخته‌ای حفظ کن و آن را از دست نده؛ آن را نگه‌دار، زیرا حیات توست. ^{۱۴}به راه بدکاران نرو و از روش گناهکاران پیروی ننما. ^{۱۵}از

آنها دوری کن و روی خود را از آنان بگردان و به راه خود برو؛ ^{۱۶}زیرا ایشان تا بدی نکنند نمی‌خواهند و تا باعث لغزش و سقوط کسی نشوند آرام

نمی‌گیرند. ^{۱۷}خوراک آنها ظلم و شرارت است.

^{۱۸}راه درستکاران مانند سپیده صبح است که رفته‌رفته روشنتر می‌شود تا سرانجام به روشنایی کامل روز تبدیل می‌گردد، ^{۱۹}اما راه بدکاران مثل سیاهی شب است. بدکاران می‌افتند و نمی‌دانند چه چیز باعث افتادنشان شده است.

^{۲۰}ای پسرم، به آنچه که به تو می گویم بدقت گوش بده. ^{۲۱}سخنان مرا از نظر دور ندار، بلکه آنها را در دل خود حفظ کن، ^{۲۲}زیرا سخنان من به شنونده

حیات و سلامتی کامل می‌بخشد. ^{۲۳}مواظب افکارت باش، زیرا زندگی انسان از افکارش شکل می‌گیرد. ^{۲۴}دروغ و ناراستی را از دهان خود دور کن. ^{۲۵}چشمان

خود را به هدف بدوز و به اطراف توجه نکن. ^{۲۶}مواظب راهی که در آن قدم می‌گذاری باش. همیشه در راه راست گام بردار تا در امان باشی. ^{۲۷}از راه

راست منحرف نشو و خود را از بدی دور نگه‌دار.

هشدار در مورد گناهان جنسی

۵ ای پسرم، به سخنان حکیمانه من گوش کن و به بصیرت من توجه نما. ^۱آنگاه خواهی دانست چگونه درست رفتار کنی، و سخنان تو

نشان خواهد داد که از دانایی برخوردار هستی. ^۲زن بدکاره چرب زبان است

۱۲:۴
مز ۲۳:۳۷ ؛ ۱۱:۹۱

۱۳:۴
یو ۶:۳۶

۱۴:۴
مز ۱:۱

۱۶:۴
مز ۴:۳۶
میکا ۱:۲

۱۹:۴
یو ۱:۴و

۲۳:۴
لو ۴:۵۶

۲۴:۴
ایو ۱۱:۱۴

۲۵:۴
ایو ۱:۳۱
متی ۲۲:۶

۲۶:۴
امت ۵:۲۱ ؛ ۳:۱۵

افس ۵:۱۵
عبر ۱۳:۱۲

۲۷:۴
نت ۵:۳۲ ؛ ۲۸:۱۴

۳:۵
مز ۲۱:۵۵

امت ۵:۲۰ ؛ ۵:۷

بدکار هشدار می‌دهد؟ اولاً، جذابیت زن بدکار در کتاب امثال، نمادی است از هر نوع وسوسه‌های برای انجام گناه یا دست کشیدن از جستجوی حکمت. ثانیاً، انحرافات جنسی از هر نوع که باشد همواره بسیار خطرناک بوده و هست. چنین روابطی زندگی خانوادگی را از هم می‌پاشد. روابط نامشروع جنسی باعث می‌شود فردِ خاطی دیگر نتواند همسر خود را آنطور که باید دوست داشته باشد؛ نیز مقام انسان را تنزل می‌دهد و او را به نوعی کالای مصرفی تبدیل می‌کند؛ همچنین به بروز بیماری و یا تولد فرزندان ناخواسته منجر می‌شود. اینها برخی از دلایلی است که نشان می‌دهد چرا انحرافات جنسی در شریعت خدا منع شده است.

۲۳:۲۷-۲۴:۲۷ افکار، احساسات و علائق ما، تا حدود زیادی تعیین‌کننده نحوه زندگی ما است، زیرا ما همیشه برای کاری که از انجام آن لذت می‌بریم، وقت داریم. سلیمان به ما می‌گوید مواظب افکار خود باشیم، و یقین حاصل کنیم که علائقمان ما را در مسیری درست هدایت می‌کند. بنابراین، مطمئن باشید که افکارتان شما را در مسیر درست هدایت می‌کند. برای امیال و علائقتان حد و مرزی مشخص تعیین کنید و به دنبال هر چیزی که می‌بینید، نروید. نگاهتان به جلو باشد و به هدفی که پیش رو دارید چشم بدوزید.

۳:۵ چرا کتاب امثال تا این حد در مورد دوری از زنان

و سخنان او مانند عسل شیرین می‌باشد؛ ^۴ اولی عاقبت جز تلخی و درد چیزی برای تو باقی نمی‌گذارد. ^۵ زن بدکاره تو را بسوی مرگ و جهنم می‌کشاند، زیرا او از راه زندگی منحرف شده و سرگردان است و نمی‌داند به کجا می‌رود. ^۷ ای جوانان، به من گوش دهید و آنچه را که می‌خواهم به شما بگویم هرگز فراموش نکنید: ^۸ از چنین زنی دوری کنید. حتی به در خانه‌اش هم نزدیک نشوید، ^۹ مبدا در دام و سوسه‌هایش گرفتار شوید و حیثیت خود را از دست بدهید و بقیه عمر خویش را صرف کسی کنید که رحم و شفقت ندارد. ^{۱۰} مبدا غریبه‌ها اموال شما را تصاحب نمایند و ثمره زحمت شما از آن دیگران شود، ^{۱۱} و عاقبت بیمار شده، از شدت درماندگی بنالید ^{۱۲} و بگویید: «کاش که گوش می‌دادم! کاش که تسلیم هوی و هوسهایم نمی‌شدم!» ^{۱۳} چرا به نصایح معلمانم گوش ندادم؟ چرا به سخنان ایشان توجه نکردم؟ ^{۱۴} اکنون باید پیش همه رسوا و سرافکنده باشم.»

^{۱۵} پسرم، نسبت به همسر خود وفادار باش و تنها نسبت به او عشق بورز. ^{۱۶} چرا باید از زنان هرزه خیابانی صاحب بچه شوی؟ ^{۱۷} فرزندان تو باید تنها مال

۴:۵
جا ۲۶:۷۶:۵
امت ۲۳:۳
۲ پط ۱۴:۲۸:۵
امت ۱۴:۷ ؛ ۲۵:۹
۲ تیمو ۲۲:۲۱۱:۵
امت ۱۳:۹ ؛ ۳۵:۳
۱۳:۵
لو ۱۸:۱۵۱۵:۵
جا ۹:۹
غزل ۱۵:۴

خط‌مشی زندگی ثمربخش	شروع آن با	حکمت خدا است	یعنی احترام و قدرشناسی از خدا. خداترسی و احترام گذاشتن باید به این علت باشد که او خدایی است قادر مطلق.
مستلزم	پابندی به اخلاقیات است	یعنی اعتماد به خدا و کلامش. یعنی اینکه اجازه دهیم کلام او با ما سخن گوید و آماده باشیم از او اطاعت کنیم.	
مستلزم	عمل کردن بدان است	یعنی عمل کردن طبق هدایت خدا در عبادات روزانه.	
نتیجه آن	زندگی ثمربخش است	یعنی آنچه را که خدا از طریق اطاعت کردن ما تحقق می‌بخشد، تجربه کنیم.	

آب در سرزمینهای کویری کالای پربهایی است، و چاه آب مهم‌ترین دارایی هر خانواده‌ای محسوب می‌شود. در زمان عهدعتیق، دزدیدن آب از چاه کسی دیگر جرم محسوب می‌شد، درست همان طور که رابطه داشتن با همسر کسی دیگر جرم بود.

۲۱-۱۵:۵ این قسمت برخلاف بسیاری از چیزهایی که امروزه می‌خوانیم و می‌بینیم و می‌شنویم، زوج‌ها را تشویق می‌کند به اینکه تمام عمر در کنار هم باشند و تنها از یکدیگر تمتع برند. وقتی ازدواج و روابط زناشویی یکنواخت و کسل‌کننده می‌شود، و سوسه‌های زیادی سر بر می‌آورد تا زنان و شوهران را اغفال کرده، آنان را به

۱۳:۵ وقتی دچار سوسه می‌شویم، خیلی دیر است که در مورد آن از دیگران پند و اندرز بخواهیم. مردم وقتی میل و هوسی در آنها بیدار می‌شود، نمی‌خواهند از کسی نصیحت بشنوند، بلکه تنها در پی ارضای آن می‌روند. بهترین زمان برای پی بردن به خطرات روی آوردن به زنان بدکار، و حماقتی که در این عمل نهفته، مدت‌ها پیش از سوسه شدن است. اگر از قبل تصمیم گرفته باشید که به دنبال این گناه نروید، مقاومت در برابر سوسه بسیار آسانتر خواهد بود.

۱۵:۵ این آیه در اصل می‌گوید که «تنها از چاه خودت آب بنوش.» این تصویری است از وفاداری در ازدواج.

خودت باشند و نباید غریبه‌ها در آنان سهمی داشته باشند.^{۱۸} پس با زنت خوش باش و از همسر خود که در ایام جوانی با او ازدواج کرده‌ای لذت ببر.^{۱۹} دلبریها و آغوش او تو را کافی باشد، و قلب تو فقط از عشق او سرشار گردد.^{۲۰} چرا باید به زن بدکاره دل ببندی و زنی را که به تو تعلق ندارد در آغوش بگیری؟^{۲۱} خداوند بدقت تو را زیر نظر دارد و هر کاری را که انجام می‌دهی می‌سنجد.^{۲۲} گناهان شخص بدکار مانند ریسمان به دورش می‌پیچد و او را گرفتار می‌سازد.^{۲۳} بلهوسی او باعث مرگش خواهد شد و حماقتش او را به نابودی خواهد کشاند.

۱۸:۵

جا ۹:۹

ملا ۲:۲

۱۹:۵

غزل ۴:۵؛ ۷:۳

۲۱:۵

ایو ۱۴:۱۶

۲۲:۵

اعد ۳۳:۳۲

هشدار در مورد اعمال احمقانه

۶ ای پسر، اگر ضامن کسی شده‌ای و تعهد کرده‌ای که او قرضش را پس بدهد،^۲ و اگر با این تعهد، خود را گرفتار ساخته‌ای،^۳ تو در واقع اسیر او هستی و باید هر چه زودتر خود را از این دام رها سازی. پس فروتن شو و نزد او برو و از او خواهش کن تا تو را از قید این تعهد آزاد سازد. ^۴ خواب به چشمانت راه نده و آرام ننشین، بلکه مانند آهوایی که از چنگ صیاد می‌گریزد یا پرنده‌ای که از دامی که برایش نهاده‌اند می‌رهد، خود را نجات بده. ^۵ ای آدمهای تنبل، زندگی مورچه‌ها را مشاهده کن و درس عبرت بگیر. ^۶ آنها ارباب و رهبر و رئیسی ندارند،^۷ ولی با این همه در طول تابستان زحمت

۱:۶

امت ۱۷:۱۸؛ ۲۶:۲۲؛

۱۳:۲۷

۶:۶

امت ۱۰:۲۶؛ ۱۳:۴؛

۲۵:۲۴؛ ۳۰

استفاده نسنجیده از امکانات مالی و نیز انجام اعمال غیر مسؤولانه است که می‌تواند منجر به فقر شود. خیلی مهم است که بین سخاوت و نظارت صحیح بر پول تعادل برقرار باشد. خدا از ما می‌خواهد به نیازمندان کمک کنیم، اما قول نمی‌دهد که تاوان هر تعهد نابخردانه‌ای را که متحمل می‌شویم، بپردازد. علاوه بر کمک به فقرا، باید مسؤولانه عمل کنیم تا خانواده‌های خودمان در نیاز نیفتند.

۱۱:۶-۶ لحظات آخر خواب خیلی شیرین و دلچسب است؛ از این لحظات لذت می‌بریم و بدین ترتیب با شروع یک روز کاری جدید مقاومت می‌کنیم. اما کتاب امثال در مورد تسلیم شدن در برابر چنین وسوسه‌ای به ما هشدار می‌دهد. البته این بدان معنا نیست که هرگز نباید استراحت کنیم: خدا روز سبت را برای یهودیان تعیین کرد تا روز استراحت و تجدید قوا در طول هفته باشد. اما وقتی که زمان کار است نباید استراحت کنیم. اگر تنبلی باعث شود از انجام مسؤولیت‌هایمان غافل بمانیم، فقر و تنگدستی خیلی زود به سراغمان خواهد آمد و ما را از استراحت مشروعی که حق ما است و باید از آن برخوردار باشیم، محروم خواهد کرد.

این فکر بیندازد که یکدیگر را رها کنند و در جایی دیگر به دنبال شور و هیجان و لذت بگردند. حال آنکه خدا ازدواج را مقرر کرد و آن را مقدس شمرد، و تنها در چارچوب این عهد و پیمان است که می‌توانیم به عشق و رضایت خاطر واقعی دست یابیم. بنابراین اجازه ندهید بهترین چیزی که خدا برای شما مقرر کرده، به خاطر چیزهایی که سرابی بیش نیستند، از دست برود. در عوض، خود را تنها وقف خدا و همسران کنید و با همسر خویش خوش باشید.

۱۸:۵-۲۰ خواست خدا این نیست که وفاداری در ازدواج امری خسته‌کننده، بی‌روح، تحمیلی و کسل‌کننده باشد. رابطه جنسی هدیه‌ای است که خدا به اشخاص متأهل می‌دهد تا از یکدیگر لذت ببرند. سعادت واقعی زمانی پدید می‌آید که تصمیم می‌گیریم لذت را در چارچوب رابطه‌ای که خدا برایمان فراهم کرده بیابیم؛ و به آن شخص که خدا به ما هدیه داده، عشق بورزیم و برایش لذت بخش باشیم.

۱۹:۵ برای مطالعه نمونه‌هایی دیگر از این نوع توصیف آشکار از لذایذ جنسی در ازدواج، نگاه کنید به غزل ۴:۵؛ ۱۲:۱۵؛ ۱۵:۱۵.

۵:۱-۶ این آیات بر ضد سخاوتمندی نیست، بلکه علیه

می کشند و برای زمستان آذوقه جمع می کنند. ^۹ اما ای آدم تنبل، کار تو فقط خوابیدن است. پس کی می خواهی بیدار شوی؟ ^{۱۰} می گویی: «بگذار کمی بیشتر بخوابم! بگذار استراحت کنم.» ^{۱۱} اما بدان که فقر و تنگدستی مانند راهزنی مسلح بر تو هجوم خواهد آورد.

^{۱۲} آدم رذل و بدطینت که دایم دروغ می گوید، ^{۱۳} و برای فریب دادن مردم با ایما و اشاره حرف می زند، ^{۱۴} و در فکر پلید خود پیوسته نقشه های شرورانه می کشد و نزاع برپا می کند، ^{۱۵} ناگهان دچار بلای علاج ناپذیری می گردد که او را از پای در می آورد. ^{۱۶-۱۹} هفت چیز است که خداوند از آنها نفرت دارد:

نگاه متکبرانه،

زبان دروغگو،

دستهایی که خون بی گناه را می ریزند،

فکری که نقشه های پلید می کشد،

پاهایی که برای بدی کردن می شتابند،

شاهدی که دروغ می گوید،

شخصی که در میان دوستان تفرقه می اندازد.

هشدار در مورد زنا

^{۲۰} ای پسر من، اوامر پدر خود را به جا آور و تعالیم مادرت را فراموش نکن. ^{۲۱} سخنان ایشان را آویزه گوش خود نما و نصایح آنها را در دل خود جای بده. ^{۲۲} اندرزهای ایشان تو را در راهی که می روی هدایت خواهند کرد و هنگامی که در خواب هستی از تو مواظبت خواهند نمود و چون بیدار شوی با تو سخن خواهند گفت؛ ^{۲۳} زیرا تعالیم و تأدیب های ایشان مانند چراغی پرنور راه زندگی تو را روشن می سازند. ^{۲۴} نصایح ایشان تو را از زنان بدکاره و سخنان فریبنده شان دور نگه می دارد.

^{۲۵} دلباخته زیبایی اینگونه زنان نشو. نگذار عشوه گری های آنها تو را وسوسه نماید؛ ^{۲۶} زیرا زن فاحشه تو را محتاج نان می کند و زن بدکاره زندگی تو را تباہ می سازد. ^{۲۷} آیا کسی می تواند آتش را در بر بگیرد و نسوزد؟ ^{۲۸} آیا

۱۰:۶

امت ۳۴:۲۴ و ۳۳:۲۴

۱۱:۶

امت ۱۹:۲۳

۱۲:۶

امت ۲۷:۴ و ۱۳:۸

امت ۲۷:۱۰ و ۲۷:۱۶

۱۴:۶

امت ۳۲:۱۰ و ۱۱:۱۷

۱۹-۱۶:۶

پیدا ۵:۶

امت ۱۶:۱ و ۱۴:۶

امت ۹:۱۹ و ۴:۲۱

امت ۲:۲۴ و ۱۷:۲۸

۲۱:۳۰

اش ۱۵:۱

۲۰:۶

امت ۷:۱

۲۳:۶

مز ۱۰۵:۱۹

امت ۹:۱۳

۲۵:۶

امت ۲:۲۵ و ۳۰:۹

امت ۴:۲۱

متی ۲۸:۵

شما را خوب می شناسند، در میان بگذارید. آنان از آنجا که چند صباحی بیشتر از شما زندگی کرده اند، تجربیات بیشتری اندوخته اند؛ همین امر ممکن است باعث شده باشد از حکمتی برخوردار باشند که شما در پی آنید.

۳۵-۲۵:۶ برخی از مردم چنین استدلال می کنند که اگر گناه جنسی مایه رنجش و آزار کسی نشود، زیر پا گذاشتن قانون خدا ایرادی ندارد. اما در حقیقت همیشه هستند کسانی که در نتیجه این گناه آسیب می بینند. گناهان جنسی زندگی

۲۴-۲۰:۶ خیلی خوب و طبیعی است که فرزندان به تدریج که بزرگتر می شوند، بکوشند از والدینشان مستقل شوند. اما کسانی که به تازگی به بزرگسالی رسیده اند، باید مواظب باشند مبادا درست زمانی که بیش از هر وقت دیگر به پند و اندرز والدینشان نیاز دارند، نصیحت آنها را رد کنند و به آنچه می گویند بی اعتنا باشند. بنابراین اگر در آستانه تصمیم گیری هستید یا می خواهید بصیرتی کسب کنید، موضوع را با والدین یا بزرگترهایی که

می‌تواند روی زغالهای داغ راه برود و پاهایش سوخته نشود؟^{۲۹} همچنان است مردی که با زن دیگری زنا کند. او نمی‌تواند از مجازات این گناه فرار کند.^{۳۰} اگر کسی به دلیل گرسنگی دست به دزدی بزند مردم او را سرزنش نمی‌کنند،^{۳۱} با اینحال وقتی به دام بیفتد باید هفت برابر آنچه که دزدیده است جریمه بدهد، ولو اینکه این کار به قیمت از دست دادن همهٔ اموالش تمام شود.^{۳۲} اما کسی که مرتکب زنا می‌شود احمق است، زیرا جان خود را تباه می‌کند.^{۳۳} او را خواهند زد و رسوایی تا ابد گریبانگیر او خواهد بود؛^{۳۴} زیرا آتش خشم و حسادت شوهر آن زن شعله‌ور می‌گردد و با بی‌رحمی انتقام می‌گیرد.^{۳۵} او تاوانی قبول نخواهد کرد و هیچ هدیه‌ای خشم او را فرونخواهد نشاند.

حکمت از ما در برابر گناهان جنسی محافظت می‌کند

پسرم، نصایح مرا بشنو و همیشه آنها را به یاد داشته باش.^۱ اوامر مرا به جا آور تا زنده بمانی. تعلیم مرا مانند مردمک چشم خود حفظ

۲۹:۷
مز ۸:۱۷
امت ۴:۴، ۱۱:۹، ۲۷:۱۰
۲۲:۱۶

چیزهایی که خدا

از آنها نفرت دارد

در کتاب امثال به ۱۴ شخص و کار اشاره شده که خدا از آنها نفرت دارد. با مطالعه این نمونه‌ها باید بیاموزیم که چه نوع شخصی نباید باشیم و چه کارهایی نباید انجام دهیم!

خشونت

تکبر

دروغگویی

قتل

نقشه‌های پلید

اشتیاق به انجام بدی

شهادت دروغ

تفرقه‌افکنی در بین برادران

کسانی که به عهد خود وفا نمی‌کنند

قربانی‌ها و هدایای بدکاران

اعمال بدکاران

نقشه‌های بدکاران

غرور

کسانی که بدی را خوب و خوبی را بد می‌دانند

امثال ۳۲:۳

امثال ۱۹:۱۶، ۱۹:۱۶

امثال ۲۲:۱۲

امثال ۸:۱۵

امثال ۱۰:۹، ۱۰:۹

امثال ۲۶:۱۵

امثال ۵:۱۶

امثال ۱۵:۱۷

اعتماد کنند، و با شریک زندگی‌شان کاملاً رو راست و بی‌ریا باشند. قوانین خدا مستبدانه نیست. این قوانین لذات خوب و پاک را منع نمی‌کند، بلکه هشدار می‌دهد که ما تا با انجام اعمال نابخردانه زندگی خود را تباه نکنیم.

را به کام زن و شوهر تلخ می‌کند، و بر فرزندان اثر سوء می‌گذارد. کسانی که مرتکب زنا می‌شوند، ولو آنکه دچار بیماری و بارداری ناخواسته نشوند، دیگر نمی‌توانند به عهد و پیمانی که بسته‌اند وفادار مانند، و به طرف مقابلشان

کن. آن را آویزه گوش خود بساز و در اعماق دل خود نگه دار. ^۴حکمت را خواهر خود بدان و بصیرت را دوست خود. ^۵بگذار حکمت، تو را از رفتن بدنبال زنان هرزه و گوش دادن به سخنان فریبنده آنان باز دارد.

^۶یک روز از پنجره خانه ام بیرون را تماشا می کردم. ^۷و ^۸یکی از جوانان احمق و جاهل را دیدم که در تاریکی شب از کوچه ای که در آن خانه زنی بدکار قرار داشت، می گذشت. ^{۱۰}آن زن در حالیکه لباس وسوسه انگیزی بر تن داشت و نقشه های پلیدی در سر می پروراند، بسویش آمد. ^{۱۱}و ^{۱۲}(او زن گستاخ و بی شرمی بود و اغلب در کوچه و بازار پرسه می زد تا در هر گوشه و کناری مردان را بفریبد.) ^{۱۳}آن زن بازوان خود را به دور گردن جوان حلقه کرده، او را بوسید و با نگاهی هوس انگیز به او گفت: ^{۱۴}«امروز نذر خود را ادا کردم و گوشت قربانی در خانه آماده است. ^{۱۵}پس برای یافتن تو از خانه بیرون آمدم. در جستجوی تو بودم که تو را دیدم. ^{۱۶}و ^{۱۷}بر رختخوابم ملاقه های رنگارنگ از پارچه حریر مصر پهن کرده ام و آن را با عطرهاى خوشبو معطر ساخته ام. ^{۱۸}بیا از یکدیگر لذت ببریم و تا صبح از عشق سیر شویم. ^{۱۹}شوهرم در خانه نیست و به سفر دوری رفته است. ^{۲۰}به اندازه کافی با خود پول برده و تا آخر ماه بر نمی گردد.»

^{۲۱}به این ترتیب با سخنان فریبنده و وسوسه انگیزش آن جوان را اغوا کرد؛ ^{۲۲}بطوری که او مثل گاوی که به کشتارگاه می رود، چون گوزن به دام افتاده ای که در انتظار تیری باشد که قلبش را بشکافد، بدنبال آن فاحشه رفت. او مثل پرنده ای است که به داخل دام می پرد و نمی داند در آنجا چه سرنوشتی در انتظارش است.

^{۲۴}ای جوانان، به من گوش دهید و به سخنانم توجه کنید. ^{۲۵}نگذارید چنین زنی دل شما را برباید. از او دور شوید، مبادا شما را به گمراهی بکشد. ^{۲۶}او بسیاری را خانه خراب کرده است و مردان زیادی قربانی هوسرانیهای او شده اند ^{۲۷}خانه او راهی است بسوی مرگ و هلاکت.

۳:۷
تث ۸:۶
۵:۷
امت ۲۴:۴ ؛ ۲۴:۲۲
۷:۷
امت ۲۲:۱ ؛ ۳۲:۶ ؛ ۵۸
و ۳:۲۲
۸:۷
امت ۱۵:۴ ؛ ۱۵:۵ ؛ ۸:۵
۲۷:۱۲:۷
۱۰:۷
پیدا ۱۵و۱۴:۳۸
اش ۱۶:۳ ؛ ۱۶:۲۳
۱۱:۷
امت ۱۳:۹ ؛ ۲۸:۲۳

۱۶:۷
مز ۸:۴۵
امت ۲۲:۳۱
حز ۷:۲۷

۲۱:۷
امت ۳:۵ ؛ ۲۴:۶
۲۳:۷
امت ۱۷:۱
جا ۱۲:۹

۲۴:۷
امت ۱:۴ ؛ ۷:۵
۲۵:۷
امت ۲۳:۴ ؛ ۸:۵
۲۷:۷
امت ۱۸:۲ ؛ ۵:۵

زندگی تان مالمال از کلام و حکمت خدا باشد (۷:۳۰:۴). به روشهایی که وسوسه از طریق آن کار می کند پی ببرید، و با سرعت هر چه تمام تر از آنها بگریزید.

۲۵:۷ برای اجتناب از گناهان جنسی، قدم های مشخصی باید برداشت. نخست آنکه مواظب افکار خود باشید. از مطالعه کتب مبتذل، نگرستن به تصاویر مستهجن و یا خیال پردازی های ناشایست که می تواند امیال و خواسته های نادرست را در شما بر انگیزد، پرهیزید. ثانیاً، از رفتن به اماکن و معاشرت با دوستانی که شما را به گناه وسوسه می کنند، اجتناب کنید. ثالثاً، تنها به فکر زمان حال نباشید، بلکه به آینده نیز بیندیشید. لذت های امروز شاید به تباهی فردا بینجامد.

۲۳:۶:۷ کسی که هدفی در زندگی ندارد، جاهل است (۷:۷). زندگی ای که پوچ و بی محتوا بوده، هدف و جهت مشخصی نداشته باشد، در مقابل بسیاری از وسوسه ها آسیب پذیر خواهد بود. حتی اگر مرد جوانی که در این قسمت به او اشاره شده، نداند به کجا می رود، زن اغواگر خوب می داند که می خواهد او را به کجا ببرد. به ترفندهای آن زن توجه کنید: طوری لباس می پوشد که مردان را اغوا کند (۷:۱۰)؛ به طریزی گستاخانه و وقیحانه به او نزدیک می شود (۷:۱۳)؛ مرد جوان را به خانه اش دعوت می کند (۷:۱۴)؛ برای تمام چون و چراهای آن جوان جوابی دارد (۷:۱۹ و ۲۰)؛ با سخنان فریبنده آن جوان را اغوا می کند (۷:۲۱)؛ و بدین ترتیب او را به دام می اندازد (۷:۲۳). برای نبرد با وسوسه، حتماً باید

حکمت، نصایح سودمندی می دهد

۸ آیا ندای حکمت را نمی شنوید؟^{۱۲} و حکمت دم دروازه های شهر و سر چهار راهها و جلو در هر خانه ای ایستاده، می گوید: «ای انسانهای جاهل و نادان به ندای من گوش دهید و زیرکی و فهم کسب کنید. ^{۱۳} به من گوش دهید، زیرا سخنان من گرانهاست. من حقیقت و راستی را بیان می کنم و از ناراستی نفرت دارم. ^{۱۴} سخنان من بر حق است و کسی را گمراه نمی کند. ^{۱۵} حرفهای من برای کسی که گوش شنوا داشته باشد واضح و روشن است. ^{۱۶} تعلیمی که من می دهم از طلا و نقره گرانبهاست. ^{۱۷} ارزش من از یاقوت بیشتر است و هیچ چیز را نمی توان با من مقایسه کرد. ^{۱۸} من حکمتم و از زیرکی و دانایی و بصیرت برخوردار می باشم. ^{۱۹} اگر کسی خداترس باشد، از بدی نفرت خواهد داشت. من از غرور و تکبر، رفتار و گفتار نادرست متنفرم.

۱۲ و ۱۳ «من هدایت می کنم و فهم و بصیرت می بخشم. به نیروی من پادشاهان سلطنت می کنند و قضات به عدل و انصاف قضاوت می نمایند. ^{۱۴} تمام رهبران و بزرگان جهان به کمک من حکمرانی می کنند. ^{۱۵} من کسانی را که مرا دوست دارند، دوست دارم. آنانی که در جستجوی من باشند مرا خواهند یافت. ^{۱۶} ثروت و حرمت، اموال و موفقیت در اختیار من است. ^{۱۷} بخششهای من از طلای ناب و نقره خالص بهتر است. ^{۱۸} راههای من عدل و حق است. ^{۱۹} ثروت حقیقی از آن کسانی است که مرا دوست دارند، زیرا من خزانه های ایشان را پر می سازم.

۲۰ «خداوند در ابتدا، قبل از آفرینش عالم هستی، مرا با خود داشت. ^{۲۱} از ازل، پیش از به وجود آمدن جهان من به وجود آمدم. ^{۲۲} قبل از پیدایش اقیانوسها و چشمه های پر آب، ^{۲۳} قبل از آنکه کوهها و تپه ها به وجود آیند، ^{۲۴} قبل از آنکه خدا زمین و صحراها و حتی خاک را بیافریند من به وجود آمدم.

۱:۸
ایو ۷:۱۹
۴:۸
مز ۷:۱۹
۹:۸
مز ۱۲:۲۵
۱۰:۸
مز ۱۲۷:۷۲؛ ۱۱۹:۱۶
۱۱:۸
امت ۱۵:۱۴؛ ۱۶:۱۶؛
۱۵:۲۰
۱۳:۸
اش ۱۱:۱۳
۱۴:۸
اش ۲۶:۱
روم ۱:۱۳
۱۷:۸
اسمو ۳:۰۲
یو ۲۱:۱۴
۱۸:۸
مز ۳:۱۱۲
متی ۳۳:۶
۲۰:۸
مز ۴:۲۵؛ ۳:۲۳
اش ۳:۲
۲۲:۸
ایو ۲۷:۲۸
مز ۲۴:۱۰۴
یو ۱:۱
۲۳:۸
یو ۲۴:۵؛ ۱۷:۲۴
۲۴:۸
پیدا ۹:۱
ایو ۱۶:۳۸

از او بترسد، به همان اندازه بیشتر از بدی نفرت خواهد داشت. نمی توان هم خدا را دوست داشت، هم گناه را. اگر در زندگی خود گناهان مخفی دارید، در واقع در وجود خود با بدی مدارا کرده اید. بنابراین کاملاً از گناه دست بشویید و خود را تمام و کمال وقف خدا نمایید.

۲۱-۲۲:۸ خدا حکمت را آغاز و مبنای همه چیز می داند. حکمت شالوده ای است که حیات یکسره بر آن استوار است. احتمالاً پولس و یوحنا در توصیف حضور مسیح در خلقت جهان، به طور ضمنی از بعضی از بیانات سلیمان راجع به حکمت استفاده کرده اند (کولسیان ۱:۱۵-۱۷؛ ۲:۲؛ مکاشفه ۱۴:۳).

۲۳ و ۲۴ حکمت در اینجا به صورت زنی تصویر می شود که ما را راهنمایی می کند (۱:۸-۱۳) و باعث موفقیتمان می شود (۸:۱۴-۲۱). حکمت به هنگام آفرینش وجود داشت و با آفریدگار همکاری می کرد (۸:۲۲-۳۱). خدا کسانی را که به ندای حکمت گوش فرا می دهند دوست دارد (۸:۳۲-۳۵). اما کسانی که به آن بی اعتنا هستند مرگ را دوست می دارند (۸:۳۶). تمام جوانب زندگی ما، از آغاز تا پایان، باید از حکمت تأثیر پذیرد. بنابراین حتماً در تمام جنبه های زندگی خود به هدایت و راهنمایی خدا توجه داشته باشید.

۲۵ هر چه شخص بیشتر به خدا احترام بگذارد و بیشتر

۲۷ «وقتی خدا آسمان را استوار ساخت و افق را بر سطح آنها کشید من آنجا بودم. ۲۸ وقتی ابرها را در آسمان گسترانید و چشمه‌ها را از اعماق جاری نمود، ۲۹ وقتی حدود دریاها را تعیین کرد تا آنها از آن تجاوز نکنند و وقتی اساس زمین را بنیاد نهاد، ۳۰ من نزد او معمار بودم. موجب شادی همیشگی او بودم و در حضورش شادی می‌کردم. ۳۱ دنیا و انسانهایی که او آفریده بود مایهٔ خوشی من بودند. ۳۲ پس ای جوانان به من گوش دهید، زیرا همهٔ کسانی که از دستورات من پیروی می‌کنند سعادت‌مندند. ۳۳ «به نصیحت من گوش کنید؛ عاقل باشید و نصیحت مرا رد نکنید. ۳۴ خوشبحال کسی که به من گوش دهد و هر روز جلو در خانهٔ من انتظار مرا بکشد، ۳۵ زیرا هر که مرا بیابد حیات را یافته و خداوند را خشنود ساخته است؛ ۳۶ اما کسی که مرا از دست بدهد به جانش لطمه می‌زند، آنانی که از من متنفر باشند مرگ را دوست دارند.»

۲۷:۸

ابو: ۲۶ : ۱۰ : ۳۸ : ۶
مز: ۳۳ : ۶ : ۱۰۴ : ۵

۳۲:۸

امت: ۷ : ۲۹ : ۱۸

۳۴:۸

مز: ۲۷ : ۴

امت: ۱ : ۲۱ : ۲ : ۳

۳۵:۸

یو: ۱۷ : ۳

۳۶:۸

امت: ۱۵ : ۳۲

پاداش حکمت، خود حکمت است

۹ حکمت کاخی بنا کرده است که هفت ستون دارد. ۲ او مهمانی بزرگی ترتیب داده و انواع شرابها و خوراکیها را آماده کرده است ۳ و کنیزان خود را فرستاده، تا بر بلندترین مکان شهر بایستند و ندا سر دهند: ۴ «ای آدمهای جاهل و نادان بیایید ۵ و از خوراک و شرابی که آماده کرده‌ام بخورید. ۶ راه جهالت را ترک گفته، زنده بمانید. راه دانا شدن را پیش بگیرید. ۷ اگر آدم بدکاری را که همیشه دیگران را مسخره می‌کند تأدیب نمایی، جز اینکه مورد اهانت او واقع شوی نتیجهٔ دیگری نخواهد داشت. ۸ پس او را به حال

۱:۹

افس: ۲ : ۲۰

عبر: ۳ : ۵ : ۶

۱ پط: ۲ : ۵

۳:۹

متی: ۲۲ : ۳

۶:۹

امت: ۳ : ۲۲ : ۴ : ۹ : ۱۱

۲۲:۱۶

می‌شود، به طرزی جالب به مهمانی شباهت دارد که عیسی در یکی از مثل‌هایش از آن سخن گفت (لوقا ۱۴: ۱۵-۲۴). شاید خیلی‌ها بخواهند به آن مهمانی بروند، اما هیچگاه این خواسته‌شان را عملی نمی‌کنند زیرا همیشه چیز دیگری هست که در آن لحظه در نظرشان مهم‌تر جلوه می‌کند. بنابراین اجازه ندهید هیچ چیز برایتان از طلبیدن خدا مهم‌تر شود. ۷:۹-۱۰ آیا شما فردی دانایید یا کسی هستید که دیگران را مسخره می‌کنند؟ چگونگی واکنشتان در قبال انتقادات، نشان می‌دهد جزو کدام دسته‌اید. وقتی کسی از شما انتقاد می‌کند، به جای آنکه او را تحقیر کرده، به تندی پاسخش را بدهید یا با زیرکی جواب دندان‌شکنی به او بدهید، به آنچه که به شما گفته، گوش فرا دهید. از کسانی که از شما انتقاد می‌کنند درس بگیرید، زیرا راه حکمت همین است. حکمت با شناخت خدا شروع می‌شود. خدا در مورد زندگی به ما آگاهی و بصیرت می‌دهد زیرا او خود خالق حیات و زندگی است. شناخت خدا صرفاً به این معنا

۹:۲۱ و ۳ حکمت و جهالت در این فصل به صورت دو وزن جوان که رقیب یکدیگرند، تصویر شده‌اند. هر یک ضیافتی بر پا می‌کند و مردم را به شرکت در آن دعوت می‌نماید. اما حکمت زنی است متعهد به اصول اخلاقی، و حال آنکه حماقت فاحشه‌ای است که با غذای دزدی از مهمان خود پذیرایی می‌کند. روی سخن حکمت با فکر و ذهن آدمی است، اما حماقت با حواس انسان سر و کار دارد. حواس را به سهولت می‌توان تحریک و تهییج کرد، اما شادی و لذتی که در جهالت نهفته زود گذر است. برعکس، رضایت خاطری که حکمت به ارمغان می‌آورد تا ابد باقی است.

۹:۱ هفت ستونی که در اینجا از آن صحبت می‌شود، جنبه استعاری دارد و نمایانگر هفت اصل حکمت نیست. در کتاب مقدس، عدد هفت نمایانگر کاملیت و تمامیت است. این آیه با بیانی شاعرانه می‌گوید که حکمت کامل و بی‌عیب است و آن را هیچ کمبودی نیست.

۹:۱-۳ ضیافت مهمانی که در این فصل از آن صحبت

خود واگذار چون اگر بخواهی به او کمک کنی از تو متنفر می‌شود؛ اما اگر شخص دانا را تادیب کنی تو را دوست خواهد داشت.^۹ اگر آدم دانا را نصیحت کنی داناتر می‌شود و اگر به آدم درستکار تعلیم بدهی علمش بیشتر می‌گردد؛^{۱۰} زیرا خداترسی اساس حکمت است و شناخت خدای مقدس انسان را دانا می‌کند.^{۱۱} حکمت عمرت را زیاد می‌کند.^{۱۲} اگر حکمت داشته باشی سودش به خودت می‌رسد و اگر حکمت را ناچیز بشماری به خودت زیان می‌رسانی.^{۱۳} حماقت مانند زنی وراج و گستاخ و ابله می‌باشد.^{۱۴} او دم در خانه‌اش می‌نشیند و یا در بلندترین مکان شهر می‌ایستد^{۱۵} و رهگذرانی را که از آنجا عبور می‌کنند صدا می‌زند^{۱۶} و به اشخاص جاهل و نادان می‌گوید: «پیش من بیایید.^{۱۷} آب دزدی شیرین است و نان دزدی لذیذ.»^{۱۸} آنها نمی‌دانند که عاقبت کسانی که به خانه او می‌روند مرگ و هلاکت است.

ب - حکمت برای همه مردم (۱:۱۰ تا ۳۴:۲۴)

منظورمان از امثال، همین ابیات کوتاه است. در این ابیات به موضوعات مختلفی پرداخته شده است. بخش نخست را سلیمان نوشت و دو بخش دیگر را سایر افراد، اما سلیمان آن نوشته‌ها را گردآوری کرد. این ضرب‌المثل‌ها حکمتی عملی در اختیار ما می‌گذارد تا بدانیم چگونه در همه مراحل، زندگی خداپسندانه‌ای داشته باشیم.

امثال سلیمان

۱۰
پسر عاقل پدرش را شاد می‌سازد، اما پسر نادان باعث غم مادرش می‌گردد.
ثروتی که از راه نادرست به دست آمده باشد نفعی به انسان نمی‌رساند، اما درستکاری به او سعادت دایمی می‌بخشد.

۹:۹
امت ۵:۱، ۱۲:۲۵
۱۰:۹
ایو ۲۸:۲۸
مز ۱۰:۱۱۱
۱۲:۹
ایو ۲:۲۲
جز ۴:۱۸
غلا ۵:۶

۱۷:۹
امت ۱۷:۲۰، ۲۰:۳۰

۱:۱۰
امت ۲۰:۱۵

نخورید؛ گناه چیز خطرناکی است. پیش از آنکه در صدد چیدن میوه ممنوع بر آید، ببینید بر سر کسانی که از آن می‌خورند چه بلایی می‌آید.

۲:۱۰ بعضی از مردم به شیوه‌ای نادرست زندگی می‌کنند و در نتیجه خود را گرفتار غم و اندوه می‌سازند. به‌عنوان مثال، برای آنکه امیال نفسانی خود را ارضا کنند، با کسی رابطه نامشروع برقرار می‌کنند و بدین ترتیب دیگر هرگز نمی‌توانند زندگی شاد و سعادت‌مندی داشته باشند. اصول و احکامی که خدا برای داشتن یک زندگی صحیح مقرر کرده است، خوشی و سعادت جاودانی به ارمغان می‌آورد، زیرا این اصول برخلاف احساسات گذرا و متغیر ما انسان‌ها، ما را به سوی رفتاری صحیح و پایدار رهنمون می‌شود.

نیست که یک سلسله حقایق راجع به او بدانیم، بلکه بدین معنا است که از خدا بترسیم و با او ارتباط داشته باشیم. آیا واقعاً می‌خواهید فرد دانایی باشید؟ اگر چنین است، در شناخت هر چه بهتر خدا بکوشید (برای کسب اطلاع بیشتر در این باره که چگونه می‌توان دانا شد، نگاه کنید به یعقوب ۵:۱؛ ۲ پطرس ۱:۲).

۱۷:۹ شرارت با نوعی شور و شفع مست‌کننده همراه است. با ارتکاب یک گناه، می‌خواهیم بیشتر و بیشتر گناه کنیم؛ رفتار گناه‌آلود به‌ظاهر خیلی از زندگی «یکنواخت و ملال‌آور» مسیحی هیجان‌انگیزتر است. به همین جهت بسیاری از مردم فکر شرکت در مهمانی مجلل حکمت را از ذهن خود دور می‌کنند (۶-۱:۹) تا در عوض از خوراک دزدی جهالت، این فاحشه، تمتع برند. اما فریب

۳ خداوند نمی گذارد مرد درستکار گرسنگی بکشد و یا مرد شریر به آرزوی خود برسد.

۳:۱۰
مز ۹:۳۴ و ۱۰:۳۷
متی ۳۳:۶

۴ آدمهای تنبل، فقیر می شوند، ولی اشخاص فعال ثروتمند می گردند.
۵ کسی که بموقع محصول خود را برداشت می کند عاقل است، اما کسی که موقع برداشت محصول می خوابد مایه ننگ است.

۴:۱۰
امت ۶:۶

۶ بر سر درستکاران برکت هاست، اما وجود بدکاران از ظلم و لعنت پوشیده است.
۷ نیکان خاطره خوبی از خود باقی می گذارند، اما نام بدکاران به فراموشی سپرده می شود.

۶:۱۰
امت ۱۱:۹ و ۲۰:۲۸
۷:۱۰
مز ۵۹:۶ و ۱۰۹:۱۳ و ۱۱۲:۶

۸ شخص عاقل پند و اندرز را می پذیرد، اما نادان یاهو گو هلاک می شود.
۹ قدمهای آدم درستکار ثابت و استوار است، ولی شخص کجرو عاقبت می لغزد و می افتد.

۸:۱۰
متی ۲۴:۷

۱۰ پوشاندن حقیقت ناآرامی ایجاد می کند، اما سرزنش آشکار آرامش بوجود می آورد.

۹:۱۰
مز ۲۳:۴
امت ۲۳:۳ و ۲۶:۲۷
اش ۱۵:۳۳ و ۱۶
متی ۲۶:۱۰

۱۱ دهان درستکاران چشمه حیات است، اما دهان شخص بدکار پر از نفرین می باشد.

۱۰:۱۰
امت ۱۳:۶

۱۲ کینه و نفرت باعث نزاع می شود، ولی محبت گناه دیگران را می بخشد.
۱۳ اشخاص دانا بخاطر سخنان حکیمانان مورد ستایش قرار می گیرند، اما اشخاص نادان چوب حماقت خود را می خورند.

۱۱:۱۰
مز ۲۰:۳۷
امت ۱۴:۱۳ و ۱۸:۴ و ۲۰:۵
۱۲:۱۰
امت ۹:۱۷
اقرن ۱۳:۷۴

۱۴ در دهان شخص دانا سخنان سنجیده یافت می شود، اما آدم نادان نسنجیده سخن می گوید و خرابی به بار می آورد.

۱۴:۱۰
امت ۳:۱۳ و ۱۸:۷
یعقو ۴:۳ و ۵

را که مخصوص کار و ثمردهی است، با خواب و تنبلی به هدر ندهیم. وقت را هدیه خدا بدانید، و از هر فرصتی استفاده کرده، برای خدا زندگی نمایید.

۱۰:۱۰ گناه مسأله‌ای است بسیار جدی، نه صرفاً به این خاطر که وقتی گناه می‌کنیم خودمان و دیگران را به دردمر می‌اندازیم، بلکه چون این کار طغیان و سرکشی در برابر خدا است. خدا به هیچ وجه گناه را سرسری نمی‌گیرد، و ما نیز نباید به خود جرأت داده، آن را سرسری بگیریم. بنابراین اگر در زندگی‌تان مسأله‌ای هست که هنوز آن را به خدا نسپرده‌اید و از او مخفی داشته‌اید، به سرکشی خود پایان دهید. اگر کوشیده‌اید ناطاعتی از خدا را کم‌اهمیت جلوه دهید یا در صدد توجیه آن هستید، بهتر است عذر و بهانه را کنار بگذارید. در مورد گناه مسامحه نکنید و آن را پشت گوش نیندازید. بلکه با شجاعت در برابر آن بایستید و در حضور خدا به گناهانتان اعتراف کنید، زیرا گناه مسأله‌ای است بسیار جدی.

۳:۱۰ امثال پر است از آیاتی که مرد درستکار را با فرد شریر مقایسه می‌کند. البته اینگونه بیانات مصداق کلی ندارد و در مورد همه مردم در هر شرایطی که باشند صادق نیست، زیرا کم نیستند افراد درستکاری که در گرسنگی به سر می‌برند. بلکه مراد، بیان این حقیقت کلی است که زندگی کسی که در پی خدا است، در دراز مدت بهتر از زندگی مرد شریر خواهد بود که پیوسته رو به تباهی است. این جملات نه وعده‌هایی واهی، بلکه حقایق کلی هستند. به‌علاوه، در اینگونه مثل‌ها فرض بر این است که حکومتی عادل بر سر کار است که به فقرا و نیازمندان توجه دارد، یعنی همان حکومتی که می‌بایست بر اسرائیل حاکم باشد (رش. به تشبیه ۲۴:۱۷-۲۲). حکومت‌های فاسد اغلب نقشه‌های انسان‌های درستکار را خنثی می‌کنند.

۵:۴:۱۰ در هر روز، ۲۴ ساعت فرصت داریم که رشد کنیم، خدمت نماییم و مفید و ثمربخش واقع شویم. وقت تلف کردن و اوقات زندگی را به بطالت گذراندن خیلی آسان است. بنابراین باید از تنبلی دست بر داریم و اوقاتی

۱۵:۱۰ امت ۱۱:۱۸ ؛ ۷:۱۹	۱۵ ثروت شخص ثروتمند او را محافظت می کند، اما بینوایی شخص فقیر او را از پای در می آورد.
۱۷:۱۰ امت ۲۳:۶ ؛ ۱۷:۲۲ ؛ ۱۷:۲۲	۱۶ درآمد شخص درستکار به زندگی او رونق می بخشد، اما شخص بدکار درآمد خود را در راههای گناه آلود بر باد می دهد.
۱۸:۱۰ امت ۲۴:۲۶	۱۷ کسی که تأدیب را می پذیرد در راه حیات گام بر می دارد، اما کسی که نمی خواهد اصلاح گردد، به گمراهی کشیده می شود.
۱۹:۱۰ ایو ۲:۱۱ امت ۲۱:۱۸	۱۸ کسی که کینه اش را پنهان می کند آدم نادرستی است. شخصی که شایعات بی اساس را پخش می کند احمق است.
۲۱:۱۰ امت ۱۸:۱۲ ؛ ۴:۱۵ هو ۶:۴	۱۹ پرحرفی، انسان را بسوی گناه می کشاند. عاقل کسی است که زبانش را مهار کند.
۲۲:۱۰ پیدا ۳۵:۲۴ ؛ ۱۲:۲۶ تث ۱۸:۸	۲۰ سخنان درستکاران مانند نقره گرانبه است، اما حرفهای بدکاران هیچ ارزشی ندارد.
۲۳:۱۰ امت ۱۴:۲ ؛ ۲۱:۱۵	۲۱ سخنان خوب درستکاران، دیگران را احیا می کند، اما حماقت نادانان باعث مرگ خودشان می شود.
۲۴:۱۰ ایو ۲۱:۱۵ امت ۸:۱۵ ؛ ۲۷:۱	۲۲ برکت خداوند انسان را ثروتمند می سازد بدون اینکه زحمتی برای وی به بار آورد.
	۲۳ آدم نادان از عمل بد لذت می برد و شخص دانا از حکمت.
	۲۴ آنچه بدکاران از آن می ترسند بر سرشان می آید، اما نیکان به آرزوی خود می رسند.

کسانی که تنها می خواهند چیزی گفته باشند که باب میل ما است، کار آسانی است. اما به جای این کار باید نظر کسانی را جویا شویم که می دانیم حقیقت را به ما خواهند گفت، ولو آنکه از سخن آنان آزرده خاطر شویم. در مورد کسانی که معمولاً برای مشورت خواهی نزد آنها می روید قدری فکر کنید. انتظار دارید به شما چه بگویند؟

۲۲:۱۰ این مثل درست برعکس جامعه ما است که ارزش فرد را در میزان دارایی او می داند. باارزش ترین دارایی ما همانا رابطه ما با خدا است. این برکت تنها مخصوص ثروتمندان نیست، بلکه متعلق به همه کسانی است که نام خداوند را می خوانند. برکت خدا چیزی نیست که برای دریافت آن مجبور باشیم سخت تلاش کنیم؛ با تلاش و کوشش خود حتی ذره ای نیز نمی توانیم بر آنچه که خدا به طور رایگان به ما می بخشد بیفزاییم. کسانی که در زندگی تنها به فکر لذت بردن از ثروتهای مادی هستند، هرگز طعم شادی واقعی را که همانا لذت بردن از حضور خدا است، نخواهند چشید.

۲۴:۱۰ کسانی که به خدا ایمان ندارند معمولاً از مرگ

۱۶:۱۰ خدا به بعضی ها امکانات فردی و مالی می دهد تا از این طریق در رفع نیازهای دیگران بکوشند. اگر این گونه افراد همگی درک کنند که چرا خدا به آنها برکت داده است، و اگر امکاناتی را که خدا در اختیارشان نهاده به طور کامل در جهت اجرای اراده خدا به کار گیرند، فقر و گرسنگی ریشه کن خواهد شد. خدا با ثروت مخالف نیست. اما ثروت تنها زمانی باعث برکت است که در مسیری که مورد نظر خدا است به کار برده شود.

۱۸:۱۰ کینه ورزیدن نسبت به دیگران باعث می شود به فردی دروغگو یا احمق تبدیل شوید. اگر سعی داشته باشید کینه و نفرتتان را مخفی سازید، در نهایت چاره ای جز دروغگویی نخواهید داشت. و اگر بخواهید زبان به تهمت و افترا بکشایید، فرد احمقی هستید. تنها راه این است که در حضور خدا به احساس نفرت خود اعتراف کنید و از او بخواهید قلبتان را تغییر دهد و کمکتان کند تا به جای نفرت، بتوانید دیگران را دوست داشته باشید.

۲۰:۱۰ یک نصیحت خوب از هزاران نصیحت بد ارزشمندتر است. نظر خواستن و مشورت جستن از

۲۵ بلا و مصیبت چون گردباد از راه می‌رسد و بدکاران را با خود می‌برد، اما شخص درستکار مانند صخره، پابرجا می‌ماند. ۲۶ هرگز از آدم تبیل نخواه برای تو کاری انجام دهد؛ او مثل دودی است که به چشم می‌رود و مانند سرکه‌ای است که دندان را کند می‌کند.

۲۷ خدا ترسی سالهای عمر انسان را زیاد می‌کند، اما شرارت از عمر او می‌کاهد.

۲۸ امید درستکاران به شادی می‌انجامد، اما امید بدکاران برباد می‌رود.

۲۹ خدا برای نیکان قلعه‌ای محافظ است، اما او بدان را هلاک خواهد کرد.

۳۰ درستکاران همیشه از امنیت برخوردار خواهند بود، اما بدکاران بر زمین، زنده نخواهند ماند.

۳۱ از دهان درستکاران غنچه‌های حکمت می‌شکفتد، اما زبان دروغگویان از ریشه کنده خواهد شد.

۳۲ افراد درستکار همیشه سخنان خوشایند بر زبان می‌آورند، اما دهان بدکاران از حرفهای نیشدار پر است.

خداوند از تقلب و کلاهبرداری متنفر است، ولی درستکاری و صداقت را دوست دارد.

۲ تکبر باعث سرافکنندگی می‌شود، پس دانا کسی است که فروتن باشد. ۳ صداقت مرد درستکار راهنمای اوست، اما نادرستی شخص بدکار، او را به نابودی می‌کشاند. ۴ در روز داوری مال و ثروت به داد تو نمی‌رسد، اما صداقت می‌تواند تو را از مرگ برهاند.

۵ صداقت درستکاران راهشان را هموار می‌کند، اما بدکاران در زیر بار سنگین گناهان خود از پا در می‌آیند.

۶ صداقت نیکان آنها را نجات می‌دهد، ولی بدکاران در دام خیانت خود گرفتار می‌شوند.

۷ آدم خدانشناس وقتی بمیرد همه امیدهایش از بین می‌رود و انتظاری که از قدرتش داشت نقش بر آب می‌شود.

۲۵:۱۰

مز ۵۱:۱۵ ؛ ۱:۲۵

۲۷:۱۰

مز ۲۳:۵۵

امت ۲۷:۱۴

۲۸:۱۰

ایو ۲۰:۱۱

۳۰:۱۰

مز ۲۵:۳۷ ؛ ۱:۲۵

امت ۲۲:۲

۳۱:۱۰

مز ۳۰:۳۷

۳۲:۱۰

امت ۱۲:۶

جا ۱۰:۱۲

۱:۱۱

تث ۱۳:۲۵-۱۶

۲:۱۱

امت ۱۸:۱۶

۳:۱۱

امت ۶:۱۳ ؛ ۷:۲۱ ؛ ۱۲:۲۲

۴:۱۱

جز ۱۹:۷

تیمو ۸:۴ ؛ ۷:۶

۶:۱۱

مز ۱۵:۷ و ۱۶ ؛ ۱۵:۹

۴:۱۱ منظور از روز داوری، هنگام مرگ یا زمانی است که خدا به حساب همه مردم رسیدگی کند. در این روز، هر یک از ما تنها خواهیم ایستاد و برای هر آنچه کرده‌ایم جواب پس خواهیم داد. در آن روز هر قدر هم که ثروتمند یا زرنگ و زیرک باشیم، نخواهیم توانست از این طریق خدا را با خود آشتی دهیم. تنها چیزی که در آن هنگام به حساب خواهد آمد، عشق ما نسبت به خدا و اطاعت ما از او است.

می‌ترسند، و ترسشان هم کاملاً به‌جا است. برعکس، ایمانداران به زندگی جاوید و نجات خدا امید بسته‌اند، و این امید آنان بی‌پاداش نخواهد ماند. این آیه دو راه پیش روی شما می‌گذارد: یا می‌توانید با ترس زندگی کنید، و یا آنکه مشتاقانه در انتظار تحقق یافتن آنچه بدان امید بسته‌اید به سر ببرید. این امر بسته به این است که آیا خدا را رد می‌کنید یا حاضرید او را بپذیرید.

۸:۱۱ مز ۸:۲۲؛ ۱۵:۱۴؛ ۵۱	۸ مرد درستکار از تنگنا رهایی می‌یابد و مرد بدکار بجای او گرفتار می‌شود. ۹ حرفهای مرد خدانشناس انسان را به هلاکت می‌کشاند، اما حکمت شخص درستکار او را از هلاکت می‌رهاند.
۱۰:۱۱ امت ۲۸:۲۸	۱۰ تمام شهر برای موفقیت آدم خوب شادی می‌کنند و از مرگ آدم بد خوشحال می‌شوند.
۱۲:۱۱ امت ۷:۱۸؛ ۳:۱۳؛ ۱۴:۱۰	۱۱ از برکت وجود خدانشناسان شهر ترقی می‌کند، اما شرارت بدکاران موجب تباهی آن می‌شود.
۱۳:۱۱ امت ۱۱:۱۹؛ ۱۹:۲۰ اتیمو ۱۳:۵	۱۲ کسی که در باره دیگران با تحقیر صحبت می‌کند آدم نادانی است. آدم عاقل جلو زبان خود را می‌گیرد.
	۱۳ خبرچین هر جا می‌رود اسرار دیگران را فاش می‌کند، ولی شخص امین، اسرار را در دل خود مخفی نگه می‌دارد.

نصیحت خدا
درباره پول

کتاب امثال رهنمودهای عملی مفیدی در مورد چگونگی استفاده از پول ارائه می‌دهد، هر چند گاهی اوقات بیشتر ترجیح می‌دهیم چنین رهنمودهایی را نشنیده بگیریم. عمل کردن بر طبق عادت، راحت‌تر است از اینکه بخواهیم یاد بگیریم چگونه از پول به‌طور حکیمانه استفاده کنیم. این رهنمودها بدین قرار است:

۱۶:۱۰	با پول خود در جهت ترویج و اعتلای آرمان عدالت بکوشید. آن را هدر ندهید.
۹:۲۲؛ ۲۵ و ۲۴:۱۱	سخاوتمند باشید.
۲۶:۱۱	بیشتر به فکر رفع نیازهای مردم باشید تا سودجویی.
۲۷ و ۲۶:۲۲؛ ۱۸:۱۷	در این مورد که ضامن کسی شوید، خیلی احتیاط کنید.
۲۳:۱۷	رشوه نگیرید.
۹:۲۲؛ ۱۳:۲۱؛ ۱۷:۱۹	به فقرا کمک کنید.
۲۰:۲۱	برای آینده پس‌انداز کنید.
۷:۲۲	در مورد قرض گرفتن مراقب باشید
دیگر آیات در این زمینه عبارتند از: ۱۴:۲۵؛ ۱۶:۲۰؛ ۱۵:۱۱؛ ۱۳:۲۷	

۹:۱۱ سخنانی که از دهانمان بیرون می‌آید می‌تواند یا مانند سلاحی ویرانگر روابط را از هم بپاشد و نابود کند، یا ابزاری باشد در جهت ایجاد و تحکیم روابط. متأسفانه اغلب اوقات، نابود کردن از بنا کردن آسانتر است؛ و بیشتر مردم سخنانی ویرانگر بر زبان می‌آورند تا بناکننده. به هر کسی که امروز بر می‌خورید، می‌توانید با گفتار تان یا او را نابود کنید و از پای در آورید، یا در تقویت و بنای او بکوشید. اینکه او را بنا خواهید کرد یا نابود، بسته به سخنانی است که بر زبان می‌رانید. آیا سخنانتان سلاحی خواهد بود برای تخریب یا ابزاری برای بنا؟

۸:۱۱ در این آیه نیز مانند آنچه در ۳:۱۰ دیدیم، دو شیوه زندگی با هم مقایسه می‌شود. اما این آیه نیز مصداق کلی ندارد و در مورد تمام مردم در تمام شرایط صادق نیست. منظور این نیست که قوم خدا هرگز دچار مشکل یا سختی نخواهد شد. اگر کسی از حکمت خدا پیروی کند، خدا می‌تواند او را از خطر رهایی دهد، اما شخص شریر در دامی که خود درست کرده گرفتار خواهد شد. بنابراین حتی اگر شخص درستکار در رنج و زحمت نیز باشد، می‌تواند مطمئن باشد که در نهایت از مرگ ابدی خواهد رست.

۱۴ بدون رهبری خردمندان، ملت در زحمت می‌افتد؛ اما وجود مشاوران زیاد امنیت کشور را تضمین می‌کند.	۱۴:۱۱ امت ۲۲:۱۵ ؛ ۱۸:۲۰ ؛ ۶:۲۴
۱۵ ضامن آدم غریب نشو چون ضرر خواهی دید. اگر می‌خواهی در دردرس نیفتی ضامن کسی نشو.	۱۵:۱۱ امت ۱۳:۲۷ ؛ ۱:۶
۱۶ آزن نیکو سیرت، عزت و احترام به دست می‌آورد، اما مردان قوی فقط می‌توانند ثروت به چنگ آورند.	۱۷:۱۱ متی ۷:۵ ؛ ۳۶:۳۴:۲۵
۱۷ مرد رحیم به خودش نفع می‌رساند، اما آدم ستمگر به خودش لطمه می‌زند.	۱۸:۱۱ هو ۱۲:۱۰
۱۸ ثروت شخص بدکار، موقتی و ناپایدار است، ولی اجرت آدم خوب جاودانی است.	۱۹:۱۱ امت ۱۶:۱۰ ؛ ۲۳:۱۹
۱۹ شخص درستکار از حیات برخوردار می‌شود، اما آدم بدکار بسوی مرگ می‌رود.	۱۶:۲۱ روم ۲۳:۶
۲۰ خداوند از افراد بدطینت متنفر است، ولی از درستکاران خشنود می‌باشد.	۲۰:۱۱ مز ۵:۷۵
۲۱ مطمئن باش بدکاران مجازات خواهند شد، اما درستکاران رهایی خواهند یافت.	امت ۶:۱۳ ؛ ۲۹:۲۱
۲۲ زیبایی در زن نادان مانند حلقه طلا در پوزه گراز است.	۲۲:۱۱ جز ۱۵:۱۶ اِپتر ۳:۳
۲۳ آرزوی نیکان همیشه برآورده می‌شود، اما خشم خدا در انتظار بدکاران است.	۲۳:۱۱ روم ۹:۲
۲۴ هستند کسانی که با سخاوت خرج می‌کنند و با این وجود ثروتمند می‌شوند؛ و هستند کسانی که بیش از اندازه جمع می‌کنند، اما عاقبت نیازمند می‌گردند.	۲۴:۱۱ امت ۱۰:۹:۳ متی ۷:۵
۲۵ شخص سخاوتمند کامیاب می‌شود و هر که دیگران را سیراب کند خود نیز سیراب خواهد شد.	۱ قرن ۹: ۷:عو

دارد و به اندازه کافی ورزش و استراحت می‌کند، عمر طولانی‌تری نیز خواهد داشت. از این گذشته، کسانی که از حیات جاوید برخوردارند، دیگر لازم نیست از مرگ بترسند (یوحنا ۱۱:۲۵)، و حال آنکه فرد بدکار نه تنها دچار مرگ ابدی خواهد شد، بلکه در این دنیا هم از داشتن یک زندگی حقیقی محروم است.

۲۲:۱۱ زیبایی ظاهری اگر با قدرت درونی همراه نباشد، خیلی زود رنگ می‌بازد. ما باید در پی خصوصیات باشیم که باعث می‌شود حکیمانه تصمیم بگیریم، نه صرفاً در پی چیزهایی که ما را زیبا و جذاب جلوه دهد.

۲۵ و ۲۴:۱۱ ظاهراً در این دو آیه تناقضی وجود دارد، چرا که می‌گوید که کسانی که با سخاوت خرج می‌کنند، مدام بر ثروتشان افزوده می‌شود. دنیا می‌گوید: «تا می‌توانی برای خود ثروت جمع کن»؛ اما خدا به کسانی برکت می‌دهد که با گشاده‌دستی اموال، وقت، و نیروی

۱۴:۱۱ رهبر خوب به مشاوران خردمند نیاز دارد و از آنها کمک می‌گیرد. درک و دید یک نفر به‌تنهایی خیلی محدود است؛ او ممکن است از تمام حقایق آگاهی نداشته باشد یا تحت تأثیر تعصب و احساسات مغرضانه و غلط، چشم خود را بر واقعیات فرو بندد. بنابراین برای آنکه در خانه، کلیسا، یا در محل کار رهبر حکیم و خردمندی باشید، با دیگران مشورت کنید و مشورت ایشان را بپذیرید. آنگاه با در نظر گرفتن همه جوانب تصمیم بگیرید.

۱۹:۱۱ چرا شخص درستکار از حیات برخوردار می‌شود؟ زیرا حکمت باعث می‌گردد ساعات روز سودمندتر و ایام عمر پربارتر باشد (۱۱:۹). حکمت باعث می‌شود چنین فردی زندگی پرباری داشته باشد. به‌علاوه، از حیات برخوردار می‌شود زیرا انسان معمولاً وقتی درست زندگی می‌کند، یعنی رژیم غذایی درستی

۲۶:۱۱ کسی که غله‌اش را احتکار می‌کند تا به قیمت گرانتری بفروشد، مورد نفرین مردم قرار خواهد گرفت، ولی دعای خیر مردم همراه کسی خواهد بود که غله خود را در زمان احتیاج به آنها می‌فروشد.

۲۶:۱۱
پیدا ۴۱:۵۶ و ۵۷
عا ۸:۴

۲۷:۱۱ اگر در پی نیکی باشی مورد لطف خدا خواهی بود، ولی اگر بدنبال بدی بروی جز بدی چیزی نصیبت نخواهد شد.

۲۷:۱۱
امت ۱۱:۱۷

۲۸:۱۱ کسی که بر ثروت خود تکیه کند خواهد افتاد، اما درستکاران که بر خدا تکیه می‌کنند مانند درخت سبز شکوفه خواهند آورد.

۲۸:۱۱
مز ۱:۳ و ۲:۹۲
ار ۱۷:۸ و ۱۰:۲۴ و ۲۵
اتیمو ۶:۱۷

۲۹:۱۱ شخص نادانی که باعث ناراحتی خانواده‌اش می‌شود سرانجام هستی خود را از دست خواهد داد و برده دانیان خواهد شد.

۲۹:۱۱
امت ۱۴:۱۹ ؛ ۱۵:۲۷

۳۰:۱۱ ثمره کار خداشناسان حیات‌بخش است و تمام کسانی که مردم را بسوی نجات هدایت می‌کنند دانا هستند.

۳۰:۱۱
یعقو ۵:۲۰

۳۱:۱۱ اگر درستکاران پاداش اعمال خود را در این دنیا می‌یابند، بدون شک گناهکاران و بدکاران نیز بسزای اعمال خود می‌رسند.

کسی می‌تواند دانا شود که تأدیب را دوست داشته باشد. هر که از اصلاح شدن نفرت داشته باشد احمق است. ۱۲
خداوند از اشخاص نیک خشنود است، اما کسانی را که نقشه‌های پلید می‌کشند محکوم می‌کند.

۱:۱۲
امت ۲۵:۱۲

زندگی‌شان به دنبال هدف می‌گردند، جذب او شوند. بدین ترتیب، اولین قدم در هدایت مردم به سوی خدا این است که خود حکمت به دست آوریم. چرا هدایت مردم به سوی خدا تا این حد مهم است؟ زیرا این کار علاوه بر اینکه باعث می‌شود دیگران از حیات جاودان برخوردار شوند، پیوند خود ما را نیز با خدا مستحکم‌تر می‌سازد.

۳۱:۱۱ برخلاف تصور همگان، هیچ کس نمی‌تواند گناه کند و از عواقب آن مصون بماند. مؤمنین به‌خاطر ایمانشان به پاداش می‌رسند و بدکاران به‌خاطر گناهانشان مجازات می‌شوند. بنابراین هرگز فکر نکنید که: «فلان گناه چندان به چشم نمی‌آید» یا «کسی متوجه نخواهد شد» یا «هیچمان را نخواهند گرفت» (نیز ر.ش. به اپطرس ۴:۱۸).

۱:۱۲ ممکن است سالها در مدرسه درس بخوانید اما چیزی فرا نگیرید. با این حال، اگر در پی تعلیم گرفتن باشید، خواهید دید که یادگیری را پایانی نیست. تعلیم‌پذیری تا اندازه‌ای عبارت است از اینکه حاضر باشید اصلاح شوید و از دیگران حکمت بیاموزید. شخصی که انتقادپذیر نیست، دچار کبر و غرور است. چنین شخصی بعید است چیز زیادی بیاموزد.

خود را در اختیار دیگران می‌نهند. وقتی از دارایی‌مان به دیگران می‌دهیم، خدا هم بیشتر به ما می‌دهد تا بتوانیم باز هم به دیگران بدهیم. به‌علاوه، دادن باعث می‌شود دید درستی نسبت به اموال خود بیابیم. با این کار، در می‌یابیم که آنچه داریم در واقع از همان اول متعلق به ما نبوده است، بلکه خدا آنها را در اختیار ما نهاده تا از آن برای کمک به دیگران استفاده کنیم. بنابراین با دادن چه چیزی را به دست می‌آوریم؟ آزادی از اسارت اموال، شادی کمک به دیگران، و برکات خدا را.

۲۹:۱۱ یکی از بزرگترین برکاتی که خدا به ما می‌دهد، خانواده است. فرد می‌تواند در کانون خانواده احساس مقبولیت کند، تشویق و دلگرم شود، و از پند و اندرز و مشورت برخوردار گردد. ترک خانواده، خواه از سر عصبانیت باشد و خواه به دلیل اشتیاق به داشتن زندگی مستقل، کاری است احمقانه. با بریدن از کانون خانواده، خود را از تمام برکاتی که از این طریق نصیبتان می‌گردد محروم می‌سازید. بنابراین بکوشید در خانواده خود روابط از هم گسسته را التیام بخشید و یکدیگر را درک نمایید. ۳۰:۱۱ شخص دانا الگویی است از یک زندگی هدفمند. بر خورداری او از هدف، باعث می‌شود دیگرانی نیز که در

۳ انسان با کارهای بد نمی‌تواند برای خود امنیت به وجود آورد، اما اشخاص درستکار پابرجا خواهند ماند.

۳:۱۲
مز ۵۱:۱۵

یاد دادن و یاد گرفتن

برای آنکه بتوانیم چیزی را خوب یاد بدهیم، نخست باید آن را خوب یاد گرفته باشیم. و روی سخن کتاب امثال نیز بیشتر با تعلیم‌گیرندگان است تا با تعلیم‌دهندگان. موضوع کتاب امثال، تعلیم حکمت است. در این کتاب به‌وضوح تصریح شده که هیچ چیز بهتر از فراگیری حکمت نیست. ما یا حاضریم حکمت بیاموزیم و خردمند شویم، و یا از یادگیری سر باز می‌زنیم و جاهل و ناموفق می‌مانیم. کتاب امثال ما را تشویق می‌کند راه درست را انتخاب کنیم.

تعلیم‌گیرندگان خردمند	محل آیات در امثال	افراد جاهل و ناموفق
انتقاد و پند و اندرز را با خوشحالی می‌پذیرند.	۸:۱۰ ؛ ۱۲:۲۳ ؛ ۱۲:۲۵	به پند و اندرز توجهی نمی‌کنند.
تأدیب را دوست دارند.	۱:۱۲	از اصلاح شدن بیزارند.
به نصایح دیگران گوش می‌دهند.	۱۵:۱۲ ؛ ۱۱:۲۱ ؛ ۶:۲۴	گمان می‌برند به نصیحت دیگران احتیاجی ندارند.
مردم را به راه راست هدایت می‌کنند.	۲۶:۱۲ ؛ ۱۴:۱۳ ؛ ۲۰:۱۹	مردم را منحرف می‌کنند.
تأدیب والدین را می‌پذیرند.	۱:۱۳	تأدیب والدین را به ریشخند می‌گیرند.
می‌دانند به پند و اندرز چه کسی گوش فرا دهند.	۷:۱۴ ؛ ۷:۱۵ ؛ ۱۶:۱۷	از اشتباهات گذشته درس عبرت نمی‌گیرند.
حیات می‌یابند.	۱۷:۱۰	فرصت‌های مناسب را از دست می‌دهند.
مشهور خواهند شد.	۱۸:۱۳	دچار فقر و رسوایی خواهند شد.
انتقاد سازنده را می‌پذیرند.	۱۵:۳۱ و ۳۲ ؛ ۱:۲۹	با نپذیرفتن تأدیب و انتقاد، به خودشان لطمه می‌زنند.
تا آخر عمر از حکمت برخوردار خواهند بود.	۲۰:۱۹	به نصایح دیگران بی‌اعتنا هستند.

پند و اندرز به معلمین:

پند و اندرزهایتان باعث تشویق و بنا باشد (۱۴:۱۳).

کاری کنید که یادگیری برای کسانی که می‌خواهند چیزی از شما بیاموزند، لذت‌بخش باشد (۲۱:۱۶ ؛ ۲:۱۵).
با حکمت، پند و اندرز دهید؛ به‌موقع و در جای مناسب نصیحت کنید (۲۳:۱۵ ؛ ۲۰:۱۸).

موفقیت‌های ظاهری، گذرا و موقتی است و به بهای از دست دادن فضایل انسانی به‌دست می‌آید. افراد ناراست و متقلب هر روز حقه‌بازتر می‌شوند، و کسانی که به دیگران آزار می‌رسانند، هر روز بی‌رحم و سنگدل‌تر. شرارت در دراز مدت نه تنها موفقیتی در پی ندارد، بلکه به ارتکاب شرارت‌های بیشتر خواهد انجامید. موفقیت واقعی تنها در گرو صداقت و درستکاری است. اگر مطابق معیارهای خدا شخص موفقی نیستید، به موفقیت واقعی دست نیافته‌اید.

۳:۱۲ اگر موفقیت واقعی تنها مخصوص کسانی باشد که از خدا پیروی می‌کنند، شرارت چه نوع موفقیتی به ارمغان می‌آورد؟ همه ما کسانی را می‌شناسیم که با تقلب در امتحان قبول می‌شوند، یا به مأمورین اداره مالیات دروغ می‌گویند، و پول بیشتری به جیب می‌زنند. آیا این موفقیت نیست؟ و در مورد کسی که تعهدات خانوادگی را نادیده می‌گیرد و با کارکنانش بدرفتاری می‌کند، اما باز در کار و پیشه خود موفق است، چه باید گفت؟ این

۴:۱۲ زن خوب، تاج سر شوهرش است، ولی زن بی‌حیا مانند خوره جان او را می‌خورد.

امت ۱:۱۴؛ ۱۳:۱۹؛ ۹:۲۱؛
۱۵:۲۷؛ ۱۰:۳۱

اقرن ۷:۱۱

۵:۱۲

امت ۲۳:۱۶

متی ۳۴:۱۲؛ ۱۸:۱۵

۶:۱۲

مز ۵:۱۲؛ ۱۱:۳۵

امت ۳:۱۴؛ ۸:۳۱

۷:۱۲

اش ۱۱و۱۰:۳

متی ۲۷:۲۴:۷

۹:۱۲

لو ۱۱:۱۴

۵ انسان خوب فکرش پر از درستکاری است، اما فکر آدم بدکار انباشته از دروغ و نیرنگ است.

۶ حرفهای بدکاران مردم را به دام هلاکت می‌کشاند، اما سخنان نیکان مردم را رهایی می‌بخشد.

۷ بدکاران نابود می‌شوند، اما نیکان پایدار می‌مانند.

۸ آدم عاقل را همه می‌ستایند، اما شخص کوتاه‌فکر را حقیر می‌شمارند.

۹ بهتر است انسان شخص مهمی به حساب نیاید اما زندگی او تأمین باشد تا اینکه خود را آدم بزرگی نشان دهد ولی محتاج نان باشد.

۱۰ شخص خداشناس حتی به فکر آسایش حیواناتش نیز هست، اما رحم و مروت خداشناسان چیزی بجز ستمگری نیست.

۱۱ هر که در زمین خود زراعت کند نان کافی خواهد داشت، اما کسی که وقت خود را به بیهودگی بگذراند آدم احمقی است.

۱۲ اشخاص خداشناس چشم طمع به اموالی که بدکاران غارت کرده‌اند دارند، در حالیکه خداشناسان از اموال خود به یکدیگر کمک می‌کنند.

۱۳ دروغ انسان را در دام گرفتار می‌کند، ولی راستی و صداقت موجب خلاصی می‌گردد.

۱۴ پادشاه تو بستگی به گفتار و رفتار تو دارد. هر چه بکاری همان را درو خواهی کرد.

۱۵ آدم نادان فکر می‌کند هر کاری می‌کند درست است و احتیاج به نصیحت ندارد، اما شخص دانا به نصایح دیگران گوش می‌دهد.

۱۶ آدم نادان در مقابل توهین دیگران زود عصبانی می‌شود، ولی شخص دانا خونسردی خود را حفظ می‌کند.

۱۷ وقتی که حقیقت را می‌گویی عدالت اجرا می‌گردد، اما دروغ به بی‌عدالتی منجر می‌شود.

می‌بینید مجبورید اعمال و رفتارتان را برای خود و دیگران توجیه کنید، شاید کمتر از آن چه که باید، صادق بوده‌اید. **۱۶:۱۲** وقتی کسی به شما توهین می‌کند، طبیعی است که شما نیز در مقابل به او توهین کنید. اما این کار نه تنها مشکلی را حل نمی‌کند، بلکه بدان دامن می‌زند. به جای این کار، «خونسردی خود را حفظ کنید» و آهسته و آرام پاسخ دهید. واکنش مثبت شما، نتایج مثبت فراوانی در پی خواهد داشت.

۱۳:۱۲ صداقت و درستکاری، خود در دفاع از خود عمل می‌کند و موجب خلاصی فرد درستکار می‌گردد، زیرا حقایق همواره بر گفته‌های چنین فردی مَهر تأیید می‌زند. فقط افراد فریبکار لازم می‌بینند که مدام از خود دفاع کنند. آنان مجبورند برای موجه جلوه دادن ادعاهای خود، حقایق را تحریف کنند و واقعیات را وارونه جلوه دهند. اما برای کسی که همیشه چیزی جز حقیقت نمی‌گوید، خود حقایق، روشن و آشکار، موجب خلاصی وی می‌گردد. بنابراین اگر

۱۸ هستند کسانی که با حرفهای نسنجیده خود زخم زبان می‌زنند، ولی سخنان مرد دانا تسکین دهنده و شفابخش است.	۱۸:۱۲ امت ۷:۱۵؛ ۴:۱۵
۱۹ عمر دروغ کوتاه است، اما حقیقت تا ابد پایدار می‌ماند.	۱۹:۱۲ ایو ۵:۲۰ امت ۹:۱۹
۲۰ افکار توطئه‌گران پر از نیرنگ است، اما دل‌های آنانی که خیراندیش هستند آکنده از شادی می‌باشد.	۲۰:۱۲ امت ۱۰:۲؛ ۲۶:۲۴
۲۱ هیچ بدی به خداشناسان نمی‌رسد، اما بدکاران همیشه گرفتار بلا می‌شوند.	
۲۲ خدا کسانی را که به قول خود وفا می‌کنند دوست دارد، ولی از اشخاص بدقول بیزار است.	۲۲:۱۲ اش ۲۱:۱۹
۲۳ آدم عاقل علم و دانش خود را به نمایش نمی‌گذارد، ولی شخص نادان حماقت خود را آشکار می‌سازد.	
۲۴ کار و کوشش، انسان را به قدرت می‌رساند؛ اما تنبلی، او را نوکر دیگران می‌سازد.	
۲۵ غم و غصه انسان را گرانبار می‌کند، اما سخن دلگرم کننده او را سبکبار و شاد می‌سازد.	۲۵:۱۲ امت ۱۳:۱۵؛ ۲۲:۱۷
۲۶ شخص درستکار مردم را به راه راست هدایت می‌کند، اما آدم بدکار آنها را منحرف می‌سازد.	۲۶:۱۲ امت ۱۵:۱۸

۱۹:۱۲ حقیقت هم جاودانی است و هم مربوط به زمان. حقیقت هم برای امروز صادق است، هم تا ابد. حقیقت از آنجا که به شخصیت تغییرناپذیر خدا مرتبط است، خود نیز تغییرناپذیر است. تصورش را بکنید که از زمان نگارش این امثال چند قرن گذشته است. به بیشمار ساعاتی فکر کنید که صرف مطالعه دقیق هر جمله از کتاب مقدس شده است. کتاب مقدس از بوته زمان پیروز و سربلند عبور کرده است. از آنجا که خدا منبع حقیقت است، می‌توانید به هدایت‌های او اطمینان کنید.

۲۱:۱۲ این نیز یکی دیگر از آن حقایق کلی است که در هر شرایطی صادق نیست. اگر چه خداشناسان نیز با حوادث بد مواجه می‌شوند، می‌توانند با پی بردن به فرصت‌هایی که در پس این گونه حوادث ناگوار نهفته، از آنها جهت پیشرفت و ترقی خود استفاده کنند. اما بدکاران که از حکمت خدا بی‌بهره‌اند، برای مقابله با مشکلات هیچ وسیله دفاعی ندارند (برای اطلاع از دیگر حقایقی که کلی می‌باشند و در همه شرایط صدق نمی‌کنند، نگاه کنید به توضیحات مربوط به ۱۷ و ۱۶:۳؛ ۳:۱۰؛ ۸:۱۱).

۲۲:۱۲ چند نفر را می‌شناسید که می‌توانید روی قولشان به‌طور کامل حساب کنید؟ احتمالاً تعداد چنین کسانی

چندان زیاد نیست. این موضوع که چه کسی قول داده به اندازه این موضوع که خود قول چه بوده، اهمیت دارد. دو نفر ممکن است بگویند: «من تو را به ناهار دعوت می‌کنم.» مقصود یکی این است که «از دیدار مجدد شما خوشوقت خواهم شد.» و حال آنکه دیگری منظورش این است: «می‌خواهم دوباره تو را ببینم، و ترتیب این کار را خواهم داد.» از آنجا که طرف مقابلتان را می‌شناسید، می‌دانید کدامیک به قول خود وفا خواهد کرد. کسی که فقط نیت خیر دارد، قول‌هایی می‌دهد. اما آنکه شخصیتی نیک دارد، به قولی که داده وفا می‌کند. بنابراین به قول خود وفا کنید تا مقبول خدا واقع شوید.

۲۳:۱۲ افراد ماهر از نوعی اعتماد به نفس نهانی برخوردارند. افراد فاقد اعتماد به نفس نیاز دارند خودنمایی کنند، اما افراد ماهر احتیاجی ندارند خودی نشان دهند و چیزی را ثابت کنند. آنان می‌دانند که در کارشان خبره‌اند، و از این رو به‌جای حرف زدن و غلو کردن، به کارشان می‌پردازند. بنابراین مواظب باشید در دام خودنمایی گرفتار نشوید. اگر فرد متواضعی باشید، شاید در ابتدا مردم خیلی شما را جدی نگیرند، اما با گذشت زمان، شخصیتتان برای آنها آشکار خواهد شد و بیشتر به شما احترام خواهند گذاشت.

۲۷ آدم تنبل حتی دنبال شکار خود نیز نمی‌رود. تلاش و کوشش، گنج گرانبهای انسان است.

۲۸ راهی که خداشناسان در آن گام بر می‌دارند به حیات منتهی می‌شود و در آن مرگ نیست.

۱۳ جوان عاقل تأدیب پدر خود را می‌پذیرد، ولی جوانی که همه چیز را به باد مسخره می‌گیرد از پذیرفتن آن سر باز می‌زند.

۲ سخنان مرد نیک حتی برای خود او نیکوست و جانش را سیر می‌کند، اما شخص بداندیش فقط تشنهٔ ظلم است.

۳ هر که زبان خود را نگه دارد جان خود را حفظ می‌کند، اما کسی که نسنجیده سخن بگوید خود را هلاک خواهد کرد.

۴ آدم تنبل آنچه را که آرزو می‌کند به دست نمی‌آورد، اما شخص کوشا کامیاب می‌شود.

۵ شخص درستکار از دروغ گفتن نفرت دارد، اما آدم دروغگو رسوا و خوار می‌شود.

۶ صداقت درستکاران آنها را حفظ می‌کند، اما شرارت بدکاران آنها را به نابودی می‌کشاند.

۳:۱۳

امث ۲۱:۲۱، ۲۰:۱۹؛

۲۳:۲۱

یعقوب ۲:۳

۴:۱۳

امث ۱۲:۱۱، ۱۱:۱۴؛

۲۹:۲۲

۵:۱۳

امث ۳۵:۳

۶:۱۳

مز ۳:۱۵

پیروی کنیم. مرگ پایان کار نیست، بلکه قدم اول است به سوی ابدیت.

۳:۱۳ اگر نتوانید جلو زبانتان را بگیرید، بر نفس خود مسلط نیستید و طریق خویشنداری را نیاموخته‌اید. زبان می‌تواند دیگران را زخمی و نابود کند. یعقوب در تأیید این واقعیت می‌گوید: «زبان نیز در بدن، عضوی کوچک است، ولی چه خسارات سنگینی می‌تواند به بار آورد» (یعقوب ۵:۳). بنابراین اگر می‌خواهید بر نفس خود مسلط شوید، از زبانتان شروع کنید. اگر بتوانید بر این عضو کوچک اما قدرتمند مسلط شوید، بی‌گمان خواهید توانست بقیه اعضای بدنتان را نیز کنترل کنید.

۶:۱۳ هر قدمی که در راه نیکوکاری بر داشته شود، باعث می‌شود فرصت‌های دیگری برای نیکی کردن به وجود آید. به همین ترتیب، هر قدمی که در مسیر شرارت بر داشته شود، به انجام شرارت بیشتر می‌انجامد. هر قدمی که در جهت اطاعت از کلام خدا بر می‌دارید، به زندگی تان نظم بیشتری خواهد بخشید، و حال آنکه هر قدمی که در جهت ناطاعتی بر داشته شود، چیزی جز بی‌نظمی و تباهی به بار نخواهد آورد. در هر مسیری که گام بر دارید، شخصیتتان نیز در همان جهت شکل خواهد گرفت، و شخصیتتان هم به نوبه خود سرنوشت ابدی تان را رقم خواهد زد.

۲۷:۱۲ اسراف برای بسیاری از افراد که در ناز و نعمت زندگی می‌کنند، به صورت عادت در می‌آید. اسراف نشانه تنبلی است. اینگونه افراد حاضر نیستند فکر خود را به کار انداخته، خلاقیت به خرج دهند و از آنچه اضافه مانده به بهترین وجه استفاده کنند. به همین جهت، ترجیح می‌دهند آنها را دور بیندازند. اسراف کاری بدین معنا است که از آنچه در اختیارمان می‌باشد، به‌طور صحیح استفاده نکرده‌ایم و امانتدار خوبی نبوده‌ایم. بنابراین در زندگی به تنبلی عادت نکنید، بلکه سعی و سخت‌کوش باشید و از هر آنچه که خدا به شما داده است، استفاده نیکو بکنید.

۲۸:۱۲ مرگ برای بسیاری به منزله در تاریکی است که در انتهای زندگی‌شان قرار دارد. راهی است به سوی سرنوشتی نامعلوم و ترسناک. اما برای قوم خدا، مرگ راه روشنی است به سوی یک زندگی تازه و بهتر. پس دیگر چرا از مرگ بترسیم؟ آیا به‌خاطر دردی است که فکر می‌کنیم به سراغمان خواهد آمد؟ یا به‌خاطر جدایی از عزیزانمان؟ یا اینکه می‌ترسیم مرگ ما را غافلگیر کند؟ خدا می‌تواند کم‌کممان کند تا بر این ترسها فائق آییم. او به ما نشان داده است که مرگ صرفاً مرحله دیگری است از زندگی جاوید که با او شروع کرده‌ایم؛ این زندگی زمانی آغاز گشت که تصمیم گرفتیم از او

هستند کسانی که وانمود می کنند ثروتمندند در حالیکه چیزی ندارند، و هستند کسانی که خود را فقیر نشان می دهند اما صاحب ثروت هنگفتی می باشند.

^۸ ثروت شخص پولدار صرف حفاظت جان او می شود، اما جان آدم فقیر را خطری تهدید نمی کند.

^۹ زندگی شخص نیک مانند چراغی نورانی می درخشد، ولی زندگی گناهکاران مثل چراغی است که در حال خاموشی است.

^{۱۰} تکبر باعث نزاع می شود، ولی شخص دانا نصیحت را می پذیرد.

^{۱۱} ثروتی که از راه نادرست به دست بیاید طولی نمی کشد که از دست می رود؛ اما دارایی که با کار و کوشش جمع شود، بتدریج زیاد می گردد.

^{۱۲} آرزویی که انجام آن به تعویق افتاده باشد دل را بیمار می کند، اما برآورده شدن مراد، شادی و حیات می بخشد.

^{۱۳} هر که دستوری را که به او داده اند خوار بشمارد بی سزا نخواهد ماند، اما آنکه آن را اطاعت کند پاداش خواهد یافت.

^{۱۴} تعلیم مرد دانا چشمه حیات است و شخص را از دامهای مرگ می رهاند.

^{۱۵} دانایی، احترام می آورد ولی خیانت به هلاکت منتهی می شود.

^{۱۶} مرد دانا سنجیده عمل می کند، اما آدم نادان حماقت خود را بروز می دهد.

۷:۱۳

لو ۱۲:۲۰ و ۲۱
یوش ۲:۵

۹:۱۳

ابو ۵:۱۸ ؛ ۳:۲۹

امت ۱۸:۴ ؛ ۲۰:۲۴

۱۰:۱۳

امت ۱۵:۱۲ ؛ ۱۴:۱۷

۲۰:۱۹

۱۳:۱۳

قرن ۱۶:۳۶

امت ۳۰:۲۵؛ ۱

۱۴:۱۳

امت ۸:۸

۱۵:۱۳

مز ۱۰:۱۱۱

امت ۴:۳ ؛ ۳۵:۸

۱۶:۱۳

امت ۹:۱۰؛ ۱:۲۷

اگر از آن اطاعت کنید، «درست رانندگی خواهید کرد» و به موقعیتی که مد نظر او است، دست خواهید یافت. اما اگر به آن توجه نکنید، صدمه خواهید دید و شکست خواهید خورد.

۱۴:۱۳ اکثر مردم برای مشورت خواهی، اول نزد دوستان خود می روند، زیرا می دانند که دوستانشان آنها را می پذیرند و معمولاً با ایشان هم نظرند. اما درست به همین دلیل ممکن است نتوانند در مسائل بغرنج به آنان کمک کنند. دوستان ما به حدی شبیه خودمانند که شاید راه حلی که پیش پای ما می گذارند همان چیزی باشد که قبلاً می دانسته ایم. بنابراین بهتر است برای مشورت خواهی به افراد مسن تر و خردمندتر مراجعه کنیم، زیرا افراد خردمند زندگی را بیشتر تجربه کرده اند و موفق شده اند. آنها از بیان حقیقت و اهمه ای ندارند. آیا در پیرامون خود، افراد خردمند و خداترسی را می شناسید که بتوانند شما را از دامی که مقابلتان گسترده شده باخبر سازند؟

۱۶:۱۳ خودجوش و بی برنامه عمل کردن شاید محض تفریح جالب باشد، اما روش مناسبی برای رویارویی با شرایط دشوار زندگی نیست. باید در زندگی برنامه ریزی و نظم و ترتیب داشت، به ویژه اگر برای زندگی تان

۸۷:۱۳ برخی افراد ثروتمند در واقع فقیر و بی چیزند زیرا در فقر روحانی به سر می برند. برعکس، برخی از فقرا در قناعت دولتمندند. پول فرصت های زیادی برایمان ایجاد می کند و قدرت به ارمغان می آورد، اما در کنار آن اثرات منفی زیادی هم دارد. زندگی غنی و پر بار بسی بهتر است از زندگی پر از پول.

۱۰:۱۳ گفتن اینکه «اشتباه کردم» یا «به کمک احتیاج دارم» دشوار است زیرا مستلزم فروتنی می باشد. تکبر عامل اصلی تمام نزاعها است. تکبر به دعوا می انجامد و مردم را به جان هم می اندازد. برعکس، فروتنی زخمها را التیام می بخشد. بنابراین از تکبر بر حذر باشید. اگر می بینید مرتب در حال دعوا و مرافعه هستید، ببینید آیا کبر و غرور در زندگی تان ریشه دوانده یا نه. نصیحت پذیر باشید، در صورت نیاز به کمک، حاضر باشید از دیگران کمک بخواهید، و با کمال میل اشتباهاتتان را بپذیرید.

۱۳:۱۳ ما را خدا خلق کرده است؛ او ما را می شناسد و دوستان دارد. پس عقل سلیم حکم می کند که به تعالیم او گوش فرا دهیم و آنچه را می گوید انجام دهیم. کتاب مقدس کلام قصورناپذیر خدا است خطاب به ما. کتاب مقدس درست مانند کتابچه راهنمای اتومبیل است.

۱۷:۱۳ امت ۶:۲۶	۱۷ قاصدی که قابل اعتماد نباشد باعث گرفتاری می‌شود، اما پیک امین موجب آرامش است.
۱۸:۱۳ امت ۱۲:۲۳	۱۸ فقر و رسوایی دامنگیر کسی می‌شود که تأدیب را نمی‌پذیرد، اما شخصی که آن را بپذیرد مورد احترام واقع خواهد شد.
۲۰:۱۳ امت ۲۰:۲	۱۹ برآورده شدن آرزوها لذت‌بخش است، اما افراد نادان در پی آرزوهای ناپاک خود هستند و نمی‌خواهند از آنها دست بردارند.
۲۱:۱۳ مز ۱۰:۳۲ اشن ۱۰:۳ : ۱۱:۴۷	۲۰ با اشخاص دانا معاشرت کن و دانا خواهی شد، با احمقان بنشین و زیان خواهی دید.
۲۲:۱۳ عز ۱۲:۹ مز ۲۵:۳۷ امت ۸:۲۸	۲۱ بلا دامنگیر گناهکاران می‌شود، اما چیزهای خوب نصیب نیکان می‌گردد.
	۲۲ شخص نیک حتی برای نوه‌هایش میراث باقی می‌گذارد، اما ثروتی که گناهکاران اندوخته‌اند به درستکاران می‌رسد.
	۲۳ زمین آدم فقیر ممکن است محصول فراوان بدهد، ولی ظالمان آن را از چنگ او در می‌آورند.
۲۴:۱۳ امت ۱۸:۱۹ : ۱۵:۲۲ : ۱۳:۳۳ عبر ۶:۱۲	۲۴ کسی که فرزند خود را تنبیه نمی‌کند او را دوست ندارد، اما کسی که فرزندش را دوست دارد از تأدیب او کوتاهی نمی‌کند.

می‌کشید که درست از آب در نمی‌آید. وفاداری خصیصه خوبی است، اما لجاجت خیر. اگر برنامه و آرزوهایتان باعث می‌شود به جای استفاده از اشیاء و دوست داشتن مردم، اشیاء را دوست بدارید و از مردم سوء استفاده کنید، بلافاصله چنین آرزوهایی را به فراموشی بسپارید.

۲۰:۱۳ این ضرب‌المثل را که «یک سیب گندیده یک خروار سیب را فاسد می‌کند» اغلب در مورد دوستی‌ها به کار می‌برند، و حق هم دارند. دوستان و کسانی که با آنها معاشرت داریم، بر ما تأثیر می‌گذارند و این تأثیر گاه بسیار عمیق است. بنابراین، در انتخاب دوستان نزدیک خود خیلی دقت کنید. اوقات خود را با کسانی بگذرانید که دوست دارید شبیه آنها باشید، زیرا قطعاً به مرور زمان شبیه دوستانتان خواهید شد.

۲۳:۱۳ فقرا اغلب قربانی بی‌عدالتی جامعه‌اند. منظور از این مثل، سرسری گرفتن فقر یا نادیده انگاشتن بی‌عدالتی نیست، بلکه صرفاً توصیف اتفاقی است که اغلب رخ می‌دهد. ما باید برای مبارزه با بی‌عدالتی، هر کاری که از دستمان بر می‌آید انجام دهیم. اما از آنجا که تلاشهای ما همیشه ناکافی است، باعث تسلاخی خاطر است که بدانیم در نهایت عدالت خدا غالب خواهد شد.

۲۴:۱۳ برای پدر و مادری مهربان آسان نیست که فرزندشان را تنبیه کنند، اما چنین کاری ضروری است. تربیت و راهنمایی فرزندان بزرگترین مسؤولیتی است که

اهداف خاصی داشته باشید. برخی از مردم فکر می‌کنند برنامه‌ریزی انسان را محدود می‌کند. اما واقعیت این است که برنامه‌ریزی می‌تواند شخص را آزاد بگذارد تا از زندگی لذت بیشتری ببرد و بتواند بیشتر مثمر ثمر واقع شود. بنابراین، برای زندگی خود برنامه‌ریزی کنید و هدف داشته باشید، و قبل از آنکه دست به کاری بزنید، اولویت‌هایتان را تعیین کنید.

۱۷:۱۳ در روزگار سلیمان، پادشاهان برای کسب اطلاع از آنچه در کشور می‌گذشت، به قاصدان متکی بودند. قاصد می‌بایست فرد قابل اعتمادی باشد. اطلاعات غلط ممکن بود حتی به خونریزی بینجامد. وسایل ارتباطی موثق امروزه نیز اهمیت حیاتی دارد. اگر پیام دریافتی با پیامی که ارسال شده متفاوت باشد، روابط زناشویی، تجاری، و سیاسی همه ممکن است به یکباره فرو بپاشد و از هم بگسلد. بنابراین سنجیده سخن بگویند و تا وقتی منظور طرف مقابلتان را به‌طور کامل نفهمیده‌اید، دست به اقدامی نزنید.

۱۹:۱۳ وقتی سخت در آرزوی به‌دست آوردن چیزی هستید، ممکن است دیگر نتوانید مسائل را بی‌طرفانه و غیرمغرضانه بررسی کنید. اشتیاق فراوان، قدرت تشخیص را از شما می‌گیرد، و بدین ترتیب با وجود مخالفت‌های دیگران، با کسی رابطه‌ای نابخردانه ایجاد می‌کنید، یا چیزی می‌خرید که بعداً از آن پشیمان می‌شوید، یا نقشه‌ای

۲۵ شخص درستکار از خوراکی که دارد می خورد و سیر می شود، ولی آدم بد کار گرسنگی می کشد.

۱۴ زن دانا خانه خود را بنا می کند، اما زن نادان با دست خود خانه اش را خراب می کند.

۲ کسانی که به راستی عمل می کنند به خداوند احترام می گذارند، ولی اشخاص بد کار او را تحقیر می کنند.

۳ احمق چوب حرفهای متکبرانه خود را می خورد، ولی سخنان مرد دانا او را محافظت می کند.

۴ اگر در طویله گاو نباشد، طویله تمیز می ماند، اما بدون گاو نمی توان محصول زیادی به دست آورد.

۵ شاهد امین دروغ نمی گوید، ولی از دهان شاهد ناراست دروغ می بارد.

۶ کسی که همه چیز را به باد مسخره می گیرد هرگز نمی تواند حکمت پیدا کند، اما شخص فهیم به آسانی آن را به دست می آورد.

۷ از احمقان دوری کن زیرا چیزی ندارند به تو یاد دهند.

۸ حکمت شخص عاقل راهنمای اوست، اما حماقت احمقان باعث گمراهی آنان می شود.

۵:۱۴
امت ۴:۱۲ + ۹:۲۱
۱۰:۳۱ + ۱۵:۲۷

۲:۱۴
مز ۱۵:۹۲

۳:۱۴
امت ۹:۲۶ + ۹:۲۴

۵:۱۴
امت ۲۵:۱۴ + ۹:۱۹

۶:۱۴
امت ۷:۹ + ۸:۷، ۱۵:۱۲ + ۱۴

۷:۱۴
امت ۶:۹ + ۹:۲۳

۸:۱۴
امت ۲۲:۱ + ۸:۱۰ + ۲:۱۸ + ۱۵:۱۲
۲۶:۲۸

خود زندگی کنید، زندگی تان مفهومی نخواهد داشت. به جای دوری جستن از دیگران باید به آنان خدمت کنیم، به آنان شهادت دهیم، و در راه اجرای عدالت بکوشیم. آیا زندگی شما تمیز، اما درون تهی است؟ یا آیا گواه آن است که خدا را با تمام وجود خدمت می کنید؟ بنابراین وارد عرصه زندگی شوید و مشمر ثمر باشید.

۶:۱۴ همه ما کسانی را دیده ایم که دیگران را مسخره می کنند و هر تعلیم و اندرزی را به ریشخند می گیرند. اینگونه افراد هرگز حکمت را نمی یابند زیرا با جدیت در پی آن نیستند. تنها کسانی به آسانی به حکمت دست می یابند که به اشخاص باتجربه و نیز به آنچه خدا می گوید گوش فرا دهند. بنابراین اگر حکمتی را که بدان نیاز دارید به آسانی به دست نمی آورید، شاید اشکال در نحوه برخوردتان باشد.

۸:۱۴ ما می توانیم با نپذیرفتن اشتباهاتمان و فرار از عواقب اعمالمان، خود را فریب دهیم. می توانیم مانند کودکان چشمانمان را ببندیم و آرزو کنیم که مشکلات از ما دور شود. اما به جای این کار، جا دارد با چشمانی باز، حکیمانه به جلو نگاه کنیم. تنها در این صورت است که برای انجام هر کاری آماده خواهیم بود.

خدا به والدین محول کرده است. اگر پدر و مادری فرزند خود را تنبیه و تأدیب نکنند، باید پرسید که آیا واقعاً او را دوست دارند یا نه، زیرا با تنبیه نکردن فرزند خود نشان می دهند که به رشد شخصیتی او بی توجه اند. تنبیه فرزندان باعث می شود آنان در دراز مدت دچار مشکل نشوند و از بسیاری از بلاها مصون باشند. کودکانی که از سوی والدین تأدیب نمی شوند، اغلب قادر نیستند خوب و بد و درست و نادرست را از هم تشخیص دهند، و در زندگی هیچ مسیر مشخصی را دنبال نمی کنند. بنابراین از تنبیه فرزندان واهمه نداشته باشید، به این شرط که این کار را از سر محبت انجام دهید. با این حال، به خاطر داشته باشید که تلاشهای شما نمی تواند فرزندان را خردمند سازد، بلکه صرفاً آنها را تشویق می کند که بیش و پیش از هر چیز در پی حکمت خدا باشند.

۴:۱۴ تمیزی چیز خوبی است، اما مفید بودن از آن بهتر است. تنها راه تمیز نگاه داشتن طویله این است که تمام حیوانات را از آنجا بیرون برانیم. به همین ترتیب، تنها راه منظم نگاه داشتن زندگی نیز این است که از مردم فاصله بگیریم و خود را از آنان دور نگاه داریم. اما طویله خالی دیگر فایده ای ندارد؛ شما نیز اگر فقط برای

۹ آدمهای احمق با گناه بازی می کنند، اما درستکاران رضایت خدا را می طلبند.
 ۱۰ تنها دل خود شخص است که تلخی جان او را احساس می کند و در شادی او نیز کسی جز خودش نمی تواند سهمیم باشد.

محل آیات	نادانان	دانایان	حکمت و حماقت
۲۱:۱۰	حماقتشان موجب نابودی شان است	سخنانشان باعث احیای دیگران است	خصوصیات امثال اغلب دانایان و نادانان را با هم مقایسه می کند. بنابراین اگر هدف شما کسب حکمت است، جا دارد با خصوصیات هر یک از این دو گروه، و نتیجه کار هر یک آشنا شوید.
۲۳:۱۰	از حماقت لذت می برند	از حکمت لذت می برند	
۹:۱۲	غرورشان اجازه نمی دهد تن به کار دهند	سخت کار می کنند	
۶:۱۴	حکمت را به تمسخر می گیرند	پذیرای حکمت هستند	
۱۵:۱۴	ساده لوح اند	محتاطانه و منطقی عمل می کنند	
۳۳:۱۴	به ندای حکمت گوش فرا نمی دهند	برای حکمت احترام قائل اند	
۱۲:۱۵	از حکمت گریزانند		
۱۴:۱۵	خود را با حماقت سیر می کنند	تشنه حقیقت و حکمت اند	
۱۶:۱۶		حکمت را از هر ثروتی برتر می دانند	
۲۲:۱۶	زندگی را از کف می دهند	از زندگی لذت می برند	
۱۰:۱۷	اصلاح پذیر نیستند	اصلاح پذیر هستند	
۲۴:۱۷	هیچ هدفی ندارند	در پی تحصیل حکمت اند	
۴:۱۸		سخنانشان مانند اقیانوس عمیق است	
۳:۱۹	خدا را مسبب شکست های خود می دانند		
۲۵:۱۹	حاضر نیستند اشتباهات دیگران را به آنها گوشزد کنند	از تأدیب سود می برند	
۵:۲۰		در پی پند و اندرز نیکو هستند	
۲۴:۲۱	مغرور و متکبرند		
۹:۲۳	پند و اندرز را خوار می شمردند		
۷:۲۶	حتی اگر کلام راستی از دهانشان خارج شود، هیچ سودی ندارد		
۹:۲۶	حقیقت و راستی را بی اثر می سازند		
۱۱:۲۶	حماقت خود را تکرار می کنند		
۲۶:۲۸	به خود متکی هستند	به حکمت خدا متکی هستند	
۱۱:۲۹	خشم خود را بروز می دهند	جلو خشم خود را می گیرند	

محل آیات	نادانان	دانا یان	حکمت و حماقت
۱۳:۱۰	چوب حماقت خود را می خورند	به خاطر سخنان حکیمانه شان مورد ستایش قرار می گیرند	نتیجه کار هر یک
۱۸:۱۴	احمق شمرده می شوند	پاداششان این است که از دانش بیشتر برخوردار شوند	
۱۰:۲۲	نزاع و مجادله و فحاشی به راه می اندازند		
۱:۲۶	مورد احترام نیستند		
۸:۲۹	دعوا و مرافعه به راه می اندازند	باعث ایجاد صلح و آرامش اند	
۲۴:۱۴	حماقت پاداششان است	ثروت نصیبشان می شود	
۲۱:۱۵	از انجام کارهای ابلهانه لذت می برند	از راه راست منحرف نمی شوند	
۱۲:۱۷	وقتی حماقتشان آشکار می شود، جبهه گیری می کنند و حالت تهاجمی به خود می گیرند		
۷و۶:۱۸	سخنانشان باعث نزاع می شود و به هلاکتشان می انجامد		
۲۲:۲۱		حکمتشان باعث می شود بر زورمندی دیگران غالب آیند	
۵:۲۲	مانند بدکاران در راهی که پر از خار و دام است قدم می گذارند	از سرکشی اجتناب می کنند	
۵:۲۴		از حکمتی برخوردارند که از هر قدرتی برتر است	
۷:۲۴	نمی توانند به حکمت دست یابند؛ هرگز حرفی برای گفتن ندارند		
۳:۲۶	باید با تحمل سختی و مشقت به راه راست هدایت شوند		
۳:۲۷	زیر بار نومیدی و درماندگی خمیده می شوند		
۲۲:۲۷	بر حماقت خود اصرار می ورزند		

که حسن نیت دارد، به منافع دیگران می اندیشد و معتقد است که دیگران نیز حسن نیت دارند و با انگیزه درست عمل می کنند. بنابراین این بار که کسی جلو اتومبیلتان پیچید و از فرط عصبانیت خواستید او را از بین ببرید، از خود پیرسید: «چطور می توانم به این فرد حسن نیت نشان دهم؟»

۹:۱۴ امروزه کمتر کسی را می توان یافت که حسن نیت داشته باشد. رانندگان عصبانی در خیابان به جان هم می افتند و بر سر هم داد می کشند؛ مردم برای اول بودن در صف با هم نزاع می کنند؛ و کارمندان و کارفرمایان هر دو ناراضی و خواهان احقاق حقوق خویش اند. اما قوم خدا همگی باید از خود حسن نیت نشان دهند. کسی

۱۱:۱۴ امت ۱۱:۱۳ ؛ ۱۱:۱۲ ۲۹:۲۲	۱۱ خانهٔ بدکاران خراب می‌شود، اما خیمهٔ درستکاران وسعت می‌یابد.
۱۲:۱۴ امت ۲۵:۱۶ روم ۲۱:۶ ۱۳:۱۴ جا ۱:۲	۱۲ راه‌هایی هستند که بنظر انسان راست می‌آیند اما عاقبت به مرگ منتهی می‌شوند.
۱۴:۱۴ امت ۲۱:۱۴ ؛ ۳۱:۱	۱۳ خنده نمی‌تواند اندوه دل را پنهان سازد؛ هنگامی که خنده پایان می‌یابد، درد و اندوه بر جای خود باقی می‌ماند.
۱۶:۱۴ امت ۱۲:۲۷ ؛ ۳:۲۲	۱۴ آدم خدانشناس نتیجهٔ کارهای خود را خواهد دید و شخص نیک از ثمرهٔ اعمال خویش بهره خواهد برد.
۱۷:۱۴ امت ۱۶:۱۲ ؛ ۱۶:۱۴ ؛ ۲۹:۱۴ ۲۵ و ۲۴:۲۲ ؛ ۱۹:۱۹	۱۵ آدم ساده لوح هر حرفی را باور می‌کند، اما شخص زیرک سنجیده رفتار می‌نماید.
۱۸:۱۴ امت ۲۲:۱۶ ؛ ۲۴:۱۴ ؛ ۳۵:۳	۱۶ شخص دانا محتاط است و از خطر دوری می‌کند، ولی آدم نادان از روی غرور، خود را به خطر می‌اندازد.
۲۰:۱۴ امت ۷:۴ ؛ ۱۹:۱۹	۱۷ آدم تندخو کارهای احمقانه می‌کند و شخص حيله‌گر مورد نفرت قرار می‌گیرد.
۲۱:۱۴ مز ۱:۴ امت ۸:۲۸ ؛ ۱۷:۱۹	۱۸ حماقت نصیب جاهلان می‌شود و دانایی نصیب زیرکان.
۲۳:۱۴ امت ۱۹:۲۸ ؛ ۱۳:۲۰	۱۹ بدکاران عاقبت در برابر نیکان سر تعظیم فرود خواهند آورد و محتاج آنان خواهند شد.
۲۴:۱۴ امت ۲۲:۱۶ ؛ ۱۸:۱۴	۲۰ ثروتمندان دوستان بسیار دارند، اما شخص فقیر را حتی همسایه‌هایش تحقیر می‌کنند.
	۲۱ خوار شمردن فقرا گناه است. خوشبحال کسی که بر آنها ترحم کند.
	۲۲ کسانی که نقشه‌های پلید در سر می‌پروراند گمراه خواهند شد، ولی آنانی که نیت خوب دارند مورد محبت و اعتماد قرار خواهند گرفت.
	۲۳ کسی که زحمت می‌کشد منفعت عایدش می‌شود، ولی آنکه فقط حرف می‌زند فقیر خواهد شد.
	۲۴ ثروت نصیب دانایان خواهد شد، اما پاداش احمقان حماقت ایشان است.
	۲۵ شاهد راستگو جان مردم را نجات می‌دهد، اما شاهد دروغگو به مردم خیانت می‌کند.

تمام دیگر مسائل زندگی نیز به‌زودی معنای خود را از دست خواهد داد. زندگی‌مان تبدیل خواهد شد به چرخه‌ای ملال‌آور و تکراری که در آن می‌کوشیم برای تهیه خوراک، پوشاک و مسکن پول به دست آوریم تا صرفاً گذران زندگی کرده باشیم و روزی دیگر را به پایان برده باشیم. اما وقتی خدا در اولویت است، زندگی پرماجرا و شگفت‌انگیز می‌شود. حتی برنامه‌های عادی و معمولی زندگی‌مان نیز معنا و مفهوم پیدا می‌کند زیرا اکنون هدف بزرگتری در پس آنها نهفته است. بنابراین، اگر از زندگی خسته شده‌اید، در رابطه‌تان با خدا تجدید نظر کنید. احساس خستگی‌تان می‌تواند نشانه‌ای باشد از اینکه باید در اولویت‌های زندگی‌تان تجدید نظر کنید.

۱۲:۱۴ ظاهراً راه فراخ و دلپذیر امکانات بیشماری پیش پای انسان می‌گذارد و لازم نیست برای پیمودن آن چندان بهایی پرداخت. اما اینگونه راه‌های سهل و آسان باید ما را به فکر وادارد و با خود بیندیشیم که آیا این راه از آن رو جالب و جذاب است که می‌توانم در زندگی تنبلی و سهل‌انگاری پیشه کنم؟ یا از آن رو که با در پیش گرفتن آن مجبور نیستم رویه زندگی‌ام را تغییر دهم؟ یا چون از لحاظ اخلاقی به هیچ وجه مرا مقید نمی‌کند؟ راه درست اغلب مستلزم سخت‌کوشی و ایثار و از خودگذشتگی است. بنابراین مواظب باشید در دام راه‌های به‌ظاهر آسان و میان‌بر گرفتار نشوید.

۱۴:۱۴ اگر خدا در زندگی ما در رأس امور نباشد،

۲۶ کسی که از خداوند می ترسد تکیه گاه محکمی دارد و فرزندانش در امان خواهند بود.

۲۶:۱۴

مز ۷:۳۴

امث ۷:۳ و ۲۶:۲۴

۱۰:۱۸ و ۳۳:۱۹

۲۷ خداترسی چشمه حیات است و انسان را از دامهای مرگ دور نگه می دارد.

۲۸:۱۴

پاد ۲۰:۴

۲۸ عظمت یک پادشاه بستگی به تعداد مردمی دارد که بر آنها فرمان می راند. پادشاه بدون ملت نابود می شود.

۲۹:۱۴

امث ۳۲:۱۶ و ۱۱:۱۹

۱۱:۲۹

یعقو ۱۹:۱

۲۹ کسی که صبر و تحمل دارد شخص بسیار عاقلی است، اما از آدم تندخو حماقت سر می زند.

۳۰ آرامش فکر به بدن سلامتی می بخشد، اما حسادت مانند خوره جان را می خورد.

۳۱:۱۴

مز ۵:۱۲

امث ۲۱:۱۴ و ۵:۱۷

۱۶:۲۲

جا ۸:۵

۳۱ هر که به فقرا ظلم کند به آفریننده آنها اهانت کرده است و هر که به فقرا ترحم نماید، به خدا احترام گذاشته است.

۳۲ خداشناسان وقتی بمیرند پناهگاهی دارند، اما گناهکاران بوسیله گناهان خودشان تباہ می شوند.

۳۳:۱۴

امث ۲۰:۱ و ۴:۸

۳۳ اشخاص فهمیده حکمت را در دل خود حفظ می کنند، اما آدمهای نادان آن را به نمایش می گذارند.

۳۴ درستکاری مایه سرفرازی یک قوم است و گناه مایه رسوایی آن.

۳۴:۱۴

تث ۶:۴ و ۱۵:۱:۲۸

۳۵ پادشاه از خدمتگزاران کاردان خشنود می گردد، ولی کسانی که در دسر ایجاد می کنند مورد غضب او واقع می شوند.

۱۰:۱۵

داو ۳:۱۸

اسمو ۱۰:۲۵-۱۳

۱۵:۱۰-۲۵

جواب ملایم خشم را فرو می نشاند، اما جواب تند آن را بر می انگیزاند.

۱۵

باید نسبت به نیازمندان سخاوتمند باشند. خدا در مقام خالق، بد رفتاری با فقرا را بد رفتاری با شخص خود تلقی می کند. برآورده کردن احتیاجات فقرا در کتاب مقدس یک امر اختیاری نیست، بلکه فرمانی است که برای اجرای آن شاید لازم باشد جداً در نگرش و رویه خود تجدیدنظر کنید (ر.ش. به لاویان ۲۲:۲۳؛ تثیبه ۱۵:۷ و ۸؛ مز مور ۱۱۳:۹-۵؛ مز مور ۱۴۶:۹-۵؛ اشعیا ۵۸:۷؛ مرقس ۱۰:۲۱؛ ۲قرنتیان ۹:۹؛ یعقوب ۱:۲-۹).

۱۵:۱۵ آیا تابه حال اتفاق افتاده که خواسته باشید با حالت نجوا با کسی جر و بحث کنید؟ جر و بحث با کسی که جوابتان را به آهستگی و با ملایمت می دهد نیز به همان اندازه دشوار است. و حال آنکه صدای خود را بلند کردن تقریباً همیشه پاسخی تند و خشم آلود در طرف مقابل بر می انگیزد. بنابراین، اگر هدفتان این است که در بحث و جدلها پیروز شوید، بد نیست تارهای صوتی تان را تقویت کنید. اما اگر هدفتان برقراری صلح است، بهترین راه این است که همیشه با ملایمت پاسخ دهید.

۲۹:۱۴ خشم می تواند به آتشی غیر قابل مهار تبدیل شود و ما را و هر چه را که بر سر راه آن است، بسوزاند. خشم باعث بروز اختلاف و جدایی بین مردم می شود. باعث می شود عجولانه تصمیمی بگیریم که جز تلخی و خطا و گناه ثمری در پی ندارد. با این حال، خشم به خودی خود بد نیست. خشم واکنشی است معقول در برابر گناه و بی عدالتی. وقتی احساس می کنید دچار خشم شده اید، در جستجوی علت باشید. آیا علت خشمستان وضعیت یا عمل بدی است که در صدد اصلاح آنید؟ یا اینکه خشمستان از روی خودخواهی است و به توهینی که به شخص شما شده واکنش نشان می دهید؟ دعا کنید تا خدا به شما کمک کند بر خشم خود غلبه کرده، خشم مشروع و معقولتان را در جهت اعمال ثمربخش به کار ببرید و با فروتنی و توبه بر خشم خودخواهانه خود مسلط شوید.

۳۱:۱۴ خدا توجه خاصی نسبت به فقرا دارد. او بر این نکته تأکید می ورزد که کسانی که از اموال مادی برخوردارند،

از زبان مرد دانا حکمت می‌چکد، اما از دهان آدم نادان حماقت بیرون می‌آید.

۳:۱۵
اتوا ۲۹:۱۷
عبر ۴:۱۳

۳ خدا همه جا را زیر نظر دارد و ناظر اعمال نیکان و بدان است.

۴ سخنان آرامش‌بخش حیات می‌بخشند، اما حرفهای تند باعث دلشکستگی می‌شوند.

۵:۱۵
اسمو ۲:۲۵
امت ۱۰:۱۰؛ ۱۳:۱

۵ شخص نادان نصیحت پدر خود را خوار می‌شمارد، ولی فرزند عاقل تأدیب پدرش را می‌پذیرد.

۶ خانه شخص درستکار از ثروت مملو است، اما دسترنج آدمهای بدکار برای ایشان تلخکامی به بار می‌آورد.

۷ حکمت توسط دانایان منتشر می‌شود نه بوسیله احمقانی که در آنها راستی نیست.

۸:۱۵
امت ۱۵:۲۹؛ ۲۱:۲۷
اش ۱:۱۱

۸ خداوند از قربانی‌های بدکاران نفرت دارد، اما از دعای درستکاران خشنود است.

۹ خداوند از اعمال بدکاران متنفر است، اما پیروان راستی را دوست می‌دارد.

۱۰ و ۹:۱۵
مز ۱:۶؛ ۱۴۶:۹
امت ۴:۱۸

۱۰ کسانی که راه راست را ترک گفته‌اند تنبیه سختی در انتظارشان است و اگر نخواهند تنبیه و اصلاح شوند خواهند مرد.

۱۱:۱۵
ایو ۲۶:۶
مز ۱۳۹:۱

۱۱ حتی دنیای مردگان از نظر خداوند پنهان نیست، پس آیا انسان می‌تواند افکارش را از او پنهان کند؟

۱۲ کسی که کارش مسخره کردن است از نزدیک شدن به افراد دانا خودداری می‌کند چون دوست ندارد سرزنش آنها را بشنود.

۱۳:۱۵
امت ۱۷:۲۲
جا ۱:۱۸

۱۳ دل شاد، چهره را شاداب می‌سازد، اما تلخی دل، روح را افسرده می‌کند.

۱۴:۱۵
امت ۱۸:۱۵

۱۴ شخص دانا تشنه دانایی است، اما نادان خود را با حماقت سیر می‌کند.

پنهان است. حال آنکه هیچ چیز از خدا پنهان نیست. اگر او می‌تواند ورای مرگ را ببیند، چقدر بیشتر از انگیزه‌ها و افکار نادرستی که در حال حاضر در سر داریم باخبر است. به راستی که چه حماقت بزرگی است که بخواهیم نیات و انگیزه‌هایمان را از خدا پنهان کنیم!

۱۴:۱۵ خوراکی که فکر و ذهن خود را با آن تغذیه می‌کنیم درست به اندازه خوراکی که به بدن خود می‌دهیم، مهم است. نوع کتاب‌هایی که می‌خوانیم، مردمی که با آنها صحبت می‌کنیم، موسیقی‌ای که گوش می‌دهیم، و فیلم‌هایی که به تماشای آن می‌نشینیم، همه و همه برنامه غذایی فکرمان را تشکیل می‌دهند. خوراکی که به فکر خود می‌دهید تعیین‌کننده سلامت کل وجودتان است. به همین جهت، اشتیاق برای کشف حقیقت نشانه حکمت است.

۳:۱۵ گاه چنین به نظر می‌رسد که خدا اجازه داده بدی به گونه‌ای افسارگسیخته در دنیا رواج یابد. از خود می‌پرسیم که آیا خدا این همه شرارت را نمی‌بیند؟ اما خدا همه چیز را به وضوح می‌بیند. او هم به اعمال بدی که صورت می‌گیرد توجه دارد، هم به نیات پلیدی که در پس آن اعمال نهفته است (۱۱:۱۵). او صرفاً یک ناظر بی‌طرف نیست؛ آنچه اتفاق می‌افتد برای او مهم است و در دنیای ما عمل می‌کند. او یک روز بدی را به‌طور کامل ریشه‌کن خواهد کرد و بدکاران را به مجازات خواهد رسانید، درست همانطور که نیکوکاران را بر جهان مسلط خواهد ساخت و به کسانی که اراده او را به‌جا می‌آورند، پاداش خواهد داد.

۱۱:۱۵ از آنجا که خدا نیکو است، بسیاری از مردم دوران عهدعتیق فکر می‌کردند عالم مردگان از دید او

۱۵ انسان وقتی غمگین است همه چیز بنظرش بد می آید، اما وقتی دلش شاد است هر چیزی او را خوشحال می کند.

۱۶:۱۵

امت ۸:۱۶ ؛ ۶:۲۸

۱۶ دارایی کم همراه با خداترسی بهتر است از ثروت هنگفت با اضطراب.

۱۷:۱۵

امت ۱:۱۷

۱۷ نان خشک خوردن در جایی که محبت هست، بهتر است از غذای شاهانه خوردن در جایی که نفرت وجود دارد.

۱۸:۱۵

امت ۲۹:۱۶ ؛ ۲۸:۱۶ ؛ ۲۱:۲۶

۱۸ آدم تندخو نزاع به پا می کند، ولی شخص صبور دعوا را فرو می نشاند.

۱۹:۱۵

امت ۱۳:۲۲

۱۹ راه آدم تنبل با خارها پوشیده است، اما راه شخص درستکار هموار است.

۲۰:۱۵

امت ۱:۱۰ ؛ ۳:۲۹ ؛ ۱۷:۳۰

۲۰ فرزند دانا پدرش را خوشحال می کند، اما فرزند احمق مادرش را تحقیر می نماید.

۲۱ آدم احمق از کارهای ابلهانه لذت می برد، اما شخص فهمیده از راه راست منحرف نمی شود.

۲۲:۱۵

امت ۱۴:۱۱ ؛ ۶:۲۴

۲۲ نقشه ای که بدون مشورت کشیده شود، با شکست مواجه می گردد، اما مشورت بسیار، باعث موفقیت می شود.

۲۳:۱۵

امت ۱۴:۱۲ ؛ ۲۶:۲۴ ؛ ۱۱:۲۵

۲۳ انسان وقتی جواب درست می دهد از آن لذت می برد. چه عالی است سخنی که بجا گفته شود!

۲۴ راه دانایان بسوی حیات بالا می رود و آنها را از فرو رفتن به جهنم باز می دارد.

۲۵:۱۵

امت ۵:۶۸ ؛ ۹:۱۴۶

۲۵ خداوند خانه متکبران را از بین می برد، اما ملک بیوه زنان را حفظ می کند.

۲۶ خداوند از نقشه های پلید متنفر است، ولی افکار پاک مورد پسند او می باشند.

۲۷:۱۵

امت ۲۳:۸

۲۷ کسی که دنبال سود نامشروع می رود به خانواده اش لطمه می زند، اما شخصی که از رشوه نفرت دارد زندگی خوبی خواهد داشت.

امت ۲۱:۲۰ ؛ ۱۶:۲۸

(۱۹:۱۵)؛ اما به راه های دیگری که پیش روی او است توجه کنید: نفرت (۱۷:۱۵)، تندخویی (۱۸:۱۵)، و تنبلی (۱۹:۱۵) همگی مشکلاتی را می آفرینند که فرد درستکار با آن مواجه نیست. در مقایسه، زندگی شخص درستکار صاف و هموار است زیرا بر پایه ای مستحکم بنا شده است.

۲۲:۱۵ کسانی که دید محدودی دارند و یکطرفه می اندیشند، به زودی از مسیر درست منحرف می شوند، زیرا ذهن خود را به روی هر اندیشه جدیدی بسته اند. ما به کمک کسانی نیاز داریم که بتوانند دیدمان را وسعت بخشند و دامنه نگرشمان را گسترده تر سازند. بنابراین از کسانی که شما را می شناسند و گنجینه ای از تجربیات غنی اندوخته اند، مشورت بخواهید. آماده شنیدن عقاید جدید باشید و پیشنهادهایی را که به شما می شود به دقت سبک و سنگین کنید.

۱۵:۱۵ نحوه نگرش ما بر کل شخصیتمان تأثیر می گذارد. ما همیشه تعیین کننده حوادثی که در زندگی برایمان اتفاق می افتد نیستیم، اما می توانیم تعیین کنیم که در مورد هر وضعیت چه نگرشی داشته باشیم. راز برخورداری از یک نگرش خوب این است که افکارمان را با چیزهای خوب پر کنیم، افکاری درست، پاک، و زیبا در سر داشته باشیم و در امور خوب زندگی تفکر کنیم (فیلیان ۴:۸). راز بقای پولس در زندان همین بود، و ما نیز به همین طریق می توانیم در برابر تنشهای روزانه زندگی تاب آوریم. بنابراین به نگرشهای خود توجه کنید. ببینید به چه چیزهایی اجازه می دهید وارد فکر شما شود، و در مورد چه چیزهایی تفکر می کنید. شاید لازم باشد در این زمینه تغییراتی دهید.

۱۹-۱۷:۱۵ «راه شخص درستکار» همیشه آسان نیست

۲۸ آدم خوب قبل از جواب دادن فکر می کند، اما آدم بد زود جواب می دهد و مشکلات به بار می آورد.

۲۹ خداوند از بدکاران دور است، ولی دعای نیکان را می شنود.

۳۰ دیدن صورت شاد و شنیدن خبر خوش به انسان شادی و سلامتی می بخشد.

۳۱ کسی که انتقادهای سازنده را بپذیرد، جزو دانایان به حساب خواهد آمد.

۳۲ کسی که تأدیب را نپذیرد به خودش لطمه می زند، ولی هر که آن را بپذیرد داناتی کسب می کند.

۳۳ خدا ترسی به انسان حکمت می آموزد و فروتنی برای او عزت و احترام به بار می آورد.

۱۶

انسان نقشه های زیادی می کشد، اما نتیجه نهایی آنها در دست خداست.

۲ تمام کارهای انسان بنظر خودش درست است، اما انگیزه ها را خداوند می بیند.

۳ نقشه های خود را به دست خداوند بسپار، آنگاه در کارهایت موفق خواهی شد.

۴ خداوند هر چیزی را برای هدف و منظوری خلق کرده است. او حتی بدکاران را برای مجازات آفریده است.

۲۸:۱۵
امت ۱۶:۱۳ : ۳۲، ۱۹:۱۰
۲۳:۱۶

۳۱:۱۵
امت ۱۸:۱۳ : ۳۳، ۸
۱۲:۲۳ : ۵:۱۵

۳۳:۱۵
امت ۷:۱

۱:۱۶
امت ۲۴:۲۰ : ۲۱:۱۹ : ۹:۱۶

۳:۱۶
امت ۶:۳

۴:۱۶
اش ۱۶:۵۴ : ۷:۴۳

۳:۱۶ انسان به اشکال مختلف، از سپردن کارهایش به خدا ظفره می رود. برخی تنها به طور سطحی و ظاهری برنامه های خود را به خدا می سپارند. می گویند که هدف اصلی از نقشه هایشان انجام اراده خدا است، اما در حقیقت جز به خود و منافع خویش نمی اندیشند. برخی دیگر تنها به طور موقت امور زندگی شان را به خدا می سپارند. اینگونه افراد به محض آنکه می بینند اوضاع و شرایط آنطور که انتظار داشتند پیش نمی رود، دوباره مسائل را به دست خود می گیرند و از سپردن آن به خدا امتناع می ورزند. برخی نیز کارهای خود را کاملاً به خدا می سپارند، و خودشان دست به هیچ کاری نمی زنند و هیچ قدمی بر نمی دارند. و بعد از خود می پرسند که پس چرا موفق نمی شوند. بنابراین باید تعادل را نگاه داریم: چنان به خدا اعتماد کنیم که گویی همه چیز بسته به او است، و در عین حال چنان کار و کوشش کنیم که گویی همه چیز بسته به ما است. به کاری که در حال حاضر مشغول انجامش هستید فکر کنید. آیا آن را به خدا سپرده اید؟

۴:۱۶ این آیه بدان معنا نیست که خدا برخی از افراد را پلید و بد آفریده است، بلکه منظور این است که خدا حتی از اعمال بد و شریرانه بدکاران نیز برای انجام اراده نیک خود استفاده می کند. خدا نامحدود است و ما محدود. عقل و خرد ما هر قدر هم زیاد باشد، هرگز قادر نخواهیم

۲۸:۱۵ آدم خوب قبل از پاسخ دادن فکر می کند زیرا می خواهد آنچه را که می داند به بهترین وجه ممکن بیان نماید. اما آدم بد بیدرنگ به سخن در می آید زیرا برایش مهم نیست سخنانش چه تأثیری بر مخاطب می گذارد. داشتن جواب مهم است، اما خوب جواب دادن از آن هم مهم تر است. آیا شما سنجیده سخن می گوید، یا اینکه به سخن در می آید بدون آنکه به تأثیر آنچه می گوید توجهی داشته باشید؟

۱۰:۱۶ اگر نتیجه نهایی نقشه هایمان در دست خدا است، پس چرا دیگر نقشه بکشیم؟ برای انجام اراده خدا، باید بین تلاشهای ما و احاطه خدا بر امور، اشتراک مساعی وجود داشته باشد. خدا از ما می خواهد فکر خود را به کار انداخته، از نظرات و نصایح دیگران استفاده کنیم. با این حال، نتیجه نهایی در دستهای او است. بنابراین، برنامه ریزی کردن و نقشه کشیدن کمکی است برای انجام امور به شیوه خدا. اگر برای او زندگی می کنید، هدایت او را طالب باشید.

۲:۱۶ اگر انسان برای تشخیص درست از نادرست معیار و ملاک مشخصی نداشته باشد، می تواند هر عملی را توجیه کند و برای آن دلیل بتراشد. بنابراین پیش از آنکه در موارد مشکوک دست به کاری زنید، مهم است که دو سؤال از خود بپرسید: (۱) آیا این برنامه با حقایق الهی مطابقت دارد؟ (۲) آیا عملی خواهد بود و کاربرد خواهد داشت؟

۵:۱۶
امت ۱۷:۱۶
شداوند از اشخاص متکبر نفرت دارد و هرگز اجازه نخواهد داد آنها از مجازات فرار کنند.

۶:۱۶
که بدی از تو دور خواهد شد.
دُرستکار و با محبت باش که خدا گناهت را خواهد بخشید. از خداوند بترس

۷:۱۶
توا ۱۷:۱۷
امت ۲۵:۲۹
وقتی کسی خدا را خشنود می‌سازد، خدا کاری می‌کند که حتی دشمنان آن شخص نیز با وی از در صلح و آشتی در آیند.

۸:۱۶
امت ۱۵:۱۶ ؛ ۲۱:۶
اتیمو ۸:۶
امال کم که از راه درست به دست آمده باشد بهتر است از ثروت هنگفتی که از راه نادرست فراهم شده باشد.

۹:۱۶
مز ۲۳:۳۷
امت ۱۶:۱۶ ؛ ۲۱:۱۹ ؛ ۲۴:۲۰
انسان در فکر خود نقشه‌ها می‌کشد، اما خداوند او را در انجام آنها هدایت می‌کند.

۱۰:۱۶
پاد ۲۸:۳
۱۰ فرمان پادشاه مانند وحی قطعی است، پس او نباید در داوری اشتباه کند.
۱۱ خداوند می‌خواهد در معاملات خود از ترازو و سنگهای درست استفاده کنید. این اصل را خداوند برقرار کرده است.

۱۲ پادشاهان نمی‌توانند ظلم کنند، زیرا تخت سلطنت از عدالت برقرار می‌ماند.
۱۳ پادشاهان اشخاص راستگو را دوست دارند و از وجود ایشان خشنود می‌شوند.

۱۴ خشم پادشاه پیک مرگ است ولی مرد عاقل آن را فرو می‌نشاند.

۱۵ شادی و رضایت پادشاه مانند ابر بهاری است که حیات به ارمغان می‌آورد.

۱۶ به دست آوردن حکمت و دانایی بهتر است از اندوختن طلا و نقره.

۱۷ راه خداشناسان دور از هر نوع بدی است و هر که در این راه گام بردارد جان خود را حفظ خواهد کرد.

۱۲:۱۶
امت ۱۴:۱۴ ؛ ۵:۲۵ ؛ ۲۴:۲۹

۱۳:۱۶
امت ۱۱:۲۲

۱۴:۱۶
امت ۱۲:۱۹ ؛ ۲:۲۰

۱۳:۳
دان

۱۶:۱۶
مز ۱۱۹:۱۲۷

انجام دهیم. اما خدا به ما می‌گوید که به‌جای این کار، وقت و نیرویمان را صرف خشنود ساختن او کنیم. چنین کاری معمولاً باعث می‌شود اطرافیان و حتی دشمنانمان نیز از ما راضی و خشنود باشند. اما حتی اگر هم چنین نشود، باز چیزی را از دست نداده‌ایم زیرا خدا را خشنود ساخته‌ایم؛ و تنها چیزی که اهمیت دارد همین است.

۱۱:۱۶ ما خواه خریدار باشیم، خواه فروشنده، خواه تولیدکننده باشیم، خواه مصرف‌کننده، می‌دانیم چه چیز عادلانه است و چه چیز غیرعادلانه. گاهی اوقات احساس می‌کنیم برای پیشرفت یا کسب سود بیشتر ناگزیریم غیرمنصفانه عمل کنیم. اما اگر می‌خواهیم از خدا اطاعت کنیم، حد وسطی وجود ندارد. خدا از ما می‌خواهد در هر معامله‌ای عدل و انصاف داشته باشیم. هیچ عذر و بهانه‌ای نمی‌تواند معامله‌ای غیرعادلانه را توجیه کند. منصف بودن همیشه آسان نیست، اما خدا از ما می‌خواهد چنین باشیم. بنابراین از او بخواهید به شما بصیرت و قوت دهد تا همیشه منصف باشید.

بود خدا را به‌طور کامل درک کنیم. اما با ایمان می‌توانیم بپذیریم که او قادر مطلق، محبت مطلق، و نیکویی مطلق است. می‌توانیم ایمان داشته باشیم که او مسبب بدی نیست (یعقوب ۱:۱۳، ۱۷)، و داوری او را هیچ عیب و نقصی نمی‌باشد. بدی در جهان موقتی است. روزی خدا آن را به‌طور کامل نابود خواهد ساخت. اما تا آن هنگام، او حتی از نیات بد و پلید نیز برای تحقق بخشیدن به اهداف نیکوی خود استفاده می‌کند (رش. به پیدایش ۵۰:۲۰).

۵:۱۶ تکبر ندایی درونی است که نجواکنان می‌گوید: «می‌خواهم هر طور دلم خواست زندگی کنم.» تکبر با رهبری خدا در زندگی‌تان مقاومت می‌کند و این توهم باطل را در ذهنتان به‌وجود می‌آورد که می‌توانید بدون کمک او زندگی کنید. هرگاه می‌بینید فروتن شدن برایتان سخت است، بدانید که به کبر و غرور دچار شده‌اید.

۷:۱۶ ما می‌خواهیم دیگران ما را دوست داشته باشند، و گاهی اوقات حاضریم برای جلب رضایت آنان هر کاری

۱۸:۱۶ ار ۱۶:۴۹	۱۸ غرور منجر به هلاکت می‌شود و تکبر به سقوط می‌انجامد.
۲۰:۱۶ مز ۱۲:۲؛ ۸:۳۴ ار ۷:۱۷	۱۹ بهتر است انسان متواضع باشد و با ستمدیدگان بنشیند تا اینکه میان متکبران باشد و در غنایم آنها سهیم شود.
۲۲:۱۶ امت ۲۲:۳؛ ۱۸:۱۴؛ ۲۴:۲۴	۲۰ آنانی که کلام خداوند را اطاعت کنند سعادت‌مند خواهند شد و کسانی که بر او توکل نمایند برکت خواهند یافت.
۲۳:۱۶ مز ۳۰:۳۷ امت ۵:۱۲؛ ۱۸:۱۵	۲۱ دانا را از فهمش می‌شناسند و عالم را از سخنان دلنشینش.
۲۴:۱۶ امت ۲۴:۴؛ ۲۲:۱۷؛ ۱۳:۲۴	۲۲ حکمت برای کسانی که از آن برخوردارند چشمهٔ حیات است، ولی حماقت برای نادانان مجازات به بار می‌آورد.
۲۷:۱۶ یعقو ۶:۳	۲۳ سخنان شخص دانا عاقلانه است و تعالیمی که او می‌دهد مؤثر می‌باشد.
۲۸:۱۶ امت ۸:۱۸؛ ۱۹:۱۴؛ ۲۰:۲۶	۲۴ سخنان محبت‌آمیز مانند عسل شیرین است و جان انسان را شفا می‌بخشد.
	۲۵ راههایی هستند که بنظر انسان راست می‌آیند، اما عاقبت به مرگ منتهی می‌شوند.
	۲۶ گرسنگی خوب است زیرا تو را وادار می‌کند که برای رفع آن کار کنی.
	۲۷ آدم بدکار نقشه‌های پلید می‌کشد و سخنانش مثل آتش می‌سوزاند.
	۲۸ شخص بداندیش نزاع به پا می‌کند و آدم سخن چین بهترین دوستان را از هم جدا می‌نماید.
	۲۹ آدم ظالم همسایه‌اش را فریب می‌دهد و او را به راه نادرست می‌کشاند.
	۳۰ شخص بدکار چشمان خود را می‌بندد و لبهایش را جمع می‌کند تا برای انجام مقاصد پلید خود نقشه بکشد.

را مملو از شادی و وجد می‌سازد. چشمه جوانی فقط یک رؤیا است، اما چشمه حیات واقعی است. انتخاب با شما است. می‌توانید با بر گزیدن طریق حکمت خدا منور شوید و از گمراهی نجات یابید، و یا زیر بار سنگین حماقت‌های خود، هر روزه پایین و پایین‌تر بروید و در زندگی افت کنید.

۲۷:۱۶ کسانی که کاری ندارند و وقت به بطالت می‌گذرانند، چنان مشکلات فراوانی برای خود به‌وجود می‌آورند که جای بسی شگفتی است. شیطان از بیکاری مردم استفاده کرده، آنان را به انجام اعمال شیرانه وا می‌دارد. وقتی کاری ندارید که انجام دهید، فرار از وسوسه مشکل‌تر است. بنابراین همواره خود را به کاری مشغول نگه دارید. کار مفیدی انجام دهید تا اوقات بی‌کاری‌تان ویرانی به‌بار نیاورد. فکر خالی و دستان بی‌کار کارگاه شیطان است؛ این کارگاه هنگامی شلوغ‌تر و پرکارتر از هر زمان دیگری است که شما مشغول و پرکار نیستید.

۱۸:۱۶ اشخاص مغرور ضعف‌های خود را به حساب نمی‌آورند و انتظار موانع را ندارند. آنها فکر می‌کنند برتر از ضعف‌های افراد معمولی قرار دارند. اما چنین طرز تفکری باعث می‌شود به آسانی به مشکل بر خورند. جالب اینجا است که افراد مغرور اکثراً نمی‌دانند دلیل مشکلاتشان غرور آنها است، هرچند اطرافیان‌شان به خوبی از این امر آگاهند. از کسی که به او اعتماد دارید پرسید آیا رفتارهایتان غرور‌آمیز است یا خیر. شاید چنین فردی بتواند از سقوط شما جلوگیری کند.

۲۲:۱۶ مردم قرن‌های متمادی در جستجوی چشمه جوانی بوده‌اند، چشمه‌ای که فکر می‌کردند به آنها حیات جاودان و نیروی جوانی می‌بخشد. چنین چشمه‌ای هرگز یافت نشد، اما حکمت خدا چشمه حیاتی است که می‌تواند شخص را شاد و سعادت‌مند سازد و او را تا ابد زنده نگاه دارد. چگونه؟ وقتی مطابق کلام خدا زندگی می‌کنیم، خود خدا اثرات مهلک گناه را از بین می‌برد (ر.ش). به تیطس (۸۴:۳)، و امید حیات جاودان با او، زندگی کنونی

۳۱ عمر طولانی هدیه‌ای است که به نیکان داده می‌شود و موی سفید تاج زیبایی آنهاست.

۳۱:۱۶

متی ۳۶:۵

۳۲ صبر از قدرت بهتر است و کسی که بر خود مسلط باشد از شخصی که شهری را تسخیر نماید برتر است.

۳۲:۱۶

امت ۱۴:۲۹؛ ۱۵:۱۸؛

۱۱:۱۹

۳۳ انسان قرعه را می‌اندازد، اما حکم آن را خداوند تعیین می‌کند.

خوردن نان خشک در آرامش بهتر است از خوردن غذای شاهانه در

۱۷

خانه‌ای که در آن جنگ و دعوا است.

۱۰:۱۷

امت ۱۵:۱۷؛ ۲۱:۹

۴ بردهٔ دانا بر پسر شرور ارباب خود تسلط خواهد یافت و در ارثی که به او می‌رسد شریک خواهد شد.

۵ طلا و نقره را آتش می‌آزماید و دل انسان را خدا.

۳:۱۷

۱:۲۹؛ ۱۷

۶ آدم بدکار از همنشینی با آدمهای بد لذت می‌برد و آدم دروغگو از همنشینی با اشخاص دروغگو.

۴:۱۷

امت ۱۰:۱؛ ۱۶:۲۹

۷ مسخره کردن فقرا به منزلهٔ مسخره کردن خدایی است که ایشان را آفریده است. کسانی که از غم و بدبختی دیگران شاد می‌شوند بی‌سزا نخواهند ماند.

۵:۱۷

۳۱:۲۹؛ ايو

امت ۲۴:۱۷

ع ۱۷

۸ تاج افتخار پیران نوه‌های ایشان می‌باشند و تاج افتخار فرزندان، پدران ایشان.

۶:۱۷

۴۸:۱۱؛ پيدا

مز ۱۲۷:۵۳

امت ۱۳:۲۲

۹ شخص نجیب هرگز دروغ نمی‌گوید و آدم احمق هرگز سخن با ارزش بر زبان نمی‌آورد.

۷:۱۷

امت ۱۲:۲۲؛ ۲۴:۷

۱۰ رشوه در نظر دهندهٔ آن مثل سنگ جادوست که او را در هر کاری موفق می‌سازد.

بدانید که خدا می‌خواهد از این طریق ایمانتان را تصفیه کند و دلتان را پاک سازد.

۱۱:۵ یکی از بدترین و بی‌رحمانه‌ترین کارها، مسخره کردن فقرا است. اما متأسفانه خیلی از مردم چنین می‌کنند زیرا این کار باعث می‌شود احساس خوبی در مورد خود داشته باشند یا فکر کنند از دیگری بهتر و موفق‌ترند. و حال آنکه مسخره کردن فقرا به منزله مسخره کردن خدایی است که آنان را آفریده است. نیز آنگاه که ضعفا، یا کسانی را که با ما فرق دارند، یا هر کسی را که عیب و ایرادی دارد مسخره می‌کنیم، در واقع خدا را مسخره کرده‌ایم. بنابراین به محض اینکه متوجه شدید دارید دیگران را محض تفریح و سرگرمی تحقیر می‌کنید، از این کار دست بر دارید. اگر چنین نکنید، در زندگی سقوط خواهید کرد و خدا را به خشم خواهید آورد.

۱۲:۸ منظور از این آیه، سرپوش گذاردن بر رشوه‌خواری نیست؛ بلکه صرفاً ملاحظه‌ای است در این مورد که کار دنیا چگونه است. رشوه ممکن است مردم را به آنچه

۱۶:۳۱ عبرانی‌ها عمر طولانی را نشانه برکت خدا می‌دانستند؛ از این رو، موی سفید و کهنسالی را ارج می‌نهادند. بر خلاف جوانان که به قوت خود می‌بالند، سالخورده‌گان می‌توانند به‌خاطر سالها تجربه و به‌واسطه حکمت عملی‌ای که اندوخته‌اند، شادمان باشند. موی سفید به‌جای آنکه مایه ننگ افراد سالخورده باشد و بخوانند آن را بیوشانند، تاج زیبایی و فخر آنها است.

۱۷:۳ برای تصفیه طلا و نقره به حرارت بالایی نیاز است. به همین شکل، مسیحیان نیز برای آنکه پاک و طاهر شوند، باید از آتش آزمایشها عبور کنند. خدا از طریق آزمایشها و سختیها، درونمان را به ما نشان می‌دهد و چیزهایی را که باعث می‌شود نتوانیم به‌طور کامل به او توکل کنیم از میان بر می‌دارد. پطرس رسول می‌فرماید: «ایمان شما پس از آنکه وارد کوره آزمایش گردید و سالم بیرون آمد، سبب خواهد شد که در روز بازگشت عیسی مسیح، مورد تحسین و تمجید و تکریم قرار بگیرید» (۱ پطرس ۱:۷). پس وقتی دشواریها به سراغتان می‌آید،

۹:۱۷ امت ۱۲:۱۰	کسی که اشتباهات دیگران را می‌پوشاند محبت ایجاد می‌کند، اما آدمی که آنها را افشا می‌کند باعث جدایی دوستان می‌گردد.
۱۰:۱۷ امت ۱:۱۳؛ ۸:۹	۱۰ یک ملامت به شخص فهیم اثرش بیشتر است از صد ضربه شلاق به آدم احمق.
۱۱:۱۷ امت ۳۲:۱۰	۱۱ بدکاران فقط در پی یاغیگری هستند بنابراین شدت مجازات خواهند شد. ۱۲ روبرو شدن با ماده خرسی که بچه‌هایش را از او گرفته‌اند بهتر است از روبرو شدن با شخص نادانی که گرفتار حماقت شده است.

خدا در امثال چگونه توصیف شده است	خدا...
موضوع کتاب امثال، خردمندانه زیستن است. این کتاب غالباً به واکنش و نگرش فرد نسبت به خدا می‌پردازد، خدایی که منبع حکمت است. تعدادی از امثال به جنبه‌هایی از شخصیت خدا اشاره می‌کند. شناخت خدا به ما کمک می‌کند به حکمت دست یابیم.	از هر اتفاقی آگاه است همه انسانها را می‌شناسد خالق همه چیز است همه چیز را تحت کنترل دارد قلعه‌ای مستحکم است نیکان را از خطر می‌رهاند به درستکاران پاداش می‌دهد نیکان را برکت می‌دهد و بدان را محکوم می‌سازد از دعای ما خشنود می‌گردد کسانی را که از او اطاعت می‌کنند، دوست دارد به فقرا، بیماران، و بیوه‌زنان توجه دارد دل انسان را می‌آزماید از بدکاران متنفر است
توأم با ترس باشد	توأم با ترس باشد
توأم با اطاعت از کلام او باشد	توأم با اطاعت از کلام او باشد
باعث خشنودی خدا باشد	باعث خشنودی خدا باشد
این باشد که به خدا اعتماد کنیم	این باشد که به خدا اعتماد کنیم

کنیم و به رخس بکشیم. و حال آنکه محبت، دهان را می‌بندد، ولو آنکه چنین کاری سخت باشد. بنابراین بکوشید هرگز موضوعی را که به بحث مربوط نیست مطرح نکنید. به تدریج که به شباهت مسیح در آمدیم، این توانایی را خواهیم یافت که مانند خدا، اشتباهات گذشته دیگران را که بدان اعتراف کرده‌اند، به فراموشی بسپاریم.

می‌خواهند برساند، اما کتاب مقدس به وضوح چنین کاری را محکوم می‌کند (خروج ۲۳: ۸؛ مزومر ۵۸: ۲ و ۱؛ امثال ۱۷: ۲۳؛ حبقوق ۱: ۴-۱؛ متی ۱۱: ۱۵-۱۵).

۹:۱۷ در هر رابطه‌ای ضروری است که اشتباهات گذشته را فراموش کنیم و بپوشانیم. معمولاً به‌خصوص در بگومگوها و سوسه می‌شویم تمام اشتباهاتی را که طرف مقابلمان تا به حال مرتکب شده، به او یادآوری

۱۳ اگر خوبی را با بدی تلافی کنی، بلا از خانه‌ات دور نخواهد شد.	۱۳:۱۷
۱۴ شروع کردن دعوا مانند ایجاد رخنه در سد آب است، پس جر و بحث را ختم کن پیش از آنکه به دعوا منجر شود.	امت ۱۳:۱۳ ۱۴:۱۷ امت ۳:۲۰ و ۸:۲۵
۱۵ خداوند از کسانی که بی‌گناه را محکوم و گناهکار را تبرئه می‌کنند متنفر است.	۱۵:۱۷
۱۶ صرف پول برای آموزش آدم احمق بی‌فایده است، زیرا او طالب حکمت نیست.	امت ۲۴:۲۴
۱۷ دوست واقعی در هر موقعیتی محبت می‌کند و برادر برای کمک بهنگام گرفتاری تولد یافته است.	۱۷:۱۷ امت ۲۴:۱۸
۱۸ فقط شخص کم عقل است که ضامن شخص دیگری می‌شود.	۱۸:۱۷
۱۹ شخص ستیزه‌جو گناه را دوست دارد و آدم بلند پرواز خرابی به بار می‌آورد.	امت ۱:۱۶ و ۱۵:۱۱
۲۰ شخص بداندیش کامیاب نخواهد شد و آدم فریبکار در دام بلا گرفتار خواهد گردید.	۱۹:۱۷ امت ۲:۱۳ و ۲۳:۲۹ و ۲۳
۲۱ فرزند احمق مایهٔ غم و غصهٔ والدینش می‌باشد.	۲۱:۱۷
۲۲ شادی دل مانند دارو شفابخش است اما روح پژمرده انسان را بیمار می‌کند.	امت ۱:۱۰ و ۲۵:۱۷ و ۱۳:۱۹
۲۳ آدم بدکار پنهانی رشوه می‌گیرد و مانع اجرای عدالت می‌شود.	۲۲:۱۷
۲۴ هدف مردان عاقل تحصیل حکمت است، اما شخص نادان در زندگی هیچ هدفی ندارد.	امت ۱۳:۱۵ ۲۳:۱۷ خرو ۸:۲۳
۲۵ پسر احمق مایهٔ غصهٔ پدر و تلخکامی مادر است.	۲۵:۱۷
۲۶ مجازات کردن نیکان و تنبیه نمودن اشخاص نجیب بخاطر صداقتشان، کار نادرستی است.	امت ۱:۱۰
۲۷ شخص دانا پرحرفی نمی‌کند و آدم فهمیده آرام و صبور است.	۲۷:۱۷
نیز اگر سکوت کند و حرف نزند او را دانا و فهیم می‌شمارند.	امت ۱۹:۱۰ یوش ۱۹:۱

اهداف خدا منطبق سازیم، و آنی باشیم که خدا می‌خواهد. ممکن است چنین اهدافی (مانند حکمت، صداقت، صبر و محبت) چندان هیجان‌انگیز به نظر نرسد، اما همین اهداف است که ابدیت ما را تعیین می‌کند. لختی به اهداف و رؤیاهایی که در سر دارید بیندیشید و ببینید آیا جنبه‌های واقعاً مهم زندگی‌تان را شامل می‌گردد یا نه.

۲۸ و ۲۷:۱۷ این مثل به چندین فائده سکوت اشاره می‌کند: (۱) اگر حرف مفیدی برای گفتن ندارید، بهترین کار این است که سکوت کنید؛ (۲) سکوت این فرصت را به شما می‌دهد که از دیگران بشنوید و از ایشان بیاموزید؛ و (۳) باعث می‌شود از این لحاظ با کسانی که عاقل ترند، وجه اشتراک داشته باشید. بنابراین حتماً از اوقات خلوت و سکوت برای تفکر و گوش دادن به سخنان دیگران استفاده کنید، تا وقتی خود دهان به سخن می‌گشایید، سخنانی مهم برای گفتن داشته باشید.

۱۷:۱۷ شما چگونه دوستی هستید؟ شناختن یک فرد خیلی فرق دارد با اینکه برای او دوستی واقعی باشیم. بزرگترین ملاک دوستی واقعی، وفاداری است (ر.ش. به اقرتیان ۷:۱۳)، یعنی اینکه حاضر باشید در غم و اندوه و مشکلات کنار دوستان باشید و به او کمک کنید. اکثر مردم رفیق نیمه‌راه هستند. تا وقتی رابطه دوستی به نفع ایشان است به دوست خود می‌چسبند، اما به محض اینکه احساس کنند این رابطه نفعی برایشان ندارد، دوست خود را ترک می‌کنند. به دوستانتان فکر کنید و ببینید چقدر نسبت به آنها وفادار بوده‌اید. سعی کنید دوست واقعی باشید که کتاب مقدس مشوق آن است.

۲۴:۱۷ درست است که داشتن رؤیاهای بزرگ تا اندازه‌ای خوب است، اما این مثل به ابلهانه بودن خیالبافی اشاره دارد. بنابراین چه بهتر است اهداف خود را با

۱۸

آدم خودخواه خود را از دیگران کنار می‌کشد و با عقاید درستشان مخالفت می‌ورزد.

آدم احمق برای حکمت ارزش قابل نیست و فقط دوست دارد خود را دانا نشان دهد.

گناه ننگ و رسوایی به بار می‌آورد.

سخنان شخص دانا مانند اقیانوس عمیق است و مثل چشمه گوارا.

طرفداری از مجرم که باعث می‌شود حق بی‌گناه پایمال شود کار نادرستی است. حرفهای آدم احمق، منجر به نزاع و کتک خوردنش می‌شود.

سخنان احمق چون دامی است که او را به هلاکت می‌کشاند.

حرفهای آدم سخن‌چین مانند لقمه‌های لذیذی است که با لذت بلعیده می‌شود.

کسی که در کار سستی می‌کند به اندازه یک خرابکار مخرب است.

اسم خداوند قلعه‌ای است محکم که شخص درستکار به آن پناه می‌برد و در امان می‌ماند؛ اما پناهگاه ثروتمندان ثروت ایشان است که گمان می‌کنند آنها را محافظت خواهد نمود.

تکبر به سقوط می‌انجامد و فروتنی به سربلندی.

چقدر زشت و ابلهانه است که انسان قبل از گوش دادن به سخنی، به آن جواب دهد.

۵:۱۸

امت ۱۵:۱۷ ؛ ۲۳:۲۴

۶:۱۸

امت ۱۴:۱۰ ؛ ۳:۱۳

۸:۱۸

لاو ۱۶:۱۹

امت ۱۳:۱۱

۱۰:۱۸

۲ سمو ۲:۲۲

مز ۳:۶ ؛ ۲:۹

امت ۲۵:۲۹

۱۱:۱۸

امت ۱۵:۱۰

۱۲:۱۸

امت ۲:۱۱ ؛ ۱۸:۱۶ ؛ ۲۳:۲۹

۱۳:۱۸

امت ۲۵:۲۰

یو ۵:۷

بر داشتن اولین لقمه خودداری کنید، به لقمه‌های دوم و سوم هم لب نخواهید زد.

۱۱:۱۸ پول نمی‌تواند امنیت ایجاد کند، چون به اشکال مختلف قدرت خود را از دست می‌دهد؛ دولت ممکن است از آن پشتیبانی نکند؛ دزد ممکن است آن را بدزدد؛ و تورم ممکن است آن را بی‌ارزش سازد. اما خدا هرگز قدرت خود را از دست نمی‌دهد. او همیشه قابل اعتماد است. شما برای برخورداری از امنیت به چه امید بسته‌اید؟ به پول و ثروتی که وفا نمی‌کند، یا به خدایی که همیشه وفادار است؟

۱۷:۱۵، ۱۳:۱۸ نویسنده در این چند جمله، در مورد تصمیم‌گیری درست، به سه اصل اشاره می‌کند: (۱) قبل از تصمیم‌گیری، نخست به جمع‌آوری حقایق بپردازید؛ (۲) آمادگی پذیرش نظرات جدید را داشته باشید؛ (۳) قبل از اینکه در مورد کسی یا چیزی قضاوت کنید، حتماً به سخنان هر دو طرف ماجرا گوش دهید. هر سه این اصول بر کسب اطلاعات بیشتر تأکید دارند. البته این کار سخت است، اما تنها راه دیگری که باقی می‌ماند این است که بگوییم: «من تصمیم خودم را گرفته‌ام؛ لطفاً مرا با اطلاعات اضافی گیج نکنید.»

۱:۱۸ جامعه ما، خودخواهی و جسارت و مخالفت با عقاید دیگران را «اعتماد به نفس» می‌نامد و بدینوسیله آن را اشاعه می‌دهد. البته اعتماد به نفس گاه به‌راستی لازم است، اما اگر با محبت همراه نباشد، خیلی زود به خودخواهی تبدیل خواهد شد. قوم خدا کسانی هستند که دیگران را بر خود مقدم می‌دانند، فروتن هستند و به‌جای آنکه انتظار داشته باشند دیگران به آنها خدمت کنند، خود مشتاق خدمت به دیگران‌اند. ما وقتی بر چیزی که خودمان می‌خواهیم اصرار و پافشاری می‌کنیم، این کار را اعتماد به نفس می‌خوانیم. اما وقتی خدا در مورد چنین عملی قضاوت می‌کند، ممکن است آن را خودخواهی بخواند. مرز بین خودخواهی و اعتماد به نفس، اغلب عبارت است از مرز بین «دیگران» و «خویشتن».

۸:۱۸ گوش ندادن به شایعات همانقدر دشوار است که رد کردن خوراکی خوش‌مزه. شخص با هر لقمه و سوسه می‌شود لقمه‌ای بیشتر بر دارد. باید درست مثل فردی که جداً برای خود رژیم غذایی مشخصی تعیین کرده و تصمیم گرفته است برای مثال از آب‌نبات پرهیز کند، در برابر شایعات مقاومت کنید؛ چنین فردی آب‌نبات را حتی باز نمی‌کند. اگر در رابطه با غیبت و سخن‌چینی از

۱۴ وقتی انسان روحیه‌اش قوی است بیماری را تحمل می‌کند، اما روحیه شکسته را چه کسی می‌تواند تحمل کند؟

۱۵ اشخاص دانا همیشه مشتاق و آماده کسب حکمتند.

۱۶ هدیه دادن راه را برای انسان باز می‌کند و او را بحضور اشخاص مهم می‌رساند.

۱۷ دلایل کسی که در دادگاه اول صحبت می‌کند بنظر درست می‌آید ولی این تا زمانی است که طرف مقابل هنوز دلایلش را ارائه نداده باشد.

۱۸ قرعه، دعوا را می‌خواباند و به منازعه بین حریفان زورمند خاتمه می‌دهد.

۱۹ به دست آوردن دل برادر رنجیده، سخت‌تر از تصرف یک شهر حصاردار است. منازعه بین دو برادر، دیوار جدایی ایجاد می‌کند.

۲۰ انسان نتیجه حرفهایی را که از دهانش بیرون می‌آید خواهد دید. ۲۱ زبان انسان می‌تواند جان او را حفظ کند یا آن را برباد دهد؛ بنابراین او عواقب حرفهایش را خواهد دید.

۲۲ وقتی مردی همسری پیدا می‌کند نعمتی می‌یابد. آن زن برای او برکتی است از جانب خداوند.

۲۳ درخواست فقرا با التماس توأم است و پاسخ ثروتمندان با خشونت.

۲۴ هستند دوستانی که انسان را به نابودی می‌کشاند، اما دوستی هم هست که از برادر نزدیکتر است.

بهبتر است انسان فقیر باشد و با صداقت زندگی کند تا اینکه از راه نادرست ثروتمند شود.

۱۹

بهبتر است انسان فقیر باشد و با صداقت زندگی کند تا اینکه از راه

نادرست ثروتمند شود.

۱۵:۱۸
امت ۲۶:۱۲ ؛ ۱۴:۱۵ ؛
۲۳:۲۳

۱۶:۱۸
پیدا ۲۰:۳۲
اسو ۲۷:۲۵
امت ۸:۱۷

۱۸:۱۸
امت ۳۳:۱۶

۱۹:۱۸
قرن ۲:۳۶

۲۱:۱۸
امت ۳:۱۳
متی ۲۷:۱۲

۲۲:۱۸
امت ۴:۱۲ ؛ ۱۴:۱۹ ؛
۳۱:۱۰-۳۱

۲۳:۱۸
قرن ۲:۱۳
امت ۷:۱۹
یعقو ۳:۲

۲۴:۱۸
امت ۲۰:۱۴ ؛ ۱۹:۶

۱۹:۱۹
امت ۱۸:۱۱ ؛ ۱۳:۷

۲۲:۱۸ وقتی اعلام می‌کنید که قصد ازدواج دارید، انتظار نداشته باشید همه تحسینتان کنند. امروزه بسیاری از مردم بر این باورند که انسان آزادی خود را در نتیجه پیوند دائمی ازدواج از دست می‌دهد. و حال آنکه تأکیدی که امروزه بر آزادیهای فردی می‌شود، تأکیدی اشتباه است. در نتیجه پیوند مستحکم زناشویی، فرزندی سالم متولد می‌شوند. سلامت خانواده نیز پشتوانه سلامت جامعه است. ازدواج را خدا مقرر کرده و آن را تقدیس نموده است.

۱۹:۱۹ صداقت به مراتب از ثروت باارزش‌تر است، اما اکثر مردم طوری رفتار می‌کنند که گویی هیچ اعتقادی به این واقعیت ندارند. آنان چنان از بی‌پولی می‌ترسند که حاضرند برای به‌دست آوردن آن هر کاری بکنند، کلاه‌برداری، «کش رفتن» از فروشگاهها، دزدی از وقت اداری، نادان‌ده‌یک، دریغ از کمک به نیازمندان

۲۳:۱۸ منظور این آیه این نیست که به فقرا توهین کنیم، بلکه فقط یکی از حقایق تلخ زندگی را بیان می‌دارد. بی‌انصافی است که ثروتمندان نسبت به فقرا و افراد کم‌بضاعت رفتاری تکبرآمیز داشته باشند و آنان را تحقیر کنند. خدا چنین اعمالی را سخت مجازات خواهد کرد (رش. به ۳۱:۱۴).

۲۴:۱۸ امروزه تنهایی بیداد می‌کند. بسیاری از مردم احساس می‌کنند تنها و بی‌کس‌اند، و از دیگران فاصله می‌گیرند. در جمع بودن باعث می‌شود مردم تنهایی خود

۲ داشتن دل و جرأت بدون حکمت بی‌فایده است و عجله باعث اشتباه می‌شود.

۳:۱۹
اش ۲۱:۸

۳ انسان با حماقتش زندگی خود را تباه می‌کند و بعد تقصیر را به گردن خداوند می‌اندازد.

۴ شخص ثروتمند دوستان بسیار پیدا می‌کند، اما وقتی کسی فقیر می‌شود هیچ دوستی برایش باقی نمی‌ماند.

۵:۱۹
خرو ۱:۲۳
امت ۹:۱۹

۵ شاهد دروغگو بی‌سزا نمی‌ماند و کسی که دایم دروغ می‌بافد جان سالم بدر نخواهد برد.

۶ مردم دوست دارند پیش بزرگان، خود شیرینی کنند و با کسانی دوست شوند که بذل و بخشش می‌کنند.

۷:۱۹
امت ۲۳:۱۸ ۴۲۰:۴

۷ وقتی انسان فقیر شود حتی برادرانش او را ترک می‌کنند چه رسد به دوستانش، و تلاش او برای بازیافتن آنها بجایی نمی‌رسد.

نتایج ...	فروتنی	تکبر	فروتنی و غرور
کتاب امثال کبر و غرور را صریحاً و شدیداً مردود می‌شمارد. رفتار تکبرآمیز در رأس هفت چیزی است که خدا از آنها نفرت دارد (۱۶:۶).	به حکمت منتهی می‌شود	باعث سرافکنندگی می‌گردد	کتاب امثال کبر و غرور را صریحاً و شدیداً مردود می‌شمارد. رفتار تکبرآمیز در رأس هفت چیزی است که خدا از آنها نفرت دارد (۱۶:۶).
نتایج زیان‌بخش تکبر همیشه در تقابل با فروتنی و فواید آن آمده است.	نصیحت را می‌پذیرد	باعث نزاع می‌شود	نتایج زیان‌بخش تکبر همیشه در تقابل با فروتنی و فواید آن آمده است.
	با خداترسی همراه است؛ برای شخص حکمت و احترام به ارمغان می‌آورد	خداوند از آن متنفر است و آن را مجازات خواهد کرد	نتایج زیان‌بخش تکبر همیشه در تقابل با فروتنی و فواید آن آمده است.
	رضایت خاطر واقعی به ارمغان می‌آورد	منجر به هلاکت می‌شود	نتایج زیان‌بخش تکبر همیشه در تقابل با فروتنی و فواید آن آمده است.
	به سربلندی می‌انجامد	به سقوط می‌انجامد	نتایج زیان‌بخش تکبر همیشه در تقابل با فروتنی و فواید آن آمده است.
	منجر به سرافرازی می‌شود	از حماقت بدتر است	نتایج زیان‌بخش تکبر همیشه در تقابل با فروتنی و فواید آن آمده است.
		انسان را به زمین می‌زند	نتایج زیان‌بخش تکبر همیشه در تقابل با فروتنی و فواید آن آمده است.

و عجولانه عمل می‌کنیم. بسیاری از مردم ازدواج می‌کنند بدون آنکه بدانند از همسر یا از زندگی زناشویی خود چه انتظاری دارند. عده‌ای دیگر روابط جنسی نامشروع دارند یا از مواد مخدر استفاده می‌کنند بدون آنکه به عواقب آن بیندیشند. برخی نیز شغلی انتخاب می‌کنند بدون آنکه اول فکر کنند آیا برای چنین شغلی مناسب هستند یا نه. بنابراین هیچگاه شتاب‌زده و بدون اینکه فکر کنید دست به عملی نزنید. پیش از آنکه قدم اول را بردارید، مطمئن باشید که می‌دانید دارید چه می‌کنید و چه هدفی دارید.

و غیره. اما وقتی خدا را بشناسیم و او را محبت کنیم، متوجه می‌شویم که صداقت و درستکاری گنجینه‌ای است بس بزرگتر از آنچه در بانک انداخته‌ایم. سطح زندگی پایین، یا حتی فقر، بهای بسیار اندکی است که می‌توانیم برای صداقت بپردازیم. آیا اعمال شما نشان می‌دهد که برای صداقت بیش از ثروت ارزش قائلید؟ برای اصلاح اولویتهایتان، چه تغییراتی باید در زندگی خود بدهید؟

۲:۱۹ ما اغلب با وجود آگاهی از خطرات، بدون حکمت

<p>۸هر که در پی حکمت است جانش را دوست دارد و آنکه برای حکمت ارزش قایل شود سعادت‌مند خواهد شد.</p> <p>۹شاهد دروغگو بی سزا نمی ماند و کسی که دایم دروغ می بافد هلاک خواهد شد.</p> <p>۱۰شایسته نیست که آدم احمق در ناز و نعمت زندگی کند و یا یک برده بر امیران حکومت راند.</p> <p>۱۱کسی که خشم خود را فرو می نشاند عاقل است و آنکه از تقصیرات دیگران چشم پوشی می کند سرافراز خواهد شد.</p> <p>۱۲غضب پادشاه مانند غرش شیر است، اما خشنودی او مثل شبمی است که بر سبزه می نشیند.</p> <p>۱۳فرزند نادان بلای جان پدرش است و غرغره های زن بهانه گیر مثل قطرات آبی است که دایم در حال چکیدن می باشد.</p> <p>۱۴خانه و ثروت از اجداد به ارث می رسد، اما زن عاقل بخشش خداوند است.</p> <p>۱۵کسی که تنبل است و زیاد می خوابد، گرسنه می ماند.</p> <p>۱۶احکام خدا را نگه دار تا زنده بمانی، زیرا هر که آنها را خوار بشمارد خواهد مرد.</p> <p>۱۷وقتی به فقیر کمک می کنی مثل این است که به خداوند قرض می دهی و خداوند است که قرض تو را پس خواهد داد.</p> <p>۱۸فرزند خود را تا دیر نشده تربیت کن؛ اگر غفلت نمایی زندگی او را تباہ خواهی کرد.</p> <p>۱۹اگر کسی تندخویی می کند بگذار عواقبش را ببیند و مانع او نشو، چون در غیر اینصورت او به تندخویی خود ادامه خواهد داد.</p> <p>۲۰اگر به پند و اندرز گوش دهی تا آخر عمرت از حکمت برخوردار خواهی بود.</p> <p>۲۱انسان نقشه های زیادی در سر می پروراند، اما نقشه هایی که مطابق با خواست خدا باشد اجرا خواهد شد.</p>	<p>۸:۱۹ امت ۲۰:۱۶؛ ۳۶و۳۵ا</p> <p>۱۰:۱۹ امت ۱:۲۶</p> <p>۱۱:۱۹ امت ۲۹:۱۴ کول ۶:۴</p> <p>۱۲:۱۹ امت ۱۵و۱۴:۱۶</p> <p>۱۳:۱۹ امت ۴:۱۲؛ ۲۰:۱۵؛ ۱۹:۹:۲۱؛ ۲۵:۱۷</p> <p>۱۵:۱۹ امت ۹:۶؛ ۲۶:۱۶؛ ۳۳:۲۴</p> <p>۱۶:۱۹ امت ۱۷:۱۶</p> <p>۱۷:۱۹ تث ۷:۱۵ امت ۳۱:۱۴؛ ۲۷:۲۸</p> <p>۱۸:۱۹ امت ۲۴:۱۳ عبر ۶:۱۲</p> <p>۱۹:۱۹ امت ۱۶:۱۲؛ ۱۷:۱۴؛ ۱۸:۱۵</p>
---	--

آنچه خدا در کتاب مقدس تعلیم می دهد، باعث ادامه حیات ما است و ناطاعتی از آنها موجب نابودی ما.

۱۷:۱۹ خدا در این مثل خود را با فقرا یکی می سازد، درست همان کاری که عیسی در متی ۲۵:۳۱-۴۶ کرد. خدا به عنوان کسی که ما را خلق کرده، برای تمام ابناء بشر، چه فقیر و چه ثروتمند، ارزش قائل است. بنابراین وقتی به فقرا کمک می کنیم، با این کار هم به خالق خود احترام گذاشته ایم، هم به مخلوقات او. خدا این کمک ما را می پذیرد چنانکه گویی مستقیماً به خود او کمک کرده ایم.

۸:۱۹ آیا خوب است که شخص جانش را دوست داشته باشد؟ بله، زمانی که آن در خطر باشد! این مثل در مورد شخص خودخواهی صحبت نمی کند که جانش را دوست دارد و برای حفظ منافع خودخواهانه خود دست به هر کاری می زند؛ بلکه خطاب به کسانی است که می خواهند به خاطر علاقه ای که به زندگی ابدی خود دارند، با حکمت و آگاهی رفتار کنند.

۱۶:۱۹ احکامی که باید نگاه داریم، همانهایی است که در کلام خدا آمده: این احکام علاوه بر ده فرمان (خروج ۲۰)، سایر تعلیمات کتاب مقدس را نیز شامل می شود. اطاعت از

۲۲ مهربانی شخص باعث محبوبیت او می‌شود. بهتر است شخص فقیر باشد تا اینکه با نادرستی زندگی کند.
 ۲۳ خداترسی به انسان حیات می‌بخشد و او را کامیاب گردانده از هر بلایی محفوظ می‌دارد.

۲۳:۱۹

مز ۱۳:۲۵

امت ۲۷:۱۴ ؛ ۳:۲۲

اتیمو ۸:۴

راه موفقیت از ویژگی‌هایی که موجب موفقیت و نیک‌نامی می‌گردد:

نظر خدا	ویژگی‌ها
کتاب امثال به دو ثمره جانبی و مهم که در نتیجه زندگی حکیمانه حاصل می‌شود، اشاره می‌کند. این دو عبارتند از موفقیت و نیک‌نامی. آیات فراوانی نیز هستند که در آنها به علل شکست و بدنامی اشاره شده است.	خوبی نفرت از دروغ سپردن تمام کارها به خداوند پرهیز از پرحرفی؛ آرام و صبور بودن در پی حکمت بودن مهربانی درستکاری و مهربانی تواضع و خداترسی نیکی آماده بودن برای پذیرش اشتباهات، اعتراف به گناه و دست کشیدن از آن

ویژگی‌هایی که مانع از موفقیت می‌شود و به بدنامی می‌انجامد:

بدی و شرارت	۷:۱۰ ؛ ۳:۱۲ ؛ ۱۲:۲۸
خیانت	۶:۱۱
دروغگویی	۵:۱۳
نفرت	۲۶:۲۴-۲۶
خودستایی	۲:۲۷
امتناع از پذیرش اشتباهات	۱۳:۲۸

آیات دیگری که در این زمینه در کتاب امثال وجود دارد عبارتند از: ۱۱:۱۶، ۱۴:۳ ؛ ۱۹:۱۰ ؛ ۲۲:۱ ؛ ۲۳:۱۷ و ۲۴:۱۳ و ۱۴:۲۲

۲۷:۲۵

۲۲:۱۹ شما نمی‌توانید در جسمی که با آن متولد شده‌اید تغییر چندانی ایجاد کنید؛ می‌توانید آن را آراسته و مرتب سازید، اما باز تا اندازه زیادی شبیه همان وضع اولیه خود خواهید بود. اما می‌توانید تا حد زیادی در آنچه در درون دارید تغییر و تحول به‌وجود آورید. می‌توانید از لحاظ باطنی هر قدر دلتان می‌خواهد جذابیت پیدا کنید. برای مثال، می‌توانید هر قدر دلتان خواست نسبت به دیگران محبت داشته باشید و با آنان با مهربانی رفتار کنید. بنابراین ممکن است نتوانید در مورد قیافه و ظاهر خود کاری کنید، اما قطعاً می‌توانید برای جذاب بودن شخصیتان قدم‌های زیادی بر دارید.

۲۳:۱۹ کسانی که به خدا اعتماد دارند و از او می‌ترسند، به‌واسطه عادات، شیوه زندگی‌شان، و گاه نیز به‌واسطه دخالت مستقیم خدا، از بسیاری از بلاها در امان خواهند بود. با وجود این، خداترسی همیشه در این دنیا ما را از بلاها و مصائب حفظ نمی‌کند؛ حوادث ناگوار برای کسانی

۲۲:۱۹ شما نمی‌توانید در جسمی که با آن متولد شده‌اید تغییر چندانی ایجاد کنید؛ می‌توانید آن را آراسته و مرتب سازید، اما باز تا اندازه زیادی شبیه همان وضع اولیه خود خواهید بود. اما می‌توانید تا حد زیادی در آنچه در درون دارید تغییر و تحول به‌وجود آورید. می‌توانید از لحاظ باطنی هر قدر دلتان می‌خواهد جذابیت پیدا کنید. برای مثال، می‌توانید هر قدر دلتان خواست نسبت به دیگران محبت داشته باشید و با آنان با مهربانی رفتار کنید. بنابراین ممکن است نتوانید در مورد قیافه و ظاهر خود کاری کنید، اما قطعاً می‌توانید برای جذاب بودن شخصیتان قدم‌های زیادی بر دارید.

۲۳:۱۹ کسانی که به خدا اعتماد دارند و از او می‌ترسند، به‌واسطه عادات، شیوه زندگی‌شان، و گاه نیز به‌واسطه دخالت مستقیم خدا، از بسیاری از بلاها در امان خواهند بود. با وجود این، خداترسی همیشه در این دنیا ما را از بلاها و مصائب حفظ نمی‌کند؛ حوادث ناگوار برای کسانی

۲۴ آدم تنبل دستش را بطرف بشقاب دراز می کند، ولی از فرط تنبلی لقمه را به دهان خود نمی گذارد.

۲۵ مسخره کننده را تنبیه کن تا مایه عبرت جاهلان شود. اشتباهات شخص فهمیده را به او گوشزد نما تا فهمیده تر شود.

۲۶ پسری که با پدرش بد رفتاری می کند و مادرش را از خانه بیرون می راند، مایه ننگ و رسوایی است.

۲۷ پسر، از گوش دادن به تعلیمی که تو را از حکمت دور می کند خودداری نما.

۲۸ شاهد پست و فرومایه عدالت را به بازی می گیرد و از گناه کردن لذت می برد.

۲۹ مسخره کنندگان و احمقان، شدیداً مجازات خواهند شد.

۲۰ شراب انسان را به کارهای احمقانه و می دارد و مشروب باعث عریضه کشی می شود؛ چه احمقند افرادی که خود را اسیر مشروب می کنند.

۱ غضب پادشاه همچون غرش شیر است. هر که خشم او را برانگیزاند جان خود را به خطر می اندازد.

۳ اجتناب از نزاع برای شخص، عزت می آورد. فقط آدمهای احمق هستند که نزاع به پا می کنند.

۴ آدم تنبل بموقع زمینش را شخم نمی زند، بنابراین در هنگام برداشت محصول هر چه می گردد چیزی نمی یابد.

۲۵:۱۹
امت ۸۷:۹؛ ۲۹:۱۹؛
۱۱:۲۱

۲۶:۱۹
امت ۲۰:۲۰

۲۹:۱۹
امت ۱۲:۹؛ ۲۵:۹:۱۹؛
۳:۲۶

۱:۲۰
امت ۴:۳۱

۲:۲۰
امت ۱۴:۱۶

۳:۲۰
امت ۲۹:۱۴؛ ۳۲:۱۶؛
۱۱:۱۹

است به دنبال فرصت نمی گردد تا شجاعتش را به همگان ثابت کنند. شخص قابل کسی است که بتواند راهی برای رفع نزاع بیابد. کسی که شکیبیا و بردبار است، می تواند دشنام و ناسزا را به جان بپذیرد بدون آنکه در صدد انتقام بر آید. پرهیز از نزاع فقط برای افراد پست و تهی مغز دشوار است، اما آنان که خصائلی برجسته دارند، می توانند به راحتی از نزاع چشم بپوشند. شما جزو کدام دسته اید؟

۴:۲۰ هشدارهایی از این قبیل را بارها شنیده اید: اگر درس نخوانی، در امتحان رد خواهی شد؛ اگر پس انداز نکنی، به وقت نیاز پول نخواهی داشت. خدا از ما می خواهد که پیشاپیش به فکر نیازهای آینده باشیم و خود را برای آنها آماده کنیم. وقتی به خاطر عدم برنامه ریزی دچار مشکل می شویم، نمی توانیم از او انتظار کمک داشته باشیم. درست است که او نیازهای ما را تأمین می کند، اما از ما هم انتظار دارد مسؤلیت پذیر باشیم.

که خدا را دوست دارند نیز رخ می دهد. این آیه بیانگر وعده های جهان شمول نیست، بلکه رهنمودی است کلی. در واقع این آیه می گوید که اگر گناه در این دنیا وجود نمی داشت چه می شد، و در دنیای جدیدی که ایمانداران وفادار تا ابد تحت محافظت خدا قرار دارند، وضع چگونه خواهد بود. (برای کسب اطلاعات بیشتر در این باره نگاه کنید به توضیحات مربوط به امثال ۱۶:۳ و ۱۷).

۲۵:۱۹ بین کسی که از انتقاد درس عبرت می گیرد و کسی که تأدیب را نمی پذیرد، تفاوت زیادی وجود دارد. نحوه واکنش ما نسبت به انتقاد نشان می دهد که آیا در حکمت رشد می کنیم یا نه. بنابراین این بار که کسی از شما انتقاد کرد، به دقت به تمام انتقادهایش گوش دهید. شاید از این طریق نکته تازه ای بیاموزید.

۳:۲۰ کسی که به قوت خود اعتماد کامل دارد، لزومی نمی بیند آن را به نمایش بگذارد. کسی که واقعاً شجاع

۵ پند نیکو در اعماق دل مشورت دهنده مانند آب در ته چاه است و شخص فهمیده آن را بیرون می کشد.

۶ بسیاری کسانی که ادعا می کنند خوب و باوفا هستند، ولی کیست که بتواند آدم واقعاً باوفایی پیدا کند؟

۷ فرزندان شخص امین و درستکار در زندگی سعادت مند خواهند شد.

۸ پادشاهی که بر مسند قضاوت می نشیند بدقت جوانب امر را می سنجد و حق را از باطل تشخیص می دهد.

۹ کیست که بتواند بگوید: «دل خود را پاک نگه داشته ام و از گناه مبرا هستم.»

۱۰ خداوند از اشخاصی که در داد و ستد از وزنه ها و پیمانہ های نادرست استفاده می کنند متنفر است.

۱۱ حتی کودک را می توان از طرز رفتارش شناخت و فهمید که آنچه انجام می دهد پاک و درست است یا نه.

۱۲ گوش شنوا و چشم بینا، هر دو بخشش خداوند هستند.

۱۳ اگر خواب را دوست داشته باشی فقیر می شوی؛ پس بیدار بمان تا سیر شوی.

۱۴ خریدار به جنس نگاه می کند و می گوید: «بد است!» اما بعد از اینکه آن را خرید از آن تعریف می کند.

۱۵ سخنان حکیمانه گرانبها تر از طلا و نادرتر از جواهر است.

۱۶ از کسی که نزد تو ضامن شخص غریبی می شود گرو بگیر.

۱۷ نانی که از راه کلاهبرداری به دست می آید لذیذ است، اما سرانجام کام را تلخ می کند.

۱۸ نقشه های ت را بدون مشورت با دیگران عملی نکن و بدون تدبیر به جنگ نرو.

۱۹ آدم سخن چین رازها را فاش می کند، پس با چنین شخصی معاشرت نکن.

۲۰ چراغ زندگی کسی که پدر و مادر خود را لعنت کند، خاموش خواهد شد.

۲۱ مالی که آسان به دست آمده باشد برکتی نخواهد داشت.

۲۲ بدی را با بدی تلافی نکن، بلکه منتظر باش تا خداوند عمل کند.

۶:۲۰

امت ۱۴:۲۵

متی ۲:۶

۷:۲۰

مز ۲۶:۳۷ : ۲:۱۱۲

۸:۲۰

امت ۱۴:۱۶ : ۱۳:۱۸

۲۳:۲۳

۹:۲۰

توا ۳۶:۶

۱۰:۲۰

امت ۱:۱۱ : ۲۳:۲۰

۱۱:۲۰

متی ۱۶:۷

امت ۸:۲۱

۱۳:۲۰

امت ۱۰:۹ و ۱۵:۱۹

۳۳ و ۳۲:۲۴

۱۶:۲۰

خرو ۲۶:۲۲

امت ۵:۱۶

۱۸:۲۰

امت ۱۴:۱۱

لو ۳۱:۱۴

۱۹:۲۰

امت ۱۳:۱۱

۲۰:۲۰

خرو ۱۷:۲۱

لاو ۹:۲۰

امت ۲۶:۱۹

۲۱:۲۰

امت ۲۷:۱۵ : ۱۶:۲۸

۲۲:۲۰

امت ۲۳:۱۷ : ۲۹ و ۲۸:۲۴

متی ۳۹:۵

روم ۱۷:۱۲

۹:۲۰ هیچ کس عاری از گناه نیست. به محض اینکه به گناهان خود اعتراف و از آنها توبه کنیم، افکار و اعمال گناه آلود شروع می کند به رخت بر بستن از زندگی ما. ما همگی احتیاج داریم لحظه به لحظه پاک شویم. خدا را شکر که هر گاه از او بخواهیم، محض رحمت خود ما را پاک می سازد. بنابراین هر گاه در دعا با خدا سخن می گوئید، اعتراف و توبه را از یاد نبرید. مدام برای پاک شدن از گناهان به او اتکا کنید.

۹:۲۰ هیچ کس عاری از گناه نیست. به محض اینکه به گناهان خود اعتراف و از آنها توبه کنیم، افکار و اعمال گناه آلود شروع می کند به رخت بر بستن از زندگی ما. ما همگی احتیاج داریم لحظه به لحظه پاک شویم. خدا

راستی و ناراستی

نظر دیگران

- ۱۷:۱۲ مردم افراد نیک را از صداقتشان، و بدکاران را از روی ناراستی شان می‌شناسند.
- ۱۳:۱۶ رهبران وقتی می‌بینند مردمی راستگو و درستکار دارند، شادمان می‌شوند.
- ۲۳:۲۸ مردم راستی را بیش از تملق دوست دارند.

کیفیت زندگی

- ۵:۱۲ فکر انسان نیک مملو از درستکاری است، اما فکر آدم بد پر از دروغ و نیرنگ است.
- ۵:۱۴ شاهدان امین دروغ نمی‌گویند، ولی دهان شاهدان ناراست پر از دروغ است.
- ۲۵:۱۴ شاهدان امین نیکان را نجات می‌دهند ولی شاهدان دروغین خائن هستند.
- ۸:۱۶ آنچه با درستکاری به دست می‌آید، هر چند اندک، از آنچه با نادرستی حاصل می‌شود بهتر است.
- ۱:۱۹ بهتر است انسان فقیر باشد اما صادق، تا ثروتمند اما ناراست.
- ۷:۲۰ داشتن پدری صادق میراثی است عالی.
- ۶:۲۸ بهتر است انسان فقیر باشد و درستکار، تا ثروتمند اما کلاه‌بردار.

نتایج کوتاه مدت

- ۲:۱۰ ثروتی که از راه نادرست به دست آمده باشد، نفعی به انسان نمی‌رساند، اما درستکاری او را برای همیشه سعادتمند می‌سازد.
- ۵:۱۱ صداقت درستکاران راهشان را هموار می‌سازد، اما بدکاران در زیر بار سنگین گناهان خود از پا در می‌آیند.

- ۱۳:۱۲ دروغ، باعث گرفتاری مردم می‌شود، ولی راستی و صداقت موجب خلاصی می‌گردد.
- ۲۷:۱۵ کسی که به دنبال سود نامشروع می‌رود به خانواده‌اش لطمه می‌زند، اما شخصی که از رشوه نفرت دارد زندگی خوبی خواهد داشت.

- ۱۷:۲۰ نانی که از راه کلاه‌برداری به دست می‌آید سرانجام کام را تلخ می‌کند.
- ۱۶:۲۸ رهبرانی که از نادرستی و رشوه‌خواری نفرت دارند، سالیان دراز حکومت خواهند کرد.

نتایج دراز مدت

- ۳:۱۱ صداقت، راهنمای مرد درستکار است، اما نادرستی باعث نابودی شخص بدکار می‌گردد.
- ۱۹:۱۲ عمر دروغ کوتاه است، اما حقیقت تا ابد پایدار می‌ماند.
- ۲۱:۲۰ سریع ثروتمند شدن برکتی نخواهد داشت.
- ۶:۲۱ ثروتی که از راه نادرست به دست آید، هرگز دوام نخواهد داشت.
- ۱۸:۲۸ هر که در راه راست ثابت‌قدم باشد در امان خواهد بود، اما آنکه به راههای کج رود سقوط خواهد کرد.

نظر خدا

- ۱:۱۱ خدا از تقلب و کلاه‌برداری متنفر است، ولی درستکاری و صداقت را دوست دارد.
- ۲۲:۱۲ خدا کسانی را که به قول خود وفا می‌کنند دوست دارد، ولی از اشخاص بدقول بیزار است.
- ۱۱:۱۶ خدا می‌خواهد در داد و ستد منصف باشیم.
- ۱۰:۲۰ خدا از هر نوع تقلب بیزار است.
- ۲۳:۲۰ خدا از اشخاصی که در داد و ستد از ترازو و سنگهای نادرست استفاده می‌کنند متنفر است.
- ۳:۲۱ خدا از عدالت و انصاف بیشتر خشنود می‌شود تا از تقدیم قربانی.

۲۳ خداوند از اشخاصی که در داد و ستد از ترازو و سنگهای نادرست استفاده می کنند متنفر است.

۲۴ خداوند راه زندگی ما را تعیین می کند، پس انسان چگونه می تواند بفهمد زندگی او به کجا ختم می شود؟

۲۵ هرگز نسنجیده قولی به خداوند نده، زیرا ممکن است گرفتار شوی.

۲۶ پادشاه دانا بدکاران را تشخیص می دهد و آنها را شدیداً مجازات می کند.

۲۷ وجدان انسان به منزله چراغ خداوند است که تمام انگیزه های پنهانی او را آشکار می سازد.

۲۸ هرگاه پادشاهی مهربان و درستکار و دادگستر باشد، سلطنتش پایدار می ماند.

۲۹ شکوه جوانان، قوت ایشان است و عزت پیران، تجربه ایشان.

۳۰ تنبیه برای بدن دردناک است اما دل را از بدی پاک می کند.

۲۳:۲۰

امت ۱:۱۱؛ ۱۰:۲۰

۲۴:۲۰

پیدا ۲۰:۵۰

۱ یاد ۱۵:۱۲

مزم ۲۳:۳۷

۲۸:۲۰

امت ۱۴:۲۹

۲۹:۲۰

امت ۳۱:۱۶

داریم، زیرا می خواهیم از این طریق به خدا نشان دهیم که تصمیم داریم او را خشنود سازیم. اما عیسی می گوید که بهتر است به خدا قولی ندهیم، زیرا می داند وفا کردن به آن چقدر سخت است (متی ۵:۳۳-۳۶). با این حال، اگر باز احساس می کنید که حتماً باید نذری بکنید، مطمئن باشید که نخست عواقب ادا نکردن نذرتان را سنجیده اید. یفتاح (داوران ۱۱) شتابزده نذر کرد که در بازگشت به خانه، اولین چیزی را که دید برای خدا قربانی کند. از قضا اولین چیز، دخترش بود. بنابراین بهتر آن است که قولی ندهیم، تا اینکه قول بدهیم ولی بعد آن را عوض کنیم. ولی از آن هم بهتر این است که پس از سنجیدن عواقب قول دادن، چنین کنیم و بعد به آن وفا نماییم. (در توضیحات مربوط به داوران فصل ۱۱ به فهرست اسامی برخی از دیگر شخصیت های کتاب مقدس که شتابزده قولی داده اند، اشاره شده است).

۲۷:۲۰ خدا به هر یک از ما وجدان داده تا درست را از نادرست تمیز دهیم. اگر وجدان نمی داشتیم، نمی دانستیم که برخی اعمال چقدر ضرر دارد؛ به علاوه، این را نیز نمی دانستیم که چطور باید نیکی کرد. وجدان چراغی است که انگیزه های پنهانی ما را آشکار می سازد. اما از آنجا که وجدان ما خالی از عیب و نقص نیست، به چراغ دیگری نیز احتیاج داریم که همانا کلام خدا است (رش. به مزمور ۱۱۹:۱۰۵). برای اینکه همیشه در طریق خدا گام بر داریم و از آن منحرف نشویم، بهترین راه این است که همزمان از هر دو چراغ استفاده کنیم: وجدان ما انگیزه های ما را آشکار می کند و کتاب مقدس راه زندگی را به ما نشان می دهد.

۲۳:۲۰ تقلب و نادرستی گناهی است که پرهیز از آن دشوار است. اگر فکر کنیم کسی ما را نمی بیند، خیلی آسان وسوسه می شویم دست به تقلب بزنیم. ناراستی گناهی است که بر تمامی وجود فرد تأثیر مخرب می گذارد. باعث می شود نه دیگران به چنین کسی اعتماد کنند، نه او به دیگران. در نهایت باعث می شود ارتباط او با دیگران قطع شود و شخص نتواند حتی خود را به درستی بشناسد. بنابراین این گناه را سرسری نگیرید. زیرا حتی کوچکترین ناراستی نیز آنقدر سم فریب کاری دارد که بتواند زندگی روحانی تان را مسموم سازد. اگر در زندگی تان ناراستی هست که هنوز به آن اعتراف نکرده اید، همین الآن در حضور خدا به آن اعتراف کنید.

۲۴:۲۰ گاه وقایعی در زندگی ما اتفاق می افتد که موجب سردرگمی ما می شود. خیلی چیزها را هیچگاه نخواهیم فهمید؛ گاه نیز پس از سالها به گذشته می نگریم و می بینیم خدا در آن دوره به راستی عمل می کرده است، بدون اینکه متوجه بوده باشیم؛ بدین ترتیب علت برخی پیشامدها برایمان روشن می شود. این مثل به ما توصیه می کند که اگر نمی توانیم در حال حاضر به علت وقوع برخی رویدادها پی ببریم، نگران نباشیم، بلکه در عوض اطمینان داشته باشیم که خدا می داند چه می کند، ولو آنکه در زمان حال، از نقشه های او سر در نیاوریم. در مورد این وعده که خدا در زندگی ما کار می کند و آنچه رخ می دهد تحت اراده او است، نگاه کنید به مزمور ۲۳:۳۷.

۲۵:۲۰ خدا قولی را که به او می دهیم کاملاً جدی می گیرد و حتماً از ما می خواهد به آن وفا کنیم (تثنیه ۲۳:۲۱-۲۳). اغلب وقتی نذر می کنیم و به خدا قولی می دهیم، نیت خیر

۲۱ دل پادشاه در دست خداوند است، او آن را مانند آب جوی، به هر سو که بخواهد هدایت می‌کند.

تمام کارهای انسان بنظر خودش درست است، اما انگیزه‌ها را خداوند می‌بیند. به جا آوردن عدالت و انصاف بیشتر از تقدیم قربانی‌ها خداوند را خشنود می‌سازد.

غرور و تکبر گناهانی هستند که آدم بدکار توسط آنها شناخته می‌شود. زیرکی و کوشش، انسان را توانگر می‌کند، اما شتابزدگی باعث فقر می‌شود. عثروتی که از راه نادرست به دست آید، هرگز دوام نمی‌آورد. پس چرا باید در این راه جان خود را به خطر بیندازی؟

ظلم بدکارانی که نمی‌خواهند راستی را به جا آورند، عاقبت بسوی خودشان باز می‌گردد و آنان را نابود می‌کند.

راه آدم گناهکار کج است ولی شخص پاک در راستی گام بر می‌دارد.

سکونت در گوشه پشت بام بهتر است از زندگی کردن با زن ستیزه‌جو در یک خانه مشترک.

آدم بدکار ظلم را دوست دارد و حتی همسایه‌اش از دست او در امان نیست.

جاهلان تا تنبیه شدن مسخره‌کنندگان را نبینند درس عبرت نمی‌گیرند، اما دانایان تنها با شنیدن می‌آموزند.

خدانشناسان از مشاهده خراب شدن خانه بدکاران و هلاکت ایشان پند می‌گیرند.

۱:۲۱
عز ۲۱:۲۲ و ۲۱:۲۳
امت ۱۶:۹

۲:۲۱
امت ۱۶:۲۰
لو ۱۵:۱۶

۳:۲۱
مز ۹۸:۵۰
امت ۸:۱۵

۴:۲۱
امت ۱۷:۶ ؛ ۱۳:۳۰
لو ۳۴:۱۱

۹:۲۱
امت ۱۹:۱۳ ؛ ۲۱:۱۹

۱۱:۲۱
امت ۹:۹ ؛ ۱۴:۱۵ ؛ ۱۹:۲۵

درستی نداشته باشیم و در داد و ستد با صداقت عمل نکنیم، هر قدر هم که سخاوتمندانه به خدا هدیه بدهیم، سودی نخواهد داشت.

۵:۲۱ اگر کارهای عادی و روزمره زندگی را به‌طور کامل و با امانت‌داری انجام دهیم، موفقیت بزرگی به دست آورده‌ایم. این کارها را باید با بردباری و از روی برنامه انجام داد. البته اکثر مردم سخت‌کوش نیستند و سعی و تلاش نمی‌کنند. سخت‌کوشی در نتیجه داشتن شخصیتی قوی پدید می‌آید. بنابراین در پی پاسخهای سریع و آسان نباشید، بلکه برای خدا خادمی وفادار و کوشا باشید.

۱۲:۲۱ و ۱۱:۱۲ معمولاً بهتر است از اشتباهات دیگران درس عبرت بگیریم تا از اشتباهات خودمان. با گوش دادن به پند و اندرز آنان و نگریستن به آنچه بر سر آنها آمده، می‌توانیم از اشتباهاتشان عبرت بگیریم. یعنی لازم است دهان خود را بسته، در عوض چشمان خود را باز کنیم. بنابراین، به‌جای آنکه شتاب‌زده عمل کنید و از طریق دشوار درس عبرت بگیرید، به پند و اندرز دیگران توجه نمایید.

۱۰:۲۱ در زمان سلیمان، پادشاهان از قدرت و حاکمیت مطلق برخوردار بودند و اغلب جزو خدایان محسوب می‌شدند. اما این مثل به ما می‌گوید که امور سیاسی این جهان در نهایت در دست خدا است، نه در اختیار سلاطین دنیا. قدرتمندترین پادشاهان اغلب بی‌آنکه خود بدانند تحت اراده و کنترل خدا بوده‌اند (نمونه‌ای از پادشاهی که خدا او را برای اهداف خود به کار برد، در اشعیا ۱۰:۸۵ ذکر شده است).

۲:۲۱ انسان می‌تواند تقریباً برای هر کاری عذر و بهانه بترشد، اما خدا به انگیزه‌هایی که در پس اعمال او نهفته است، توجه دارد. ما گاه مجبوریم در قسمت‌هایی از زندگی دست به تصمیم‌گیری بزیم که نمی‌دانیم چه عملی درست است. اما اگر اول بکوشیم انگیزه‌هایمان را مشخص کنیم و از خود بپرسیم: «آیا خدا به‌راستی از نیت واقعی فلان عمل من خشنود می‌شود؟»، این تصمیم‌گیری بسیار آسانتر خواهد شد.

۳:۲۱ تقدیم قربانی نوعی رشوه دادن به خدا نیست تا ضعف‌های شخصیتی‌مان را نادیده بگیرد. اگر شخصیت

۱۳ آنکه فریاد فقیران را نشنیده می‌گیرد در روز تنگدستی خود نیز فریادرسی نخواهد داشت.

۱۴ هدیه‌ای که در خفا داده می‌شود خشم را می‌خواباند و رشوه پنهانی غضب شدید را فرو می‌نشاند.

۱۳:۲۱
امت ۱۱:۲۴ و ۱۲
متی ۳۴:۳۰-۱۸
لو ۳۱:۱۹-۱۶
یو ۱۷:۳

درستکاری و شرارت

محل آیات	فرد بدکار	فرد درستکار	نگرش شخص به زندگی	در کتاب امثال اغلب شیوه زندگی بدکاران و درستکاران با هم مقایسه شده، و آنگاه از خواننده دعوت می‌شود مطابق معیارهای خدا زندگی کند. امثال به فواید زندگی درستکارانه و مضرات زندگی توأم با ناراستی اشاره می‌کنند. درستکاری یا شرارت ما، بر تمام جنبه‌های زندگی مان تأثیر می‌گذارد.
۲۴:۱۰	ترسان است	امیدوار است	نگرش شخص به زندگی	در کتاب امثال اغلب شیوه زندگی بدکاران و درستکاران با هم مقایسه شده، و آنگاه از خواننده دعوت می‌شود مطابق معیارهای خدا زندگی کند. امثال به فواید زندگی درستکارانه و مضرات زندگی توأم با ناراستی اشاره می‌کنند. درستکاری یا شرارت ما، بر تمام جنبه‌های زندگی مان تأثیر می‌گذارد.
۱۰:۱۲	حتی مهربانی‌اش نیز با سنگدلی و ستم‌کاری همراه است	به فکر آسایش و سلامت مخلوقات خدا است		
۵:۲۸	اهمیتی به عدالت نمی‌دهد	عدالت برای او مهم است		
۶:۱۰ ۳۰:۱۶	وجود او لبریز است از ظلم و لعنت برای انجام مقاصد پلید نقشه می‌کشد	زندگی‌اش پر از برکت است	واکنش شخص به زندگی	در کتاب امثال اغلب شیوه زندگی بدکاران و درستکاران با هم مقایسه شده، و آنگاه از خواننده دعوت می‌شود مطابق معیارهای خدا زندگی کند. امثال به فواید زندگی درستکارانه و مضرات زندگی توأم با ناراستی اشاره می‌کنند. درستکاری یا شرارت ما، بر تمام جنبه‌های زندگی مان تأثیر می‌گذارد.
۲۹:۲۱	خودسر و سازش‌ناپذیر است	حاضر است جوانب امر را بسنجد و برنامه‌هایش را تغییر دهد		
۱۶ و ۱۵:۲۴	سعی می‌کند بر سر شخص درستکار کلاه بگذارد و او را به زمین بزند	در برابر بدی ایستادگی می‌کند		
۱۰:۲۹	سعی می‌کند درستکاران را بکشد	برای دشمنانش دعا می‌کند	دید دیگران نسبت به او	در کتاب امثال اغلب شیوه زندگی بدکاران و درستکاران با هم مقایسه شده، و آنگاه از خواننده دعوت می‌شود مطابق معیارهای خدا زندگی کند. امثال به فواید زندگی درستکارانه و مضرات زندگی توأم با ناراستی اشاره می‌کنند. درستکاری یا شرارت ما، بر تمام جنبه‌های زندگی مان تأثیر می‌گذارد.
۱۲:۱۲	در پی سودجویی از دیگران است	به دیگران کمک می‌کند		
۱۵:۱۳	راهی را طی می‌کند که به هلاکت منتهی می‌شود	فرد محترمی است		
۲۹:۱۶	دیگران را به راه نادرست می‌کشاند			
۴:۱۷	از همنشینی با آدمهای بد لذت می‌برد			
۸:۲۱	راه او کج است	در راستی گام بر می‌دارد		
۲ و ۱:۲۴	تمام فکرش این است که ظلم کند	از همنشینی با بدکاران لذت نمی‌برد	دید دیگران نسبت به او	در کتاب امثال اغلب شیوه زندگی بدکاران و درستکاران با هم مقایسه شده، و آنگاه از خواننده دعوت می‌شود مطابق معیارهای خدا زندگی کند. امثال به فواید زندگی درستکارانه و مضرات زندگی توأم با ناراستی اشاره می‌کنند. درستکاری یا شرارت ما، بر تمام جنبه‌های زندگی مان تأثیر می‌گذارد.
۱۲:۲۸	دیگران از پیروزی او غمگین می‌شوند	دیگران از پیروزی او شادی می‌کنند		
۷:۲۹	به فقرا اهمیتی نمی‌دهد	به فکر فقرا است		
۲۷:۲۹	از درستکاران نفرت دارد	از بدکاران نفرت دارد		
۲۵:۱۰	دچار بلا و مصیبت می‌شود	مانند صخره پا بر جا است	کیفیت زندگی او	در کتاب امثال اغلب شیوه زندگی بدکاران و درستکاران با هم مقایسه شده، و آنگاه از خواننده دعوت می‌شود مطابق معیارهای خدا زندگی کند. امثال به فواید زندگی درستکارانه و مضرات زندگی توأم با ناراستی اشاره می‌کنند. درستکاری یا شرارت ما، بر تمام جنبه‌های زندگی مان تأثیر می‌گذارد.
۶:۱۱	در دام خیانت خود گرفتار می‌شود	صداقتش او را نجات می‌دهد		
۲۱:۱۲	همیشه گرفتار بلا است	هیچ بدی به او نمی‌رسد		

۱۵ اجرای عدالت برای آدم درستکار شادی بخش است، اما برای آدم بدکار مصیبت بار.

۱۶ مرگ در انتظار کسانی است که از راه حکمت منحرف می شوند.

درستکاری و شرارت

محل آیات	فرد بدکار	فرد درستکار	کیفیت زندگی او
۶:۱۵	مشکلات گریبانگیر او است	خانه اش از ثروت مملو است	کیفیت زندگی او
۱۷:۱۶	نسبت به همه بدبین است و در دام بلا گرفتار می شود	راه او بدور از هر نوع بدی است	
۲۰:۱۷	همیشه در ترس است	چون شیر شجاع است	
۱:۲۸	نابود خواهد شد	در امان خواهد ماند	
۹:۱۰	عاقبت می لغزد و می افتد	قدمهایش ثابت و استوار است	نتایج کوتاه مدت
۶:۱۳	شرارتش او را به نابودی می کشاند	نیکی اش او را در طول زندگی اش حفظ می کند	
۲۱:۱۳	لعنت دامنگیرش می شود	چیزهای خوب نصیبش می شود	
۹:۱۴	با گناه پیوند مشترک دارد	رضایت خدا را می طلبد	
۲۹:۱۰	خدا او را هلاک خواهد کرد	خدا برای او قلعه ای محافظ است	نتایج دراز مدت
۹:۱۳	زندگی اش مثل چراغی در حال خاموشی است	زندگی اش مانند چراغی نورانی می درخشد	
۱۱:۱۷	به خاطر یاغیگری مجازات خواهد شد	عاقبت پیروز خواهد شد	
۱۸:۲۱	عاقبت شکست خواهد خورد		
۳۰:۱۰	همه چیز را از دست خواهد داد	همیشه از امنیت برخوردار خواهد بود	امیدهای ابدی
۱۸:۱۱	ثروتش موقتی و ناپایدار است	اجرتش جاودانی است	
۱۹:۱۱	به سوی مرگ می رود	از حیات برخوردار می شود	
۲۳:۱۱	خشم خدا در انتظار او است	آرزویش همیشه برآورده می شود	
۷:۱۲	نابود می شود	پایدار می ماند	
۳۲:۱۴	به واسطه گناهان خود تباہ می شود	وقتی بمیرد پناهگاهی دارد	
۲۰:۱۱	خداوند از سرسختی او متنفر است	خدا از درستکاران خشنود می باشد	نظر خدا در باره او
۱۹:۱۴	عاقبت در برابر نیکان سر تعظیم فرود خواهد آورد	شربران در برابرش سر تعظیم فرود خواهند آورد	

۱۷:۲۱ کسی که خوشگذرانی را دوست دارد، تهیدست می‌شود و آدم می‌گسار و عیاش هرگز ثروتمند نخواهد شد.

امت ۲۱:۱۹-۲۱

۱۸:۲۱

امت ۱۱:۸

اش ۴۳:۴۳ و ۳

۱۸:۲۱

امت ۱۱:۸

اش ۴۳:۴۳ و ۳

۱۹:۲۱

امت ۱۹:۱۳ و ۲۱:۹

۲۰:۲۱

امت ۸:۲۱

۲۱:۲۱

امت ۲:۱۰-۲۱:۱۰ و ۳:۱۶

۱۹:۱۱

۲۲:۲۱

اسم ۵:۹۶

امت ۲۴:۵

جا ۹:۱۵

۲۳:۲۱

امت ۳۳:۳

یعقو ۳:۲۳

۲۴:۲۱

مز ۱:۱

امت ۱۳:۱ و ۱۴:۶

۲۵:۲۱

مز ۳۷:۲۶ و ۱۱۲:۵

امت ۱۰:۴ و ۱۲:۲۴

۳۰:۲۱

اش ۹۸:۱۴ و ۲۷

اعما ۵:۳۸ و ۳۹

۳۱:۲۱

اش ۳۱:۳۱

اقرن ۱۵:۵۷

۱۸ بدکاران در همان دامی که برای درستکاران نهاده‌اند، گرفتار می‌شوند.

۱۹ اسکونت در بیابان بی‌آب و علف بهتر است از زندگی کردن با زن ستیزه‌جو.

۲۰ خانه‌ی شخص دانا از نعمت و ثروت پر است، ولی آدم نادان هر چه به دست می‌آورد برباد می‌دهد.

۲۱ درستکار و مهربان باش تا عمر خوشی داشته باشی و از احترام و موفقیت برخوردار شوی.

۲۲ یک مرد دانا می‌تواند شهر زورمندان را بگیرد و قلعه اعتمادشان را فرو بریزد.

۲۳ هر که مواظب سخنانش باشد جانش را از مصیبت‌ها نجات خواهد داد.

۲۴ کسانی که دیگران را مسخره می‌کنند، مغرور و متکبرند.

۲۵ داشتن اشتیاق و آرزو برای شخص تنبل کشنده است، زیرا برای رسیدن به آن تن به کار نمی‌دهد. ۲۶ او تمام روز در آرزوی گرفتن به سر می‌برد؛ ولی شخص خداشناس سخاوتمند است و از بخشیدن به دیگران دریغ نمی‌کند.

۲۷ خدا از قربانیهای بدکاران نفرت دارد، بخصوص اگر با نیت بد تقدیم شده باشد.

۲۸ شاهد دروغگو نابود خواهد شد، اما سخنان شخص امین تا ابد باقی خواهد ماند.

۲۹ آدم بدکار خودسرانه عمل می‌کند، اما شخص درستکار تمام جوانب امر را می‌سنجد.

۳۰ هیچ حکمت و بصیرت و نقشه‌ای نمی‌تواند علیه خداوند عمل کند.

۳۱ انسان اسب را برای روز جنگ آماده می‌کند، ولی پیروزی را خداوند می‌بخشد.

و اخلاصی که نسبت به خدا دارند، بلکه به این امید که خدا در عوض به آنها برکت دهد. اما خدا روشن و صریح اعلام کرده است که از انسان بیشتر اطاعت و محبت می‌خواهد تا مراسم مذهبی (ر.ش. به اسموئیل ۲۲:۱۵). خدا نمی‌خواهد که فقط وقت، نیرو، و پول خود را به او هدیه دهیم، بلکه دل ما را می‌خواهد، و می‌خواهد او را دوست داشته، خود را کاملاً وقف او سازیم. ممکن است بتوانیم به مردم رشوه دهیم (۱۴:۲۱)، اما به خدا هرگز.

۳۱:۲۱ تمام چیزهایی که تدارک می‌بینیم، اگر بدون خدا انجام شود، بی‌فایده است. ما باید کار و کوشش کنیم و برای نیازهایمان تدارک ببینیم، اما همه را به خدا بسپاریم تا او ما را توفیق عطا کند. تسلط او بر نتیجه کار بدین معنا نیست که ما دیگر هیچ مسؤولیتی نداریم. ممکن است خدا از شما بخواهد کتاب بزرگی بنویسید، اما نخست باید طرز نوشتن را یاد بگیرید. شاید بخواهد

۲۰:۲۱ پول و اعتباری که به راحتی در اختیار مردم قرار می‌گیرد، بسیاری از آنان را به ورطه ورشکستگی می‌کشانند. میل به اندوختن و عقب نماندن از دیگران آنان را تحت فشار می‌گذارد تا هر چه به دست می‌آورند خرج کنند، تا بدانجا که دیگر پولی برایشان باقی نمی‌ماند. کسی که تمام پول خود را خرج می‌کند، در واقع بیش از توانایی مالی‌اش خرج می‌کند. شخص دانا کسی است که برای زمانی که ممکن است دچار فقر و ناداری شود، پس‌انداز کند. آینده‌نگری و خویشتن‌داری از نگاه خدا صفات پسندیده‌ای است. بنابراین قوم خدا باید شیوه زندگی خود را مورد ارزیابی قرار دهند تا ببینند آیا نحوه خرج کردنشان خداپسندانه است یا صرفاً خودپسندانه.

۲۷:۲۱ مردم چگونه در صدد رشوه دادن به خدا بر می‌آیند؟ آنان اغلب به کلیسا می‌روند، ده یک می‌دهند، و داوطلب انجام اعمال خیریه می‌شوند، نه به خاطر محبت

۲۲ نیکنامی برتر از ثروت هنگفت است و محبوبیت گرانبهار از طلا و نقره.

۲ دارا و ندار یک وجه مشترک دارند: هر دو آنها را خداوند آفریده است. ۳ شخص زیرک خطر را پیش‌بینی می‌کند و از آن اجتناب می‌نماید ولی آدم جاهل بسوی آن می‌رود و خود را گرفتار می‌سازد.

۴ ثمره تواضع و خداترسی، ثروت و احترام و عمر طولانی است. ۵ راه اشخاص بدکار از خارها و دامها پوشیده است، پس اگر جان خود را دوست داری از رفتن به راه آنها خودداری کن.

۶ بچه را در راهی که باید بروی تربیت کن و او تا آخر عمر از آن منحرف نخواهد شد.

۷ فقیر اسیر ثروتمند است و قرض گیرنده غلام قرض دهنده.

۸ هر که ظلم بکارد مصیبت درو خواهد کرد و قدرتش در هم خواهد شکست.

۹ شخص سخاوتمندی که غذای خود را با فقرا تقسیم می‌کند، برکت خواهد یافت.

۱۰ مسخره کننده را بیرون بینداز تا نزاع و مجادله و فحاشی خاتمه یابد.

۱۱ اگر کسی پاکی قلب را دوست بدارد و سخنانش دلنشین باشد، حتی پادشاه نیز دوست او خواهد شد.

۲:۲۲
امت ۳۱:۱۴ ؛ ۱۳:۲۹
۳:۲۲
امت ۱۵:۱۴
۴:۲۲
امت ۱۶:۳ ؛ ۴:۴
۵:۲۲
امت ۱۵:۹ ؛ ۱۳
۶:۲۲
مز ۴:۷۸
افس ۴:۶
۷:۲۲
امت ۱۵:۲۲
۸:۲۲
امت ۱۶:۲۴
۹:۲۲
قرن ۶:۹
۱۱:۲۲
امت ۳۵:۱۴ ؛ ۱۵:۱۶ ؛ ۲۹:۲۲
متی ۸:۵

از کسی قرض کرد. بلکه هشداری است در این مورد که هیچگاه نباید چیزی قرض گرفت مگر آنکه نخست به‌دقت سنجیده باشیم که آیا از عهده پس دادن آن بر می‌آییم یا خیر. قرضی که توانایی پس دادنش را داشته باشیم بر قدرت ما می‌افزاید، ولی قرضی که نتوانیم از عهده بازپرداخت آن برآییم، ما را اسیر می‌سازد. کسی که قرض می‌گیرد باید متوجه باشد که تا وقتی قرض خود را پس نداده، غلام کسی است که از او قرض گرفته است.

۸:۲۲ گاهی اوقات خود خدا وارد عمل شده، شخصاً ظالمان را نابود می‌کند. اما در بیشتر مواقع، برای سرنگون کردن ظالمان از فرمانروایان دیگر استفاده می‌کند و یا کاری می‌کند که مردم ستم‌دیده بر ضد حاکمان ظالم طغیان کنند و بدین گونه آنان را از میان بر می‌دارد. این مثل پیام امیدبخشی است خطاب به کسانی که مجبورند زیر سلطه رهبران ظالم زندگی کنند. نیز هشداری است به کسانی که از ظلم کردن به زیردستان خود لذت می‌برند. بنابراین اگر در کلیسا، محیط کار، یا در خانه در رأس امور قرار دارید، همیشه به یاد داشته باشید که عاقبت چه بر سر فرمانروایان ظالم می‌آید. با محبت و مهربانی رهبری کردن بسی مؤثرتر و با دوام‌تر است از رهبری توأم با زورگویی.

شما را برای بشارت در کشورهای دیگر به کار ببرد، اما نخست باید زبان آن کشورها را بیاموزید. خدا نقشه‌هایش را به انجام خواهد رساند، اما اگر ما خود را به‌خوبی آماده نکنیم و سهم خود را انجام ندهیم، شاید این کار را از طریق ما انجام ندهد.

۴:۲۲ این آیه گفته‌ای است کلی که به‌طور خاص در مورد اسرائیلیانی مصداق داشت که با اطاعت و فروتنی، در زمان سلطنت سلیمان، این حاکم خداترس، زندگی می‌کردند. نباید فراموش کنیم که کم نبوده‌اند کسانی که در جوانی شهید شده‌اند و یا به‌خاطر پیروی خدا همه ثروت خود را از دست داده‌اند. کتاب امثال زندگی را آنگونه که باید باشد توصیف می‌کند، و به استثنائات نمی‌پردازد.

۶:۲۲ بسیاری از والدین می‌خواهند در تمام زمینه‌ها خودشان به‌جای فرزندانشان تصمیم بگیرند، اما این کار در دراز مدت به ضرر فرزندان خواهد بود. پس از آنکه والدین به فرزند خود یاد دادند چطور تصمیم بگیرد، دیگر لازم نیست در هر قدمی که بر می‌دارد مواظبش باشند، بلکه باید مطمئن باشند که او در مسیر درست باقی خواهد ماند، زیرا انتخاب از طرف خودش بوده است.

۷:۲۲ این آیه بدان معنا نیست که هرگز نباید چیزی

۱۲ خداوند آدمهای درستکار را محفوظ نگه می‌دارد، اما نقشه‌های بدکاران را باطل می‌کند.

۱۳ آدم تنبل در خانه می‌ماند و می‌گوید: «اگر بیرون بروم شیر مرا می‌خورد.»

۱۴ سخنان زن بدکار مانند یک دام خطرناک است و هر که مورد غضب خداوند باشد در آن می‌افتد.

۱۵ حماقت در وجود بچه نهفته است، ولی تنبیه آن را از او بیرون می‌کند.

۱۶ آنکه بخاطر نفع خودش به فقرا ظلم کند و به ثروتمندان هدیه دهد، عاقبت گرفتار فقر خواهد شد.

۱۴:۲۲

امت ۳:۵؛ ۲۶:۲۳

۱۵:۲۲

امت ۲۴:۱۳

۱۶:۲۲

ایو ۱۹:۲۰

امت ۳:۲۸؛ ۳۱:۱۴

مثل‌های حکیمان

۱۷ به این سخنان مردان حکیم که به تو یاد می‌دهم گوش فراده و با تمام وجود از آنها پیروی کن؛^{۱۸} زیرا حفظ کردن آنها در دل و قرار دادن آنها بر زبان، کار پسندیده‌ای است.^{۱۹} این سخنان را امروز به تو تعلیم می‌دهم تا اعتماد تو بر خداوند باشد.^{۲۰} این کلمات گزیده را که مملو از حکمت و اندرز است، برای تو نوشته‌ام^{۲۱} تا حقیقت را آنچنان که هست به تو یاد دهم و تو نیز آن را به کسانی که از تو سؤال می‌کنند، بیاموزی.

۲۲ اشخاص فقیر را که حامی ندارند، استعمار نکن و حق بیچارگان را در دادگاه پایمال ننما؛^{۲۳} زیرا خداوند به داد ایشان خواهد رسید و کسانی را که به ایشان ظلم کرده‌اند بسزای اعمالشان خواهد رسانید.

۲۴ با اشخاص تندخو که زود عصبانی می‌شوند معاشرت نکن،^{۲۵} مبادا مثل آنها شوی و زندگی خود را تباه کنی.

۲۶ ضامن دیگری نشو و تعهد نکن که او قرض خود را پس خواهد داد،^{۲۷} زیرا اگر مجبور به پرداخت قرض او شوی و نتوانی آن را پردازی، رختخواب را از زیرت بیرون می‌کشد.

۱۷:۲۲

امت ۷:۱؛ ۲:۲

۲۴:۲۲

امت ۱۵:۱؛ ۷:۱۴؛ ۲۲:۲۹

۲۶:۲۲

خرو ۲۶:۲۲

امت ۵-۱:۶؛ ۱۶:۲۰

«تربیت» نیز ترجمه کرد. همان طور که خدا ما را تربیت و اصلاح می‌کند تا از ما شخص بهتری بسازد، والدین نیز باید فرزندان‌شان را تنبیه کنند تا آنها از این طریق فرق بین درست و نادرست را فرا گیرند. در امثال ۱۱:۳ و ۱۲ می‌بینیم که خدا چگونه ما را اصلاح می‌کند.

۲۵ و ۲۴:۲۲ مردم اغلب به شباهت کسانی در می‌آیند که بیش از همه با آنها نشست و برخاست دارند. متأسفانه خصوصیات منفی اطرافیانمان نیز به ما منتقل می‌شود. به همین جهت کتاب مقدس از ما می‌خواهد که در انتخاب دوست خیلی مواظب باشیم. در جستجوی دوستانی باشید که می‌خواهید خصوصیات‌شان در شما نیز ظاهر شود.

۱۲:۲۲ زندگی کردن مطابق میل خدا مستلزم انضباط، عزم راسخ، و سخت‌کوشی است، اما خدا از کسانی که جداً تصمیم می‌گیرند از او پیروی نمایند، محافظت می‌کند و به آنها پاداش می‌دهد. شاید به نظر برسد که شریران زندگی آسوده‌تری دارند؛ اما در دراز مدت نقشه‌هایشان به شکست می‌انجامد و به پوچی می‌رسد. بنابراین اگر می‌خواهید به موفقیتی پایدار دست یابید، هیچگاه با خدا مخالفت نکنید.

۱۵:۲۲ کودکان اغلب دست به کارهای احمقانه و خطرناکی می‌زنند صرفاً به این دلیل که از عواقب اینگونه کارها آگاه نیستند. تنبیه را می‌توان «تأدیب» یا

۲۸ سرحد ملک خود را که اجدادت از قدیم آن را تعیین کرده‌اند، به نفع خود تغییر نده.

۲۹ اگر کسی در کار خود ماهر باشد، بدان که جزو افراد گمنام نخواهد بود، بلکه به دربار پادشاهان راه خواهد یافت.

۲۳ وقتی با حاکم سر سفره می‌نشینی، بخاطر بسپار با چه کسی روبرو هستی. ۱ اگر آدم پرخوری هستی، کارد بر گلویت بگذار ۳ و شیفته غذاهای لذیذ او نشو، زیرا ممکن است فریبی در کار باشد.

۴ عاقل باش و برای به چنگ آوردن ثروت، خودت را خسته نکن، زیرا ثروت ناپایدار است و مانند عقاب می‌پرد و ناپدید می‌شود.

۵ از سفره آدم خسیس غذا نخور و برای غذاهای لذیذ او حریص نباش، چون او حساب هر چه را که بخوری در فکرش نگه می‌دارد. او تعارف می‌کند و می‌گوید: «بخور و بنوش»، اما این را از ته دل نمی‌گوید. ۸ لقمه‌ای را که خورده‌ای استفراغ خواهی کرد و تشکرات تو بر باد خواهد رفت.

۹ آدم احمق را نصیحت نکن، چون او سخنان حکیمانه تو را خوار خواهد شمرد.

۱۰ سرحد ملک خود را که از قدیم تعیین شده، تغییر نده و زمین یتیمان را غصب نکن، زیرا «حامی» ایشان قدرتمند است و به داد آنها خواهد رسید.

۱۲ وقتی دیگران تو را تأدیب می‌کنند، با تمام دل آن را بپذیر و به سخنان آموزنده‌شان گوش فرا ده.

۲۸:۲۲

تث ۱۴:۱۹ ؛ ۱۷:۲۷
امت ۱۱ و ۲۳

۲۹:۲۲

امت ۱۸ و ۲۷

۱:۲۳

مز ۱۴۱:۴

امت ۲۳:۶

جا ۷:۷

دان ۵:۱

۴:۲۳

امت ۲۷:۱۵ ؛ ۲۳:۲۷ و ۲۴:۵

۲۰:۲۸

متی ۱۹:۶

اتیمو ۱۷:۶

۶:۲۳

امت ۱۵:۱ ؛ ۱۴:۴

۹:۲۳

امت ۷:۱۴ ؛ ۷:۲۴

۱۰:۲۳

تث ۱۴:۱۹ ؛ ۱۷:۲۷

ار ۳:۲۲

زکر ۱۰:۷

۱۲:۲۳

امت ۲:۲ ؛ ۱:۵ ؛ ۱۷:۲۲

۲۳:۱۱ و ۲۳:۱۱ کلمه رهاننده یا در اینجا «حامی» به کسی اطلاق می‌شد که موظف بود یکی از خویشان یا اعضای خانواده را که در بردگی به سر می‌برد باز خرید کند، و یا حاضر شود با بیوه‌ای که از خویشان او است، ازدواج نماید (روت ۱۲:۳ و ۱۳). خدا نیز «حامی» و رهاننده خوانده شده است، زیرا قوم خود را از بردگی گناه می‌رهاند (خروج ۶:۶ ؛ ایوب ۲۵:۱۹). (برای درک بهتر روند تعیین سرحدات قبیله‌های سرزمین اسرائیل، نگاه کنید به توضیحات مربوط به امثال ۲۸:۲۲).

۲۳:۱۲ دنیا پر است از کسانی که فکر می‌کنند همه چیز را می‌دانند. آنها دوست ندارند تعلیم بگیرند، و فکر می‌کنند یاد گرفتن از دیگران نشانه ضعف است، حال آنکه در اشتباهند. گوش فرا دادن به سخنان دیگران نشانه خرد است، نه ضعف. اگر حاضر نباشیم از دیگران چیزی بیاموزیم، مرتکب اشتباه بزرگی شده‌ایم که می‌تواند هر گونه امکان موفقیتی را نقش بر آب سازد و ما را در ورطه نابودی بیفکند.

۲۲:۲۸ در یوشع فصل‌های ۱۳ تا ۲۱ می‌خوانیم که چطور سرزمین اسرائیل تقسیم شد و سرحدات هر قبیله مشخص گردید. یوشع پیشاپیش به قوم هشدار داده بود که وقتی به سرزمین موعود رسیدند، همسایه‌های خود را فریب ندهند و خطوط مرزی را تغییر ندهند با این هدف که خودشان بیشتر داشته باشند و همسایه‌شان کمتر (تثنیه ۱۹:۱۴ ؛ ۱۷:۲۷). ما نیز باید مراقب باشیم که برای کسب منافع بیشتر، به حقوق دیگران تجاوز نکنیم.

۲۳:۵۴ همه ما افرادی را می‌شناسیم که پول زیادی به جیب زده‌اند و بعد خیلی راحت تمام آن را از دست داده‌اند. حتی افراد معمولی و از قشر متوسط نیز به راحتی می‌توانند ارث و میراث یا کل حقوق خود را به سرعت خرج کنند و هیچ چیز باقی نگذارند. بنابراین به جای آنکه وقت خود را صرف جمع‌آوری گنج‌های زودگذر این دنیا کنید، گنج خود را در آسمان بیندوزید که ابدی است و هرگز از بین نخواهد رفت. (برای پی بردن به چگونگی انجام این کار، نگاه کنید به لوقا ۱۲:۳۳ و ۳۴).

۱۳:۲۳ از ۱۴ و ۱۳ تأدیب کردن فرزند خویش کوتاهی نکن. چوب تنبیه او را نخواهد کشت، بلکه جان او را از هلاکت نجات خواهد داد.

امت ۲۴:۱۳ ؛ ۱۸:۱۹ ؛ ۱۵:۲۹

اقرن ۵:۵

۱۵:۲۳

امت ۱:۴ ؛ ۱:۱۰ ؛ ۲۰:۱۵ ؛ ۱۱:۲۷

۱۷:۲۳

مز ۱۱:۱۹ ؛ ۱:۳۷ ؛ ۳:۷۳
امت ۲۴:۱۴ ؛ ۱۹:۱۴

۱۹:۲۳

امت ۱:۲۰ ؛ ۲۹:۲۳

۱۵ پسر، اگر حکمت در دل تو باشد، دل من شاد خواهد شد^{۱۶} و هنگامی که دهانت به راستی سخن بگوید، وجود من به وجد خواهد آمد.

۱۷ به بدکاران حسادت نوز، بلکه اشتیاق تو اطاعت از خداوند باشد؛^{۱۸} زیرا در اینصورت آینده خوبی خواهی داشت و امید تو بر باد نخواهد رفت.

۱۹ ای پسر، عاقل باش و به سخنانم گوش فرا ده. در راه راست گام بردار^{۲۰} و با آدمهای میگسار و شکمپرست معاشرت نکن،^{۲۱} زیرا کسانی که کارشان فقط خوردن و خوابیدن است، فقیر و محتاج خواهند شد.

۲۲:۲۳

امت ۱:۱۳ ؛ ۵:۱۵
تت ۱۸:۲۱

۲۳:۲۳

امت ۷:۴ ؛ ۱۴:۱۵ ؛ ۱۵:۱۸
متی ۴۴:۱۳

۲۴:۲۳

امت ۱:۱۰ ؛ ۱۵:۲۳

۲۶:۲۳

امت ۲۶:۶ ؛ ۱۴:۲۲
جا ۲۶:۷

۲۲ نصیحت پدرت را که تو را به وجود آورده گوش بگیر و مادر پیرت را خوار مشمار.^{۲۳} در پی حقیقت باش و حکمت و ادب و فهم را کسب کن و به هیچ قیمت آنها را از دست نده.^{۲۴} و^{۲۵} فرزندی درستکار و دانا باش تا مایه شادی و خشنودی پدر و مادرت شوی.

۲۶ ای پسر، به من گوش بده و از زندگی من سرمشق بگیر.^{۲۷} بدان که زن بدکاره دام خطرناکی است.^{۲۸} او مانند راهزن در کمین قربانیان خود می‌نشیند و باعث می‌شود مردان زیادی خیانتکار شوند.

۲۹ مصیبت و بدبختی گریبانگیر چه کسی می‌شود؟ آن کیست که دایم نزاع به پا می‌کند و می‌نالد، بی‌جهت زخمی می‌شود و چشمانش تار می‌گردد؟

۳۰ کسی که دایم شراب می‌خورد و بدنبال می‌گساری می‌رود.^{۳۱} پس فریفته شراب قرمز نشو که در پیاله به تو چشمک می‌زند و سپس به نرمی از گلویت پایین می‌رود؛^{۳۲} زیرا در پایان، مثل مار سمی تو را نیش خواهد زد و چون

افعی تو را خواهد گزید.^{۳۳} چشمانت چیزهای عجیب و غریب خواهند دید و گرفتار وهم و خیال خواهی شد.^{۳۴} مانند کسی خواهی بود که بر سر دکل کشتی که دستخوش امواج دریاست خوابیده باشد.^{۳۵} خواهی گفت: «مرا زدند ولی دردی احساس نمی‌کنم. کی به هوش می‌آیم تا پیاله‌ای دیگر بنوشم؟»

۳۲:۲۳

امت ۱:۲۰ ؛ ۱۹:۲۳

اش ۲۲:۱۱:۵

۳۲:۲۳

مز ۳:۱۴۰

به اشخاص بدکار حسادت نوز و آرزو نکن که با آنها دوست

۲۴

شوی، زیرا تمام فکر و ذکر آنها این است که به مردم ظلم کنند.

خانه با حکمت بنا می‌شود و با فهم استوار می‌گردد،^{۳۶} آتاقهایش با دانایی از اسباب نفیس و گرانبه‌قیمت پر می‌شود.

۱:۲۴

مز ۱:۱ ؛ ۳:۳۷
امت ۱۵:۱

حاصل می‌آید. بنابراین به‌جای غرق شدن در مشروبات الکلی، خود را در آغوش خدا بیابید.

۲۹ و ۳۰ آرامشی که از نوشیدن مشروبات الکلی حاصل می‌شود، موقتی است. آرامش واقعی تنها در پی شناخت دلایل غم و اضطراب، و بازگشت به سوی خدا

۵ آدم دانا و فهمیده از قدرت زیاد برخوردار است و دایم به قدرت خویش می‌افزاید. پیروزی در جنگ بستگی به تدابیر خوب و مشورت زیاد دارد.

۶ احمق نمی‌تواند به حکمت دست یابد؛ وقتی موضوع مهمی مورد بحث قرار می‌گیرد، او حرفی برای گفتن ندارد.

۸ کسی که دایم نقشه‌های پلید در سر پیروانند، عاقبت رسوا خواهد شد.

۹ نقشه‌های آدم احمق گناه آلود است و کسی که دیگران را مسخره می‌کند مورد نفرت همه مردم می‌باشد.

۱۰ اگر نتوانی سختیهای زندگی را تحمل کنی، آدم ضعیفی هستی.

۱۱ از نجات دادن کسی که به ناحق به مرگ محکوم شده است کوتاهی نکن.

۱۲ آنگو که از جریان بی‌خبر بوده‌ای، زیرا خدایی که جان تو در دست اوست و از دل تو آگاه است، می‌داند که تو از همه چیز باخبر بوده‌ای. او هر کسی را مطابق اعمالش جزا خواهد داد.

۱۳ و ۱۴ پسرم، همانطور که خوردن عسل کام تو را شیرین می‌کند، همچنان کسب حکمت برای جان تو شیرین خواهد بود. کسی که حکمت بیاموزد آینده خوبی در انتظارش خواهد بود و امیدهایش بر باد نخواهد رفت.

۱۵ ای بدکاران، منتظر نباشید که خانه درستکاران را غارت و ویران کنید،

۱۶ زیرا شخص درستکار حتی اگر هفت بار هم بیفتد، باز بر خواهد خاست، اما بدکاران گرفتار بلا شده، سرنگون خواهند گردید.

۵:۲۴

امت ۲۲:۲۱

۶:۲۴

امت ۱۴:۱۱

۷:۲۴

مکا ۶:۱۴

۸:۲۴

امت ۱۴:۶؛ ۲۲:۱۴

۱۰:۲۴

ابو ۵:۴

عبر ۳:۱۲

۱۱:۲۴

اسمو ۷:۱۶

مز ۴:۸۲

جا ۸:۵

۱۳:۲۴

مز ۱۰:۱۹

امت ۱۶:۲۵

۱۵:۲۴

ابو ۱۹:۵

مز ۱۲-۹:۱۰

امت ۱۵:۶؛ ۳۲:۱۴

۲۲ و ۲۱:۲۴

واقعیت صحه گذارد (متی ۵: ۲۷ و ۲۸). خدا از ما می‌خواهد زندگی پاک و عاری از گناهی داشته باشیم؛ نقشه‌های پلید در سر پیروانند با این پاکی منافات دارد، ولو آنکه مرتکب شرارت خاصی نشویم. با این حال، فرقی هست میان افکار پلید و خبیث و عملی ساختن این افکار. گرچه هر دو در نظر خدا به‌طور برابر گناه به حساب می‌آید، اما تا این افکار به مرحله عمل در نیامده، به دیگران آسیبی نمی‌رسد. بنابراین از ادامه راه کج دست بردارید و از خدا بخواهید شما را بخشیده، به راه راست باز گرداند.

۱۰:۲۴ سختیهای زندگی می‌تواند برای انسان بسیار مفید باشد. در سختیهاست که مشخص می‌شود چه نوع شخصیتی داریم. مشکلات و سختیها باعث می‌شود شخصیتیمان شکل گیرد و مستحکم شود. وقتی ارمیا به‌خاطر سختی‌هایی که دچارش شده بود خدا را زیر سؤال برد، خداوند از او پرسید اگر از رویارویی با مشکلات به این کوچکی خسته شده است، چطور می‌خواهد به مصاف مشکلات بزرگ برود (ارمیا ۱۲: ۵). بنابراین از مشکلات ننالید. سختیهایی که امروز با آن روبرو هستید، شما را برای شرایط دشوارتری که در آینده با آن مواجه خواهید شد آماده می‌کند.

۵:۲۴ ورزشکاری که فکر خود را به کار می‌اندازد، یعنی موقعیت را می‌سنجد و با تدبیر برنامه‌ریزی می‌کند، بر حریفی که از نظر جسمانی نیرومندتر است اما فکرش را به کار نمی‌اندازد، برتری دارد. بی‌شک آنچه باعث برتری انسان بر حیوان شده، عقل و خرد او است، نه قدرت بازو. ما مرتب ورزش می‌کنیم و خوب غذا می‌خوریم تا قوی و نیرومند باشیم؛ اما آیا برای رشد عقل و خردمان نیز به همان اندازه تلاش می‌کنیم؟ از آنجا که خرد از قدرت جسمانی برتر است، ارزش آن را دارد که برای اعتلایش تلاش کنیم.

۶:۲۴ مشورت خواستن در مورد مسائل مهمی چون ورود به دانشگاه، ازدواج، کار، تربیت فرزندان، و غیره، نشانه ضعف و عدم توانایی نیست. در واقع مشورت نخواستن نشانه حماقت است. بنابراین قبل از هر تصمیم مهمی در جستجوی کسانی باشید که می‌توانند به‌خوبی به شما مشورت دهند.

۸:۲۴ نقشه‌های پلید در سر داشتن به اندازه خود ارتکاب شرارت زشت و اشتباه است، زیرا آنچه در سر دارید تعیین‌کننده کاری است که انجام خواهید داد. عیسی آنگاه که فرمود نگاه شهوت‌آمیز به منزله زنا است، بر این

۱۷:۲۴

مز ۱۵:۳۵
روم ۱۱:۱۸-۲۱

۱۷ وقتی دشمنت دچار مصیبتی می شود شادی نکن و هنگامی که می افتد دلشاد نشو،^{۱۸} زیرا ممکن است خداوند این کار تو را نپسندد و از مجازات او دست بردارد!

۱۹:۲۴

ایو ۳۱:۱۵
امت ۱۳:۹؛ ۲۴:۱

۱۹ بسبب بدکاران خودت را ناراحت نکن و به آنها حسادت نوز،^{۲۰} زیرا شخص بدکار آینده ای ندارد و چراغش خاموش خواهد شد.

۲۱:۲۴

امت ۲۴:۱۶ و ۱۵
روم ۱۳:۴

۲۱ پسرم، از خداوند و پادشاه بترس و با کسانی که بضد ایشان شورش می کنند همدست نشو،^{۲۲} کیست که بداند خداوند یا پادشاه چه بلایی بر سر چنین کسان خواهد آورد؟

چند سخن حکیمانه دیگر

۲۳:۲۴

امت ۱۸:۵؛ ۲۸:۲۱

۲۳ قاضی نباید در داوری از کسی طرفداری کند.^{۲۴} هر که به مجرم بگوید: «تو بی گناهی»، مورد لعنت و نفرت همه مردم واقع خواهد شد،^{۲۵} ولی آنکه گناهکار را محکوم کند سعادت و برکت نصیبش خواهد گردید.

۲۶:۲۴

ایو ۲۵:۶
امت ۱۵:۲۳؛ ۲۵:۱۲؛ ۲۷:۵

۲۶ جواب صادقانه مانند بوسه دوست دلچسب است.
۲۷ اول کسب و کاری داشته باش بعد خانه و خانواده تشکیل بده.

۲۸:۲۴

امت ۲۰:۲۲؛ ۲۵:۱۸

۲۸ علیه همسایه خود شهادت دروغ نده و سخنان نادرست در باره اش بر زبان نیاور.^{۲۹} نگو: «هر چه بر سرم آورده تلافی خواهم کرد.»

۳۹:۵

متی ۵:۳۹

روم ۱۲:۱۷

۳۰ از کنار مزرعه آدم تبیل و احمقی گذشتم.^{۳۱} همه جا خار روییده بود، علفهای هرز زمین را پوشانده و دیوار مزرعه فرو ریخته بود.^{۳۲} با دیدن این منظره به فکر فرو رفتم و این درس را آموختم: کسی که دست روی دست می گذارد و دایم می خوابد و استراحت می کند،^{۳۴} عاقبت فقرو تنگدستی چون راهزنی مسلح به سراغش خواهد آمد.

۳۰:۲۴

ایو ۸:۴
امت ۶:۶

اش ۷:۶

۳۲:۲۴

امت ۱۰:۶؛ ۱۲:۲۴؛ ۲۳:۲۱

ج - حکمت برای رهبران (۱:۲۵ تا ۳۱:۳۱)

این مثلها را دستیاران حزقیاد آوری کردند. اولین قسمت را سلیمان، و دو قسمت بعدی را افراد دیگر نوشته اند. اگرچه همه ما می توانیم از این مثلها پند بگیریم، اکثر

۲۷:۲۴ ما باید کارهایمان را به ترتیب درست انجام دهیم. اگر کشاورزی خانه اش را در بهار بسازد، دیگر نخواهد توانست در فصل درو کار کند و بنابراین یک سال بدون غذا خواهد ماند. اگر تاجری پولش را صرف ترمیم خانه خویش کند در حالی که تجارتش سخت کساد است، به زودی هم خانه اش را از دست خواهد داد و هم پول و پیشه اش را. بنابراین اگر کارها را به ترتیب درست انجام ندهیم، ممکن است با وجود تلاش و کوشش فراوان، باز همه چیز را از دست بدهیم.

۱۸ و ۱۷:۲۴ داود پادشاه، پدر سلیمان، به خاطر مرگ دشمن دیرینه اش شائول شادی نکرد (ر.ش. به ۲ سموئیل ۱). اما برعکس، قوم ادوم با مشاهده شکست اسرائیل شاد شدند و خدا آنها را به این خاطر تنبیه کرد (عوبدیا ۱:۱۲). شاد شدن از مصائب و بدبختی دیگران به معنای آن است که خودتان را به جای خدا قرار داده اید و در صدد انتقام بر آمده اید، و حال آنکه تنها داور حقیقی تمامی زمین خدا است (ر.ش. به تثیبه ۳۲:۳۵).

آنها در اصل خطاب به پادشاه یا خدمتگزاران او نوشته شده است. این مثل‌ها به ویژه برای کسانی مفید است که مسؤولیت رهبری را بر دوش دارند یا می‌خواهند در آینده رهبر شوند. کتاب امثال سرانجام با توصیف زن خوب که نمونه‌ای است از حکمت توأم با خدا ترسی، به پایان می‌رسد.

مثل‌های دیگری از سلیمان

۲۵	مثلهای دیگری از سلیمان که مردان حزقیاء، پادشاه یهودا، آنها را به رشتهٔ تحریر در آوردند:	۲:۲۵ امت ۱:۱
۲	عظمت خدا در پوشاندن اسرارش می‌باشد، اما عظمت پادشاه در پی‌بردن به عمق مسایل.	۲:۲۵ تث ۲۹:۲۹ عز ۱:۶ روم ۳۳:۱۱
۳	پی‌بردن به افکار پادشاهان مانند دست یافتن به آسمان و عمق زمین، غیر ممکن است.	
۴	ناخالصی‌ها را از نقره جدا کن تا زرگر بتواند از آن ظرفی بسازد. ^۵ اطرافیان بدکار پادشاه را از او دور کن تا تخت او به عدالت پایدار بماند.	۴:۲۵ امت ۸:۲۰ حز ۱۸:۲۲ ملا ۳:۲ ۶:۲۵ مز ۱:۱۳ امت ۲:۲۷ ؛ ۲۷:۲۵ متی ۳۹:۱۲ لو ۷:۱۴ ۸:۲۵ امت ۶:۱۸ ؛ ۱۴:۱۷ متی ۲۵:۵
۶	وقتی بحضور پادشاه می‌روی خود را آدم بزرگی ندان و در جای بزرگان نایست، ^۷ چون بهتر است به تو گفته شود: «بالا تر بنشین»، از اینکه تو را در برابر چشمان بزرگان در جای پایین‌تر بنشانند.	
۸	وقتی با همسایهات اختلاف داری با شتاب به دادگاه نرو، زیرا اگر در آخر ثابت شود که حق با وی بوده است، تو چه خواهی کرد؟	
۹	وقتی با همسایهات دعوا می‌کنی رازی را که از دیگری شنیده‌ای فاش نکن، ^{۱۰} زیرا دیگر کسی به تو اطمینان نخواهد کرد و تو بدنام خواهی شد.	
۱۱	اسخنی که بجای گفته شود مانند نگیینهای طلاست که در ظرف نقره‌ای نشانده باشند.	۱۱:۲۵ امت ۲۳:۱۵
۱۲	انصیحت شخص دانا برای گوش شنوا مانند حلقه طلا و جواهر، با ارزش است.	۱۲:۲۵
۱۳	خدمتگزار امین همچون آب خنک در گرمای تابستان، جان اربابش را تازه می‌کند.	امت ۲۳:۲۶ ؛ ۳۱:۱۵

داد این مثل‌ها رونویسی و قرائت شود، چرا که «او با تمام دل و جان آنچه برای خانه خدا لازم بود انجام می‌داد و از شریعت و احکام خدا پیروی می‌نمود و به همین جهت همیشه موفق بود» (۲ تواریخ ۳۱:۲۱).
۱۳:۲۵ یافتن کسی که واقعاً بتوان به او اعتماد کرد، دشوار است. خدمتگزار امین فردی است وقت‌شناس، مسؤولیت‌پذیر، صادق، و سخت‌کوش. خدمتگزار ارزشمند کسی است که به کارفرمایش در حل مشکلات کمک کند و باری از دوش او بر دارد. بنابراین بینید

۱۵:۲۵ ماجرای حزقیای پادشاه در دوم پادشاهان فصل‌های ۱۸-۲۰، دوم تواریخ فصل‌های ۲۹-۳۲، و اشعیا فصل‌های ۳۶-۳۹ نقل شده است. او یکی از معدود پادشاهان یهودا است که خداوند را جلال داد. برعکس، پدرش آحاز درهای معبد را می‌خکوبی کرد و بست. حزقیاء معبد را مرمت کرد، مراکز بت‌پرستی را نابود ساخت، و با این کار مورد احترام ملل و اقوام مجاور واقع شد و بسیاری از آنها به‌خاطر حزقیاء هدایایی به حضور خدا آوردند. بنابراین عجیب نیست که دستور

۱۴ کسی که دم از بخشندگی خود می‌زند، ولی چیزی به کسی نمی‌بخشد مانند ابر و بادی است که باران نمی‌دهد.

۱۵:۲۵
امت ۱:۱۵
جا ۴:۱۰

۱۵ شخص صبور می‌تواند حتی حاکم را متقاعد کند و زبان نرم می‌تواند هر مقاومت سختی را در هم بشکند.

۱۶:۲۵
امت ۲۷:۲۵

۱۶ اگر به غسل دست یافتی زیاد از حد نخور، زیرا ممکن است دلت بهم بخورد و استفراغ کنی. ۱۷ به خانه همسایهات زیاد از حد نرو، مبادا از تو سیر و متنفر شود.

۱۸:۲۵
مز ۴:۵۷

امت ۱۸:۱۲ ؛ ۲۸:۲۴
ار ۸:۹

۱۸ شهادت دروغ مثل تبر و شمشیر و تیر تیز صدمه می‌زند.
۱۹ اعتماد کردن به آدم خائن در زمان تنگی مانند جویدن غذا با دندان لث و دویدن با پای شکسته است.

۱۹:۲۵
ایو ۱۵:۶

۲۰ آواز خواندن برای آدم غصه‌دار مثل درآوردن لباس او در هوای سرد و پاشیدن نمک روی زخم اوست.

۲۰:۲۵
امت ۱۴:۲۷

۲۱ اگر دشمن تو گرسنه است به او غذا بده و اگر تشنه است او را آب بنوشان.
۲۲ این عمل تو او را شرمنده می‌سازد و خداوند به تو پاداش خواهد داد.

۲۱:۲۵
خرو ۴:۲۳
۲ پاد ۲۲:۶
توا ۱۵:۲۸
متی ۴۴:۵ ؛ ۶:۶
روم ۲۰:۱۲

۲۳ همانطور که باد شمال باران می‌آورد، همچنان بدگویی، خشم و عصبانیت به بار می‌آورد.

۲۳:۲۵
امت ۲۰:۲۶ ؛ ۳:۱۳

۲۴ سکونت در گوشه پشت بام بهتر است از زندگی کردن با زن غرغرو در یک خانه.

۲۴:۲۵
امت ۱۳:۱۹ ؛ ۹:۲۱ ؛ ۱۵:۲۷

۲۵ خبر خوشی که از دیار دور می‌رسد، همچون آب خنکی است که به کام تشنه لب می‌رسد.

۲۵:۲۵
قرن ۷:۷

اتسا ۸۵:۳

۲۶ سازش آدم درستکار با آدم بدکار، مانند آلوده کردن منبع آب و گل‌آلود ساختن چشمه است.

۲۶:۲۵
حز ۱۸:۳۴

خود تصور کنید که دارید آن شخص را با یک تبر به دو نیم می‌کنید. شاید این تصویر تکان‌دهنده شما را به سکوت وا دارد.

۲۳:۲۵ وقتی کسی با گستاخی با شما حرف می‌زند، مشکل است جوابش را ندهید و ساکت بمانید؛ اما جواب دادن به چنین کسی، در حکم آغاز جنگ و دعوایی است تمام عیار. بنابراین پیشاپیش تصمیم بگیرید در اینگونه مواقع سکوت اختیار کنید و جواب ندهید، یا به نرمی پاسخ دهید و یا اصلاً چیزی نگوید. اگر بتوانید بر زبان خود مسلط باشید، ممکن است از این طریق از شعله‌ور شدن آتش خشم و نفرت جلوگیری کنید.

۲۶:۲۵ «سازش» در اینجا به این معنا است که معیارهای اخلاقی خود را کنار بگذارید و به شرارت اجازه دهید زندگی‌تان را آلوده سازد. این کار در نظر کسانی که

کارفرمایان به چه نیاز دارد و چگونه می‌توانید به او کمک کنید، و آنگاه در برآورده کردن خواسته‌های او بکوشید.

۱۴:۲۵ اکثر کلیساها، سازمانهای بشرتی، و گروههای مسیحی برای ادامه خدمات خود به کمک و حمایت‌های مالی مردم متکی هستند. اما خیلی‌ها که دم از بخشندگی می‌زنند، عملاً هیچ کاری نمی‌کنند. کتاب مقدس روشن و واضح تأثیر چنین بدقولی را بر کسانی که مشغول خدمت خدا هستند بر می‌شمارد. بنابراین اگر قول کمک داده‌اید، برای عملی کردن قول خود از هیچ تلاشی فرو گذار نکنید.

۱۸:۲۵ دروغگویی کار شرارت‌آمیزی است و تأثیر آن همچون زخم خنجر ماندگار است. بنابراین این بار که وسوسه شدید در مورد کسی شایعه‌پراکنی کنید، پیش

^{۲۷} همانطور که زیاده‌روی در خوردن عسل مضر است، طلبیدن تعریف و تمجید از مردم نیز ناپسند است.

^{۲۸} کسی که بر نفس خویش تسلط ندارد، مثل شهری بی‌حصار است.

همانطور که باریدن برف در تابستان یا باران در فصل درو خلاف قانون طبیعت است، همچنان است احترام گذاشتن به اشخاص نادان.

^{۲۹} نفرین، بر کسی که مستحق آن نیست اثری ندارد و مانند گنجشک یا پرستویی است که اینسو و آنسو پرواز می‌کند و در جایی نمی‌نشیند.

^{۳۰} شلاق برای اسب است و افسار برای الاغ، و چوب تنبیه برای آدم احمق.

^{۳۱} کسی که به سؤال احمقانه جواب دهد مثل سؤال کننده آن، احمق است.

^{۳۲} باید به سؤال احمقانه جواب احمقانه داد تا کسی که سؤال کرده خیال نکند عاقل است.

^{۳۳} کسی که توسط آدم احمقی پیغام می‌فرستد مثل شخصی است که پای خود را قطع می‌کند و یا زهر می‌نوشد.

^{۳۴} مثلی که از دهان شخص نادان بیرون می‌آید، مانند پای لنگ، سست است.

^{۳۵} احترام گذاشتن به آدم احمق، مانند بستن سنگ به فلاخن، کار احمقانه‌ای است.

^{۳۶} مثلی که از دهان آدم احمق بیرون می‌آید همچون خاری که به دست آدم مست فرو می‌رود و او حس نمی‌کند، بی‌اثر است.

۲۷:۲۵
امت ۱۶:۲۵

۱:۲۶
اسم ۱۷:۱۲
امت ۸:۲۶

۲:۲۶
اعد ۸:۲۳
اسم ۱۲:۱۶
مز ۲۸:۱۰۹

۳:۲۶
مز ۹:۳۲
امت ۱۳:۱۰

۴:۲۶
امت ۸:۲۹؛ ۹:۲۳

۶:۲۶
امت ۱۳:۲۵؛ ۱۷:۱۳

۷:۲۶
مز ۱۷:۵۰
امت ۷:۱۷

^{۷:۲۶} برخی از مردم از خواندن این مثل‌ها چیز زیادی نمی‌آموزند. تنها کسانی پذیرای این مثل‌ها هستند و از آنها نهایت استفاده را می‌برند که می‌خواهند افرادی حکیم و خردمند باشند.

^{۸:۲۶} گاه وقتی در یک گروه کسی مدام تفرقه‌افکنی می‌کند و دیگران را به جان هم می‌اندازد، رهبر گروه می‌کوشد مقام یا مسؤلیتی به او واگذار کند تا او را به فردی وفادار و شمر ثمر بدل سازد. اما این کار همیشه ثمربخش نیست. ممکن است چنین فردی بخواهد قدرت تازه‌یافته‌اش را در جهت نابودی گروه به کار اندازد.

^{۹:۲۶} اگر می‌خواهید هیچ درسی از این امثال نیاموزید، یکی از راهها این است که توجه نکنید که فلان مثل به کدام جنبه از زندگی شما مربوط می‌شود. آدم احمق به‌جای آنکه مثل را به زندگی خودش اطلاق کند، آن را به کلیسا، کارفرما، همسر، یا خلاصه هر کسی که با وی سر مخالفت دارد اطلاق می‌کند. بنابراین این بار که خواستید بگویید: «ای کاش فلانی به این مثل توجه کند»، لختی مکث کنید و از خود بپرسید: «آیا این مثل برای من نیز پیغامی دارد؟»

روی معیارهای والای اخلاقی شما حساب کرده‌اند، فوق‌العاده زشت و ناپسند است.

^{۲۷:۲۵} اگر بخواهید مدام به تعریف و تمجیدهایی فکر کنید که سزاوار آن بوده‌اید و مردم می‌بایست از شما به عمل می‌آوردند، با این کار جز به خود ضرر نزنید. این کار باعث می‌شود تلخ‌کام و ناامید و خشمگین شوید، و قطعاً آن عزت و احترامی را که فکر می‌کنید حق شما است برایتان به ارمغان نخواهد آورد. وقتی انتظار عزت و احترام خاصی را دارید، همان عزت و احترامی را هم که ممکن بود برایتان قائل شوند، از دست می‌دهید.

^{۲۸:۲۵} در قدیم مردم شهرها خوشحال بودند که شهرشان حصار دارد، گرچه این حصار رفت و آمد ایشان را محدود می‌کرد. ایشان خوشحال بودند زیرا بدون آن، شهر در برابر حملات دشمن و گروههای غارتگر آسیب‌پذیر می‌بود. خویشن‌داری نیز هرچند ما را محدود می‌کند، اما ضروری است. زندگی افسارگسیخته در برابر انواع و اقسام حملات دشمن آسیب‌پذیر است. بنابراین خویشن‌داری را حصار دفاعی بدانید که هدفش محافظت از شما است.

۱۰ کسی که آدم احمقی را استخدام می کند مانند تیراندازی است که هر رهگذری را مجروح می سازد.

۱۱ آدم احمقی که حماقت خود را تکرار می کند مانند سگی است که آنچه را که استفراغ کرده می خورد.

۱۲ کسی که در نظر خود عاقل است از یک احمق هم نادان تر است.

۱۳ آدم تنبل پایش را از خانه بیرون نمی گذارد و می گوید: «شیرهای درنده‌ای در کوچه‌ها هستند!»^{۱۴} او مانند دری که بر پاشنه‌اش می چرخد، در رختخوابش می غلتد و از آن جدا نمی شود.^{۱۵} دستش را بطرف بشقاب دراز می کند ولی از فرط تنبلی لقمه را به دهانش نمی گذارد.^{۱۶} با این حال او خود را داناتر از هفت مرد عاقل می داند.

۱۷ کسی که در نزاعی دخالت می کند که به او مربوط نیست مانند شخصی است که گوشه‌های سگی را می کشد.

۱۸^{۱۹} شخصی که همسایه خود را فریب بدهد و بعد بگوید که شوخی کرده است، مثل دیوانه‌ای است که به هر طرف آتش و تیرهای مرگبار پرت می کند.

۲۰ هیزم که نباشد آتش خاموش می شود، سخن چین که نباشد نزاع فرو می نشیند.

۲۱ همانطور که زغال و هیزم آتش را مشتعل می کند، مرد ستیزه‌جو هم جنگ و نزاع بر پا می نماید.

۲۲ حرفهای آدم سخن چین مانند لقمه‌های لذیذی است که با لذت بلعیده می شود.

۱۱:۲۶

خرو ۱۵:۸

۲ پطر ۲۲:۲

۱۲:۲۶

امت ۷:۳ ؛ ۱۱:۲۸

۱۳:۲۶

امت ۱۹:۱۵

۱۴:۲۶

امت ۹:۶ ؛ ۱۵:۱۹

۱۵:۲۶

امت ۲۷:۱۲

جا ۵:۴

۱۷:۲۶

امت ۳:۳ ؛ ۶:۱۸

۱۸:۲۶

امت ۲۸:۱۲ ؛ ۲۴

۲۰:۲۶

امت ۲۸:۱۶

یعقو ۶:۳

۲۱:۲۶

امت ۱۲:۱۰ ؛ ۱۸:۱۵

۲۲:۲۹

۲۲:۲۶

امت ۸:۱۸ ؛ ۱۹:۲۰

آسانی آسیب خواهد دید. اغلب هر دو طرف درگیری به کسی که در نزاعشان مداخله می کند، حمله خواهند کرد. بنابراین بهترین کار این است که در دعوا و مراغه‌هایی که به شما مربوط نیست دخالت نکنید. و اگر می بینید لازم است وارد عمل شوید، اول صبر کنید تا طرفین دست از جدال و بگومگو بردارند و کمی آرام بگیرند. زیرا در آن صورت بهتر می توانید در رفع اختلافاتشان به آنها کمک کنید.

۲۰:۲۶ سخن گفتن در مورد جزئیات یک کدورت، نتیجه‌ای ندارد جز اینکه آتش خشم همچنان فروزان نگاه داشته شود. اما با خودداری از بحث درباره آن، دیگر هیزمی نیست تا به آتش دامن زند، و بنابراین آتش پس از مدتی خاموش می شود. آیا کسی هست که مدام شما را عصبانی می کند؟ سعی کنید دیگر در مورد او غیبت نکنید، و ببینید آیا آتش خشمستان در اثر فقدان هیزم سخن چینی فروکش می کند یا خیر.

۱۶:۱۳:۲۶ اگر کسی نخواهد کار کند، برای آن می تواند هزار و یک بهانه تراشد. تنبلی از شیر غران نیز خطرناک تر است. هر چه کمتر کار کنید، میل به کار نیز در شما ضعیف تر می شود، و به موجودی بی مصرف تبدیل خواهید شد. بنابراین برای آنکه بر تنبلی فائق آید، با برداشتن چند قدم کوچک در صدد بر آید خود را عوض کنید. برای خود هدفی مشخص و واقعی تعیین کنید، و ببینید برای دست یافتن به آن لازم است چه قدم‌هایی بر دارید. دعا کنید تا خدا برای این کار قدرت و پشتکار لازم را به شما بدهد، و آن قدم‌ها را بر دارید. برای آنکه نگذارید عذر و بهانه شما را به موجودی تنبل و بی مصرف تبدیل سازد، هیچگاه بیهوده بهانه نتراشید.

۱۷:۲۶ اگر کسی گوشه‌های سگی را بکشد، مسلم است که سگ به او حمله کرده، او را گاز خواهد گرفت. به همین شکل، اگر کسی در نزاعی دخالت کند، به

۲۳ سخنان زیبا و فریبنده، شرارت دل را پنهان می‌سازد، درست مانند لعبی که ظرف گلی را می‌پوشاند.

۲۳:۲۶
متی ۲۸:۲۳
لو ۳۹:۱۱

۲۴ شخص کینه‌توز با حرفهایش کینه دلش را مخفی می‌کند؛^{۲۵} اما تو گول حرفهای فریبنده او را نخور، زیرا دلش پر از نفرت است.^{۲۶} اگر چه نفرتش را با حيله پنهان می‌کند، اما سرانجام پلیدی او بر همگان آشکار خواهد شد.

۲۴:۲۶
امت ۲۰:۱۲

۲۷ هر که برای دیگران چاه بکند، خود در آن خواهد افتاد. هر که سنگی بطرف دیگران بغلتاند، آن سنگ بر می‌گردد و بر روی خود او می‌افتد.

۲۷:۲۶
مز ۱۵:۷

۲۸ زبان دروغگو از مجروح شدگان خود نفرت دارد و دهان چاپلوس خرابی بار می‌آورد.

۲۸:۲۶
امت ۲۴:۶

درباره فردای خود با غرور صحبت نکن، زیرا نمی‌دانی چه پیش خواهد آمد.

۲۷

۱:۲۷
متی ۳۴:۶
لو ۱۲:۱۹ و ۲۰
یوش ۱۶-۱۳:۴

۲ هرگز از خودت تعریف نکن؛ بگذار دیگران از تو تعریف کنند.
۳ حمل بار سنگ و ماسه سخت است، اما تحمل ناراحتیهایی که یک آدم احمق ایجاد می‌کند، از آن هم سخت‌تر است.

۲:۲۷
امت ۲۷:۲۵
قرن ۱۸، ۱۲:۱۰

۴ حسادت خطرناک‌تر و بی‌رحمتر از خشم و غضب است.
۵ سرزنش آشکار از محبت پنهان بهتر است.

۴:۲۷
امت ۳۴:۶
۵:۲۷
امت ۲۶:۲۴ ؛ ۱۲:۲۵ ؛
۲۳:۲۸

؛ ۱۶:۱۲ ؛ ۱۳ و ۱۲:۱۱ ؛ ۱۹، ۱۴:۱۰
؛ ۳:۱۳ ؛ ۲۸، ۴:۱۰ ؛ ۱۵ ؛ ۲۳:۱۶ ؛
؛ ۲۳:۲۱ ؛ ۴:۱۸ ؛ ۲۸ و ۲۷، ۱۴:۱۷
۱۷:۲۶ ؛ ۲۶:۲۴

؛ ۲۶، ۲۳:۱۵ ؛ ۲۵، ۱۸:۱۲ ؛ ۳۲:۱۰
۹:۲۷ ؛ ۱۵:۲۵ ؛ ۲۴:۱۶

؛ ۸:۱۸ ؛ ۲۸:۱۶ ؛ ۱۳:۸ ؛ ۱۴-۱۲:۶
۲۸-۲۰، ۵ و ۴:۲۶ ؛ ۱۸:۲۵

؛ ۱۸، ۱۶:۱۲ ؛ ۹:۱۱ ؛ ۳۲، ۱۸:۱۰
؛ ۲۱:۱۸ ؛ ۱۹، ۱۴:۹ ؛ ۱۷ ؛ ۴:۱۵
۲۳:۲۵ ؛ ۱۹:۲۰

سایر آیاتی که درباره نوع گفتار ما هستند از این قرارند: ۱۰:۱۱، ۲۰:۳۱ ؛ ۱۲، ۱۷:۱۶ ؛ ۱۳:۲ ؛ ۱۴:۳ ؛
۱۹:۲۹ ؛ ۱۷، ۱۴:۵، ۲:۲۷ ؛ ۱۱:۲۵ ؛ ۲۸، ۵:۱۹

زبان مہار شدہ

چهار نوع زبان

احتمالاً گفتار در مقایسه با هر اقدام دیگرمان، تأثیر عمیق‌تری بر مردم می‌گذارد. بنابراین عجیب نیست که کتاب امثال در مورد سخن گفتن حرفهای زیادی برای گفتن دارد. چهار الگوی گفتاری متداول در امثال تشریح شده است، که از دو الگوی اول باید پیروی کرد و از دو الگوی پرهیخت.

زبان سنجیده

زبان جاهل

زبان نسنجیده

کسانی که از این الگوی گفتاری پیروی می‌کنند، قبل از سخن گفتن اول خوب می‌اندیشند و می‌دانند چه هنگام باید سکوت اختیار کنند؛ نصایح ایشان خردمندانه است

کسانی که از این الگوی گفتاری پیروی می‌کنند، حقیقت را می‌گویند و در عین حال مدام کلام تشویق‌آمیز بر لبانشان جاری است

کسانی که از این الگوی گفتاری پیروی می‌کنند، وجودشان پر است از انگیزه‌های نادرست، شایعات بی‌اساس، تهمت، و حقایق تحریف‌شده

کسانی که از این الگوی گفتاری پیروی می‌کنند، وجودشان پر است از دروغ، فحش و ناسزا، و سخنان شتاب‌زده و خشم‌آلودی که می‌تواند به عصبان و نابودی بینجامد.

۶:۲۷ زخم دوست بهتر از بوسه دشمن است.

مز ۵:۱۴۱
متی ۴۹:۲۶

۷ شکم سیر حتی از عسل کراهت دارد، اما برای شکم گرسنه هر چیز تلخی شیرین است.

۸:۲۷
اسو ۱۹:۲۶
امت ۱۶:۲۱
عبر ۱۳:۱۱

۸ کسی که از خانه‌اش دور می‌شود همچون پرنده‌ای است که از آشیانه‌اش آواره شده باشد.

۹ مشورت صمیمانه یک دوست همچون عطری خوشبو، دلپذیر است.

۱۰:۲۷
اِیاد ۶:۱۲
توا ۶:۱۰
امت ۱۷:۱۷

۱۰ دوست خود و دوست پدرت را هرگز ترک نکن، و وقتی در تنگی هستی سراغ برادرت نرو؛ همسایه نزدیک بهتر از برادر دور می‌تواند به تو کمک کند.

۱۱:۲۷
امت ۱۵:۲۳ ؛ ۱:۱۰

۱۱ پسر، حکمت بیاموز و دل مرا شاد کن تا بتوانم جواب کسانی را که مرا سرزنش می‌کنند، بدهم.

۱۲:۲۷
امت ۳:۲۲

۱۲ اشخص زیرک خطر را پیش‌بینی می‌کند و از آن اجتناب می‌نماید، ولی آدم جاهل بسوی آن می‌رود و خود را گرفتار می‌کند.

۱۳:۲۷
امت ۵:۱۶

۱۳ از کسی که نزد تو ضامن شخص غریبی می‌شود، گرو بگیر.

۱۴:۲۷
امت ۱۹:۱۸ و ۱۹

۱۴ اگر صبح زود با دعای خیر برای دوست و او را از خواب بیدار کنی، دعای تو همچون لعنت خواهد بود.

۱۵:۲۷
امت ۹:۲۱ ؛ ۱۳:۱۹
۲۴:۲۵

۱۵ اگر غرغری زن بهانه‌گیر مثل چک‌چک آب در روز بارانی است؛^۶ همانطور که نمی‌توان از وزیدن باد جلوگیری کرد، و یا با دستهای چرب چیزی را نگه داشت، همانطور هم محال است بتوان از غرغر چنین زنی جلوگیری کرد.

۱۷ همانطور که آهن، آهن را می‌تراشد، دوست نیز شخصیت دوستش را اصلاح می‌کند.

لحظه‌ای تأمل کنید و از خود بپرسید انگیزه‌تان چیست. آیا انگیزه‌تان این نیست که نشان دهید حق با شما است، در حالی‌که ظاهراً وانمود می‌کنید که می‌خواهید به طرف مقابل کمک کنید؟ اگر واقعاً به فکر دیگران هستید، آیا راه مؤثرتری برای ایجاد ارتباط با آنان وجود ندارد؟ به آنان سخنان محبت‌آمیز بگویید و ببینید چه اتفاقی می‌افتد.

۱۷:۲۷ تبادل افکار باعث می‌شود مردم عقاید یکدیگر را روشتر ببینند و آنها را تصفیه کنند و به‌صورت بینش و بصیرت خالص‌تری در آورند. اما این امر مستلزم آن است که طرفین بحث، عقاید یکدیگر را به چالش بگیرند و بدین ترتیب یکدیگر را به فکر و دارند؛ طرفین بحث باید بدون اینکه عزت نفس و غرور خود را دخیل سازند، با هم به تبادل افکار پردازند؛ ایشان می‌توانند با ایده‌ها مخالفت کنند، اما نه با صاحب آنها. دو دوستی که با هم تبادل نظر می‌کنند، می‌توانند از این طریق به افزایش هوش و ذکاوت یکدیگر یاری رسانند.

۱۶:۲۷ کیست که زخم دوست را به بوسه دشمن ترجیح دهد؟ آن که نگاه می‌کند تا ببیند زخم را چه کسی بر او وارد می‌کند. دوستی که از صمیم قلب خوبی شما را می‌خواهد گاه ممکن است نصیحتی به شما بکند که برایتان خوشایند نباشد، اما باید بدانید که نصیحت او به نفع شما است. بر عکس، دشمن شاید سخنان شیرینی در گوش‌تان زمزمه کند، ولی او در واقع با این کار شما را با شادمانی به‌سوی هلاکت می‌فرستد. آری، سخن دوست هر قدر هم که ناراحت‌کننده باشد، به مراتب بهتر از بوسه دشمن است.

۱۶ و ۱۵:۲۷ غرغر کردن در اینجا به‌معنی این است که اطرافیان خود را بدون اینکه خواسته باشند، نصیحت و راهنمایی کنیم. این خود نوعی شکنجه است. مردم معمولاً غرغر می‌کنند چون می‌پندارند که دیگران منظورشان را نمی‌فهمند؛ حال آنکه غرغر کردن به‌جای آنکه باعث ایجاد ارتباط با دیگران شود، مانع آن است. بنابراین هر گاه و سوسه می‌شوید که به این عادت ویرانگر متوسل شوید،

۱۸ هر که درختی پیروراند از میوه‌اش نیز خواهد خورد و هر که به اربابش خدمت کند پاداش خدمتش را خواهد گرفت.

۱۹ همانطور که انسان در آب، صورت خود را می‌بیند، در وجود دیگران نیز وجود خویش را مشاهده می‌کند.

۲۰ همانطور که دنیای مردگان از بلعیدن زندگان سیر نمی‌شود، خواستهای انسان نیز هرگز ارضاء نمی‌گردد.

۲۱ طلا و نقره را بوسیله آتش می‌آزمایند، ولی انسان را از عکس‌العملش در برابر تعریف و تمجید دیگران می‌توان شناخت.

۲۲ اگر احمق را در داخل هاون هم بکوبی حماقتش از او جدا نمی‌شود.

۲۳ و ۲۴ مال و دارایی زود از بین می‌رود و تاج و تخت پادشاه تا ابد برای نسل او باقی نمی‌ماند. پس تو با دقت از گله و رمهات مواظبت کن،^{۲۵} زیرا وقتی علوفه

چیده شود و محصول جدید به بار آید و علف کوهستان جمع آوری شود،^{۲۶} آنگاه از پشم گوسفندانت لباس تهیه خواهی کرد، از فروش بزهایت زمین خواهی خرید^{۲۷} و از شیر بقیه بزها تو و خانواده و کنیزانت سیر خواهید شد.

۲۸ بدکاران می‌گریزند، در حالیکه کسی آنها را تعقیب نمی‌کند! ولی خدانشناسان چون شیر، شجاع هستند.

۲ وقتی ملتی گرفتار فساد شود، دولتش به آسانی سرنگون می‌گردد، اما رهبران درستکار و عاقل مایه ثبات مملکت هستند.

۳ حاکمی که بر فقرا ظلم می‌کند مانند باران تندی است که محصول را از بین می‌برد.

۱۸:۲۷

لو ۴۲:۱۲

۲ تیمو ۶:۲

۲۰:۲۷

امت ۱۵:۳۰

جا ۱۱:۸

حب ۵:۲

۲۱:۲۷

اسو ۱۸:۷

اسو ۲۵:۱۴

مز ۶:۱۲

امت ۳:۱۷

زکر ۹:۱۳

لو ۲۶:۶

۲۲:۲۷

امت ۱۱:۲۶؛ ۳۵:۲۳

ار ۳:۵

۲۳:۲۷

ایو ۹:۱۹

۱:۲۸

مز ۲۷:۱

۲:۲۸

پاد ۲۸:۱۶

پاد ۱۵:۱۵

هو ۷:۷؛ ۴:۸

تمجید مردم، به‌خوبی معرف شخصیت شما است. کسانی که از ثبات شخصیتی برخوردارند، تحت تأثیر تعریف دیگران قرار نمی‌گیرند، بلکه مطابق اعتقادات درونی خود عمل می‌کنند، خواه دیگران از آنها تعریف و تمجید کنند، خواه نکنند.

۲:۲۸ خودخواهی شخص خیلی سریع بر دیگران نیز تأثیر می‌گذارد. کارمند خودخواهی که از کارفرمایش دزدی می‌کند، بازدهی اداره را پایین می‌آورد. راننده خودخواهی که پیش از رانندگی مشروبات الکلی مصرف می‌کند، باعث ناامنی جاده‌ها می‌شود. همسر خودخواهی که با مردان دیگر روابط نامشروع برقرار می‌کند، کانون گرم چندین خانواده را از هم می‌پاشد. و وقتی گروه کثیری از مردم بدون در نظر گرفتن تأثیری که اعمالشان بر دیگران می‌گذارد، تنها برای خود زندگی کنند، رفته‌رفته ملتی دچار تباهی می‌شود. آیا شما جزئی از مشکل هستید، یا بخشی از راه حل؟

۱۸:۲۷ ممکن است یک رهبر به‌خاطر گرفتاریها و مشغله‌های فراوانی که دارد، درست از همان کسانی غافل بماند که بیش از همه سزاوار توجه اویند، یعنی کارمندان باوفا یا کسانی که داوطلبانه به او خدمت می‌کنند. اشخاصی که به نوعی در تلاشند و حمایتان می‌کنند تا شما در انجام کارهایتان موفق شوید، حق دارند که در موفقیت شما نیز سهیم باشند. بنابراین هیچگاه کسانی را که بیش از همه به شما کمک می‌کنند از یاد نبرید، ولو آنکه سرتان بسیار شلوغ باشد و هزار و یک نگرانی و مشغله فکری داشته باشید.

۲۱:۲۷ تعریف و تمجید دیگران چه اثری بر شما می‌گذارد؟ آیا تمام تلاش‌تان این است که مردم از شما تعریف و تمجید کنند؟ آیا با شنیدن تعریف و تمجید دیگران، بر سخت‌کوشی خود می‌افزاید؟ آیا برای آنکه دیگران از شما تعریف کنند، هر کاری که از دستتان بر می‌آید انجام می‌دهید؟ عکس‌العمل شما در برابر تعریف و

۴:۲۸ ابی توجهی نسبت به قانون، ستایش بدکاران است ولی اطاعت از آن، مبارزه با بدی می‌باشد.

۴:۲۸

روم ۳۲:۱

۵:۲۸ عدالت برای بدکاران بی‌معنی است، اما پیروان خداوند اهمیت آن را خوب می‌دانند.

۵:۲۸

مز ۷۶:۹۲

امت ۹:۲ ؛ ۱۵:۲۱

۶:۲۸ انسان بهتر است فقیر و درستکار باشد تا ثروتمند و کلاه‌بردار.

۶:۲۸

امت ۹:۱۲

۷:۲۸ جوانی که از قوانین الهی اطاعت کند داناست، اما کسی که همدم او باش و اراذل شود مایهٔ ننگ پدرش می‌باشد.

۷:۲۸

امت ۱:۲ ؛ ۲۵:۲۵ و ۲۶

۳:۲۹

۸:۲۸ مالی که از راه رباخواری و بهره‌کشی از فقرا حاصل شود عاقبت به دست کسی می‌افتد که بر فقرا رحم می‌کند.

۸:۲۸

خرو ۲۵:۲۲

تث ۱۹:۲۳ و ۲۰

۹:۲۸ خدا از دعای کسانی که احکام او را اطاعت نمی‌کنند، کراهت دارد.

۹:۲۸

مز ۱۸:۶۶ ؛ ۱۰۹:۱۰

امت ۸:۱۵

۱۰:۲۸ هر که دام بر سر راه شخص درستکار بنهد و او را به راه بد بکشاند، عاقبت به دام خود گرفتار خواهد شد، ولی اشخاص نیک پاداش خوبی خواهند یافت.

۱۰:۲۸

امت ۲۷:۲۶

۱۱:۲۸ ثروتمندان خود را دانا می‌پندارند، اما فقیر خردمند از واقعیت درون آنها با خبر است.

۱۱:۲۸

امت ۲۳:۱۸ ؛ ۲۷:۲۵

۱۲:۲۶

۱۲:۲۸ وقتی نیکان پیروز می‌شوند، همه شادی می‌کنند، اما هنگامی که بدکاران به قدرت می‌رسند، مردم خود را پنهان می‌کنند.

۱۳:۲۸

مز ۱۱-۱:۳۲

۱۳:۲۸ هر که گناه خود را پبوشاند، هرگز کامیاب نخواهد شد، اما کسی که آن را اعتراف کند و از آن دست بکشد خدا بر او رحم خواهد کرد.

۱۰:۱

به راحتی ممکن است تمام دارایی‌اش را از دست بدهد، اما هیچ کس نمی‌تواند ثروت شخص فقیر، یعنی شخصیتش را از او بگیرد. بنابراین به ثروتمندان حسادت نکنید؛ ممکن است تمام ثروتشان در پول خلاصه شده باشد.

۱۳:۲۸ درس عبرت گرفتن از اشتباهی که حاضر نیستید آن را بپذیرید، سخت است. و اگر اشتباهی نتواند چیزی به شما بیاموزد، چه فایده‌ای دارد؟ برای آنکه از اشتباهی درس بگیرید، لازم است آن را بپذیرید، تجزیه و تحلیلش کنید، و خود را تغییر دهید تا دیگر مرتکب آن نشوید. همه اشتباه می‌کنند، اما فقط افراد احمق هستند که اشتباهات خود را تکرار می‌کنند.

۱۳:۲۸ چیزی در ما هست که باعث می‌شود نخواهیم اشتباهات خود را بپذیریم. به همین دلیل همیشه کسانی را که آشکارا و با شجاعت اشتباهات خود را می‌پذیرند، می‌ستاییم. این گونه اشخاص تصویر درستی از خود دارند، و حتماً لازم نیست افراد کاملی باشند تا از خود احساس رضایت کنند. بنابراین حاضر باشید در مورد خود تجدید نظر کنید و اشتباهات خود را پذیرفته، در صورت لزوم نقشه‌هایتان را تغییر دهید.

۵:۲۸ از آنجا که عدالت جزو ذات خدا است، هر کس نیز که از خدا متابعت می‌کند، با دیگران با عدالت و انصاف رفتار می‌نماید. توجه داشتن به آنچه بر دیگران می‌گذرد، آغاز عدالت است. یک مسیحی نمی‌تواند نسبت به رنج انسان‌ها بی‌تفاوت باشد، زیرا خدا نیز بی‌تفاوت نیست. و پر واضح است که نباید با داد و ستدهای خودخواهانه یا جانبداری از سیاست‌های ناعادلانه حکومت‌ها، به درد و رنج انسان‌ها دامن زد. بنابراین بیشتر به فکر اجرای عدالت باشید تا نتیجه کار.

۹:۲۸ اگر بخواهیم به محض اتمام دعا و بر خاستن از روی زانوان، دوباره به زندگی عادی و گناه‌آلود خود باز گردیم، خدا دیگر به دعاهايمان گوش نخواهد داد. اما اگر جداً تصمیم بگیریم که از گناهانمان دست بکشیم، او با کمال میل دعاهايمان را خواهد شنید و هر قدر هم گناهانمان بزرگ باشد، ما را خواهد بخشید. آنچه باعث می‌شود خدا به دعاهايمان گوش ندهد بزرگی گناهان ما نیست، بلکه نیت پنهانی ما است برای انجام دوباره آن گناهان.

۱۱:۲۸ فقرا از آنجا که در تنگناها مدام اتکایشان به خدا است، چنان از لحاظ روحانی غنی می‌شوند که با هیچ مقدار ثروت نمی‌توان به چنان غنایی دست یافت. شخص ثروتمند

محل آیات	فرد تنبلی	شخص سخت کوش	خصوصیات سخت کوشی و تنبلی
۴:۱۰	فوراً فقیر می شود.	ثروتمند می شود.	در کتاب امثال
۵:۱۰	تنبلی باعث می شود فرصت ها را از دست بدهد.	سخت کوشی کار عاقلانه ای است.	به وضوح تصریح شده که سخت کوشی یکی از ارکان مهم زندگی خردمندانه است.
۲۶:۱۰	کاری برای کسی نمی کند.	سخت کوشی سعادت به ارمغان می آورد.	سخت کوشی به این معنا است که انسان حاضر باشد سخت کار کند و هر کاری را که به او می سپارند به بهترین وجه انجام دهد. ما سخت کار می کنیم نه برای اینکه ثروتمند و مشهور شویم یا دیگران از ما تعریف و تمجید کنند (هرچند اینها نیز شاید ثمرات جانبی سخت کوشی باشد)، بلکه تا از این طریق در طول زندگی خود به بهترین وجه به خدا خدمت کرده باشیم.
۱۱:۱۲	فقط آدم احق وقت خود را به بیهودگی می گذراند.	پاداش سخت کوشی نزول برکات است.	به قدرت می رسد.
۱۴:۱۲	نوکر دیگران می شود.	از هر آنچه می یابد، استفاده نیکو می کند.	کامیاب می شود.
۲۴:۱۲	فرصت های خوب را به هدر می دهد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۲۷:۱۲	آنچه را که آرزو می کند به دست نمی آورد.	کامیاب می شود.	راهش هموار است.
۴:۱۳	فقیر می شود.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۲۳:۱۴	راهش با خاراها پوشیده است.	کامیاب می شود.	راهش هموار است.
۱۹:۱۵	نقشه های پلید می کشد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۲۷:۱۶	خرابکار می شود.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۹:۱۸	زیاد می خوابد و گرسنه می ماند.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۱۵:۱۹	از فرط تنبلی لقمه را به دهان خود نمی گذارد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۲۴:۱۹	خواب را دوست می دارد و عاقبت هم فقیر می شود.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۴:۲۰	شتاب زده است و همین امر باعث فقر او می شود.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۱۳:۲۰	میگسار و عیاش است و هرگز ثروتمند نمی شود.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۵:۲۱	آرزوهایی دارد، اما برای رسیدن به آنها تن به کار نمی دهد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۱۷:۲۱	برای کار نکردن مدام عذر و بهانه می آورد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۲۶ و ۲۵:۲۱	جزو افراد گمنام نخواهد بود، بلکه به دربار پادشاه راه خواهد یافت.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۱۳:۲۲	بیش از حد می خوابد و همین امر موجب می شود فقیر گردد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۲۹:۲۲	تن به کار نمی دهد اما خود را عاقل می داند.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۳۴-۳۰-۲۴	به خاطر تنبلی طعم فقر را می چشد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۱۶-۱۳-۲۶	به خاطر تنبلی طعم فقر را می چشد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.
۱۹:۲۸	به خاطر تنبلی طعم فقر را می چشد.	کامیاب می شود.	منفعت عایدش می شود.

۱۴:۲۸ روم ۵:۲ فیل ۱۲:۲	۱۴ خوشابه حال کسی که ترس خدا را در دل دارد، زیرا هر که نسبت به خدا سرسخت باشد گرفتار بلا و بدبختی می شود.
۱۵:۲۸ امت ۱۲:۱۹ متی ۱۶:۲ ۱ پتر ۵:۵ ۱۶:۲۸ جا ۱۶:۱۰ اش ۱۲:۳	۱۵ مردم بیچاره ای که زیر سلطه حاکم ظالمی هستند، مانند کسانی می باشند که گرفتار شیر غران یا خرس گرسنه شده باشند.
۱۷:۲۸ پیدا ۶:۹ خرو ۱۴:۲۱ امت ۲۴:۲۸ : ۱۹-۱۶:۶	۱۶ سلطان نادان به ملت خود ظلم می کند. پادشاهی که از نادرستی و رشوه خواری نفرت داشته باشد، سلطنتش طولانی خواهد بود.
۱۹:۲۸ امت ۱۱:۱۲ : ۴:۱۴ ۲۱-۱۹:۲۳	۱۷ عذاب وجدان شخص قاتل او را بسوی مجازات خواهد برد، پس تو سعی نکن او را از عذابش برهانی.
	۱۸ هر که در راه راست ثابت قدم باشد در امان خواهد ماند، اما کسی که به راه های کج برود خواهد افتاد.
	۱۹ هر که در زمین خود زراعت کند نان کافی خواهد داشت، اما کسی که وقت خود را به بطالت بگذراند فقر گریبانگیر او خواهد شد.
	۲۰ اشخاص درستکار کامیاب خواهند شد، اما کسانی که برای ثروتمند شدن عجله می کنند بی سزا نخواهند ماند.
	۲۱ طرفداری، کار درستی نیست؛ اما هستند قضاتی که بخاطر یک لقمه نان، بی انصافی می کنند.
	۲۲ آدم خسیس فقط به فکر جمع آوری ثروت است غافل از اینکه فقر در انتظار اوست.
۲۳:۲۸ مز ۵:۱۴۱ امت ۱۵:۲۹ متی ۱۵:۱۸ ۲۴:۲۸ امت ۲۶:۱۹	۲۳ اگر اشتباه کسی را به او گوشزد کنی، در آخر از تو بیشتر قدردانی خواهد کرد تا از کسی که پیش او چاپلوسی کرده است.
	۲۴ کسی که والدین خود را غارت می کند و می گوید: «کار بدی نکرده ام»، دست کمی از یک آدمکش ندارد.
	۲۵ حرص و آز باعث جنگ و جدال می شود؛ اما تو کل نمودن به خداوند انسان را کامیاب می کند.
۲۶:۲۸ ایو ۲۸:۲۸ امت ۵:۳	۲۶ هر که بر نقشه های خود تکیه می کند احمق است، ولی آنانی که از تعالیم خدا پیروی می نمایند، در امان می باشند.

۲۶:۲۸ بسیاری از مردم کسی را که به شدت فردگرا است، قهرمان می دانند. ما زنان و مردان شجاع و خودرایی را که می دانند چه می خواهند و برای به دست آوردن آن می جنگند، تحسین می کنیم. آنها اتکا به نفس دارند و نه از کسی مشورت می خواهند و نه به کسی مشورت می دهند. به راستی که راه آنان ققدر با راه و روش خدا فرق دارد. انسان هیچگاه از آینده خود خبر ندارد و به درستی نمی داند تصمیماتی که گرفته در نهایت چه عواقب در پی خواهد داشت. کسی که کاملاً به خود

۱۷:۲۸ عذاب وجدان شخص قاتل یا باعث می شود احساس گناه کند و بعد توبه نماید، و یا با توبه نکردن راهی عذاب جهنم شود. اگر کاری کنیم که وی کمتر احساس گناه کند، این عمل ما به هیچ وجه از روی محبت نیست؛ زیرا چنین فردی هر چه بیشتر احساس گناه کند، بیشتر احتمال دارد که به سوی خدا بازگشته، توبه نماید. اگر بخواهیم در عواقب طبیعی گناه او مداخله کنیم، شاید باعث شویم با خیال راحت همچنان به گناه خود ادامه دهد.

۲۷ اگر به فقرا کمک کنی، هرگز محتاج نخواهی شد؛ ولی اگر روی خود را از فقیر برگردانی، مورد لعنت قرار خواهی گرفت.

۲۸ هنگامی که بدکاران به قدرت می‌رسند، مردم خود را پنهان می‌کنند، اما وقتی بدکاران سقوط کنند درستکاران دوباره قدرت را به دست خواهند گرفت.

۲۸:۲۷
امت ۱۱:۲۴؛ ۱۹:۱۷

۲۹ کسی که بعد از تنبیه بسیار، باز سرسختی کند، ناگهان خرد خواهد شد و دیگر علاجی نخواهد داشت.

۳ وقتی قدرت در دست نیکان است مردم شادند، اما قدرت که به دست بدان بیفتد مردم می‌نالند.

۳ پسر عاقل پدرش را خوشحال می‌کند، اما پسری که بدنبال زنان بدکاره می‌رود اموالش را برباد می‌دهد.

۴ پادشاه عاقل به مملکتش ثبات می‌بخشد، اما آنکه رشوه می‌گیرد مملکت خود را نابود می‌کند.

۲۹:۱
امت ۱:۲۵ و ۱۳:۱۸؛
۱۵:۳۲ و ۳۱:۱۵

۵ شخص متملق با چاپلوسی‌های خود به دوستش صدمه می‌زند.

۶ بدکاران در دام گناه خود گرفتار می‌شوند، اما شادی نصیب درستکاران می‌گردد.

۷ شخص درستکار نسبت به فقرا با انصاف است، اما آدم بدکار به فکر آنها نیست.

۸ آدم احمقی که همه را مسخره می‌کند می‌تواند شهری را به آشوب بکشانند، اما شخص دانا تلاش می‌کند صلح و آرامش برقرار نماید.

۲۹:۲
امت ۸:۱۶ و ۱۵:۱۶
۱۱:۱۰

۲۹:۳
امت ۱۰:۲۶؛ ۱۰:۱۰
لو ۱۳:۱۵

۲۹:۴
امت ۱۵:۸

۲۹:۵
مز ۹:۵
امت ۲۸:۲۳

۲۹:۷
مز ۱:۴۱

۲۹:۸
امت ۱۳:۱۹؛ ۱۳:۱۹
یعقو ۱۸:۱۳:۳

و فلاکت را به جان خریده‌اید. سرانجام روزی مجبور خواهید شد با عواقب پند نگرفتن از اشتباهات گذشته مواجه شوید. و اگر این اشتباه، نپذیرفتن دعوت خدا یا ناطاعتی از دستورهای او باشد، عواقب آن بسیار وخیم‌تر خواهد بود. حتی شاید خدا عاقبت مجبور شود شما را به حال خود وا گذارد و از شما روی گردان شود.

۲۹:۶۵ همه ما می‌خواهیم دیگران ما را دوست داشته باشند، به همین جهت این خطر برای همه ما وجود دارد که چاپلوسی کنیم. و حال آنکه تملق و چاپلوسی می‌تواند دام خطرناکی باشد. برای آنکه در آن گرفتار نشوید، در مورد خود واقع‌بین باشید. اهدافی را مشخص کنید و برای رسیدن به آن بکوشید. در آن صورت خواهید دانست که چه هنگام سزاوار تعریف و تمجیدید و چه هنگام مستحق سرزنش. این شناخت می‌تواند شما را از افتادن به دام چاپلوسی مصون نگاه دارد و همچنین باعث شود فریب تملق‌گویی افراد چاپلوس را نیز نخورید.

متکی است، به واسطه اعلام بی‌نیازی خویش، موجب محکومیت خود می‌شود، اما شخص دانا به خدا اتکا می‌کند و محفوظ می‌ماند.

۲۷:۲۸ خدا از ما می‌خواهد که نسبت به تنگدستان و نیازمندان بی‌توجه نباشیم، بلکه با آنان همدردی کنیم. قسمت دوم این مثل را می‌توان به این صورت نیز بیان داشت: «گر چشم خود را به روی نیازهای دیگران بگشایی، برکت خواهی یافت.» اگر به کسانی که در مشکل هستند کمک کنیم، آنها نیز حاضر خواهند بود برای جبران لطفی که در حقشان شده است هر کاری انجام دهند (ر.ش. به امثال ۱۱:۲۴ و ۲۵). پولس می‌فرماید که خدا تمام نیازهایمان را بر آورده خواهد ساخت (فیلیپیان ۱:۱۶)؛ او این کار را از طریق دیگران انجام می‌دهد. امروز شما چه قدمی می‌توانید بر دارید تا به خدا در تأمین نیاز دیگران کمک کرده باشید؟

۱:۲۹ اگر اشتباهی را مدام تکرار کنید، در واقع مصیبت

- ۹ بحث کردن با آدم نادان سودی ندارد، زیرا او یا عصبانی می‌شود یا مسخره می‌کند.
- ۱۰ افرادی که تشنه خون هستند از اشخاص درستکار متفرند و قصد جانشان را دارند.
- ۱۱ آدم نادان خشم خود را فوری بروز می‌دهد، اما شخص دانا جلو خشم خود را می‌گیرد.
- ۱۲ اگر حاکم به حرفهای دروغ گوش کند، تمام افرادش دروغگو خواهند شد.
- ۱۳ فقیر و ثروتمند در یک چیز مثل هم هستند: خداوند به هر دو آنها چشم بینا داده است.
- ۱۴ پادشاهی که نسبت به فقرا باانصاف باشد، سلطنتش همیشه پابرجا خواهد ماند.
- ۱۵ برای تربیت بچه، چوب تأدیب لازم است. اگر او را به حال خود واگذاری و ادب نکنی، باعث سرافکنندگی مادرش خواهد شد.
- ۱۶ وقتی اشخاص بدکار به قدرت می‌رسند، فساد زیاد می‌شود؛ ولی قدرت آنها دوامی نخواهد داشت و نیکان سقوط آنها را به چشم خواهند دید.
- ۱۷ فرزند خود را تأدیب کن تا باعث شادی و آرامش فکر تو شود.
- ۱۸ در جایی که پیام خدا نیست، مردم سرکش می‌شوند. خوشبحال قومی که احکام خدا را به جا می‌آورند.
- ۱۹ خدمتکار را نمی‌توان تنها با نصیحت اصلاح کرد، زیرا او هر چند حرفهای تو را بفهمد ولی به آنها توجه نخواهد کرد.
- ۲۰ شخصی که بدون فکر کردن و با عجله جواب می‌دهد از یک احمق هم بدتر است.

۱۱:۲۹
امت ۲۹:۱۷

۱۳:۲۹
ایو ۱۹:۳

۱۴:۲۹
مز ۴:۷۲
امت ۱۲:۱۶ ؛ ۲۹:۴

۱۶:۲۹
مز ۳۸:۳۴-۳۷

۱۸:۲۹
خرو ۲۵:۳۲
مز ۱:۱ ؛ ۲:۱ ؛ ۹:۷۴

۲۰:۲۹
امت ۱۲:۲۶

سطوح بالا آغاز می‌شود. مردم مثل رهبران می‌شوند. شما چگونه فضایی برای زبردستان خود ایجاد کرده‌اید؟

۱۸:۲۹ این امثال در زمانی نوشته شد که حکومت سلطنتی بود. اگر پادشاه از قانون اطاعت می‌کرد، مردم نیز مطیع قانون بودند. در حکومت‌های دموکراسی خود مردم رهبری کشورشان را در دست دارند. اگر به معیاری بالاتر از خودشان روی آورند و از دستورهای اخلاقی خدا اطاعت کنند، کشورشان مقتدر و نیرومند خواهد شد. اما اگر هر کس هر کاری «دلش خواست» انجام دهد (داوران ۱۷:۶)، کشور ضعیف می‌شود و دیگر نمی‌تواند به‌خوبی از شهروندانش محافظت کند. بنابراین داشتن معیارهای والای اخلاقی احساس شرمندگی نکند، زیرا این معیارها باعث می‌شود کشورتان محل بهتری باشد.

۱۵:۲۹ والدین گاه از تنبیه کردن فرزندان خود خسته می‌شوند. ظاهراً تنها کاری که از ما بر می‌آید این است که غرغر کنیم، سرزنشان نماییم، و تنبیه‌شان کنیم. اما هر وقت وسوسه شدید که دست از تأدیب آنها بر دارید و به آنها اجازه دهید هر کاری دلشان خواست بکنند، یا وقتی از خود می‌پرسید که آیا با تنبیه کردن فرزندان باعث نشده‌اید که دیگر رابطه محبت‌آمیزی بین شما و آنها وجود نداشته باشد، به خاطر بیاورید که تأدیب توأم با محبت و جدیت به آنها کمک می‌کند تا درس بگیرند؛ و درس عبرت گرفتن نیز از آنان افرادی حکیم می‌سازد. تأدیب توأم با محبت که از روی قاعده باشد، در نهایت به آنها یاد می‌دهد که افراد منظم و منضبطی باشند.

۱۶:۲۹ در هر سازمانی، از کلیسا گرفته تا یک شرکت بازرگانی، خانواده، و دولت، تغییر و تحولات همیشه از

۲۱ غلامی که اربابش او را از کودکی به نازپرورده باشد، برای اربابش غلامی نخواهد کرد.

۲۲ شخص تندخو نزاع به پا می‌کند و باعث ناراحتی می‌شود.

۲۳ تکبر، انسان را به زمین می‌زند، ولی فروتنی منجر به سربلندی می‌شود.

۲۴ کسی که با دزد رفیق می‌شود، دشمن جان خویش است، زیرا شهادت دروغ می‌دهد و به این ترتیب خود را زیر لعنت قرار می‌دهد.

۲۵ کسی که از انسان می‌ترسد گرفتار می‌شود، اما شخصی که به خداوند توکل می‌کند در امان می‌ماند.

۲۶ بسیاری از مردم از حاکم انتظار لطف دارند غافل از اینکه خداوند است که حق هر کس را می‌دهد.

۲۷ درستکاران از بدکاران نفرت دارند و بدکاران از درستکاران.

۲۲:۲۹

امت ۲۴:۲۲

۲۳:۲۹

امت ۳۳:۱۵ ؛ ۲۲:۲

دان ۳۰:۴

۲۴:۲۹

امت ۱۱:۱۰

۲۵:۲۹

امت ۷:۱۶

۲۷:۲۹

متی ۲۲:۱۰ ؛ ۲۴:۹

قرن ۱۸:۱۴:۶

سخنان خردمندانه آگور

۳۰ اینها سخنان گزیده آگور، پسر یاقه است خطاب به ایتی ئیل و او کال:

۱ من نادان‌ترین و بی‌فهم‌ترین آدمیان هستم. ۳ حکمتی در من نیست و شناختی از خدا ندارم. ۴ آن کیست که آسمان و زمین را زیر پا می‌گذارد؟ آن کیست که باد را در دست خود نگه می‌دارد و آبها را در ردای خود می‌پیچد؟ آن کیست که حدود زمین را برقرار کرده است؟ نامش چیست و پسرش چه نام دارد؟ اگر می‌دانی بگو!

۵ سخنان خدا تمام پاک و مبراست. او مانند یک سپر از تمام کسانی که به او پناه می‌برند محافظت می‌کند. ۶ به سخنان او چیزی اضافه نکن، مبادا تو را توییخ نماید و تو دروغگو قلمداد شوی.

۷ ای خدا، قبل از آنکه بمیرم دو چیز از تو می‌طلبم: ۸ مرا از دروغ گفتن حفظ

۲:۳۰

ایو ۶:۳:۴۲

۴:۳۰

ایو ۸:۲۶

مز ۲:۲۴ ؛ ۱۸:۶۸

اش ۱۸:۴۵

۵:۳۰

مز ۳۳:۱۲ ؛ ۶:۱۲ ؛ ۳۰:۱۸

۱۱:۸۴

۶:۳۰

تث ۲:۴ ؛ ۳۲:۱۲

مکا ۱۸:۲۲

چیز چندانی نمی‌دانیم جز اینکه معلمی خردمند بود. در برخی نسخه‌های قدیمی آمده که او اهل مَسا بود، سرزمینی که لموئیل در آن پادشاهی می‌کرد (ر.ش. به توضیحات مربوط به امثال ۱:۳۱).

۴-۲:۳۰ از آنجا که خدا نامحدود است، برخی از ابعاد ذات او برای همیشه برایمان در هاله‌ای از رمز و راز باقی خواهد ماند. سؤالات مطرح‌شده در اینجا را با سؤالاتی که خدا از ایوب پرسید، مقایسه کنید (ایوب ۳۸-۴۱).

۹-۷:۳۰ پول و ثروت زیاد می‌تواند خطرناک باشد، اما بیش از اندازه بی‌بضاعت بودن نیز خالی از خطر نیست. در واقع فقر می‌تواند هم سلامت روحانی‌مان

۲۵:۲۹ ترس از انسان می‌تواند دست و پالتان را بالکل ببندد و نگذارد هیچ کاری کنید. در موارد حاد، حتی ممکن است چنان بترسید که نتوانید از خانه بیرون بروید. برعکس، ترس از خدا، یعنی احترام گذاشتن و توکل کردن به او، ما را آزاد می‌سازد. بنابراین چرا باید از کسانی بترسید که نمی‌توانند به شما آسیب جاودان وارد سازند؟ به جای ترسیدن از انسان، از خدا باید ترسید که می‌تواند ضرر و آسیب از جانب دیگران را برای کسانی که به او توکل دارند به خیریت تبدیل کند.

۱:۳۰ منشأ این سخنان مشخص نیست. درباره آگور

کن و مرا نه تهیدست بگردان و نه ثروتمند، بلکه روزی مرا به من بده؛^۱ چون اگر ثروتمند شوم ممکن است تو را انکار کنم و بگویم: «خداوند کیست؟» و اگر تهیدست گردم امکان دارد دزدی کنم و نام تو را بی حرمت نمایم. 'اهرگز از کسی نزد کارفرمایش بدگویی نکن، مبادا به نفرین او گرفتار شوی.

۹:۳۰
تث ۱۲:۸ ؛ ۲۰:۳۱
نح ۲۵:۹
هو ۶:۱۳
۱۰:۳۰
جا ۲۱:۷

محل آیات

ویژگی‌های یک رهبر خوب

رهبری

۲۴:۱۲	سخت کوش است.	از آنجا که بسیاری
۱۷:۱۳	در ارتباط خود با دیگران قابل اعتماد است.	از مثل‌ها را سلیمان
۲۶:۱۷	مردم را به‌خاطر رفتار خوب تنبیه نمی‌کند و به افراد شریر پاداش نمی‌دهد.	پادشاه نوشته، طبیعی است که لاف‌باز بخشی
۱۳:۱۸	اول به سخنی خوب گوش می‌دهد و بعد جواب می‌دهد.	از مطالب خود را
۱۵:۱۸	مشتاق کسب حکمت است.	به موضوع رهبری
۱۷:۱۸	به دلایل هر دو طرف گوش می‌دهد.	اختصاص داده باشد.
۴و۳:۲۴	از حکمت و فهم برخوردار است.	
۱۰:۲۴	می‌تواند سختی‌های زندگی را تحمل کند.	
۲۱:۲۷	در مقابل تعریف و تمجید دیگران عکس‌العمل مناسب نشان می‌دهد.	

امتیازات یک رهبر خوب

۱۴:۱۱	امنیت	
۳:۲۴	قدرت، سودمند و مفید بودن برای همه	
۲:۲۹	مردم شاد خواهند بود	
	بدون وجود یک رهبر خوب چه پیش خواهد آمد	
۱۹:۲۵	مردم مدام در رنج‌اند.	
۸:۲۶	احترام گذاشتن به آدم احمق نتیجه عکس دارد.	
۱۵:۲۸	کسانی که زیر سلطه حاکم ظالم‌اند، افراد بدبخت و بیچاره‌ای هستند.	
۱۲:۲۹	حاکمی که به حرفهای دروغ گوش می‌دهد، تمام زیردستانش دروغگو هستند.	
۱۶:۲۹	وقتی حاکمان فاسد باشند، مردم هم فاسد می‌شوند.	

سایر آیات برای مطالعه بدین قرارند: ۲۷:۲۴ ؛ ۱۳:۲۵ ؛ ۶:۲۶ ؛ ۱۰ ؛ ۱۸:۲۷

پولس پیاموریم که «در تنگدستی یا دولتندی، چگونه زندگی کنیم» (فیلیپیان ۱۲:۴). اگر نه بیش از اندازه پول و ثروت داشته باشیم و نه بیش از حد کم، در زندگی فردی مفیدتر و مؤثرتری خواهیم بود.

را به مخاطره افکند، هم سلامت جسمانی ما را. با این حال، ثروتمند بودن چاره این درد نیست، زیرا همان طور که عیسی فرمود، ورود ثروتمندان به ملکوت خدا بسیار دشوار است (متی ۱۹:۲۳ و ۲۴). ما می‌توانیم مانند

۱۱ هستند کسانی که پدر و مادر خود را نفرین می کنند. ۱۲ هستند کسانی که خود را پاک می دانند در حالی که به گناه آلوده اند. ۱۳ هستند کسانی که از نگاهشان کبر و غرور می بارد، ۱۴ هستند کسانی که دندانهای خود را تیز می کنند تا بجان مردم فقیر بیفتند و آنها را ببلعند.

۱۵ در دنیا چهار چیز مثل زالوست که هر چه می خورد سیر نمی شود: ۱۶ دنیای مردگان،

رحم نازا،

زمین بی آب،

آتش مشتعل.

۱۷ کسی که پدر خود را مسخره کند و مادرش را تحقیر نماید، کلاغها چشمانش را از کاسه در می آورند و لاشخورها بدنش را می خورند.

۱۸ چهار چیز برای من بسیار عجیبند و من آنها را نمی فهمم:

۱۹ پرواز عقاب در آسمان،

خزیدن مار روی صخره،

عبور کشتی از دریا،

و به وجود آمدن عشق بین زن و مرد.

۲۰ زن بدکاره زنا می کند و با بی شرمی می گوید: «گناهی نکرده ام!»

۲۱ چهار چیز است که زمین تاب تحملش را ندارد و از شنیدنش می لرزد:

۲۲ برده ای که پادشاه شود،

احمقی که سیر و توانگر گردد،

۲۳ زن بداخلاقی که شوهر کرده باشد،

و کنیزی که جای بانوی خود را بگیرد.

۲۴ در زمین چهار موجود کوچک و دانا وجود دارند:

۲۵ مورچه ها که ضعیف هستند ولی برای زمستان خوراک ذخیره می کنند،

۲۶ گورکنها که ناتوانند اما در میان صخره ها برای خود لانه می سازند،

۲۷ ملخها که رهبری ندارند ولی در دسته های منظم حرکت می کنند،

۲۸ و مارمولکها که می توان آنها را در دست گرفت، اما حتی به کاخ پادشاهان

نیز راه می یابند.

۱۱:۳۰

خرو ۱۷:۲۱

امت ۲۰:۲۰

۱۳:۳۰

ایو ۱۷:۲۹

مز ۴:۵۷

لو ۱۱:۱۸

۱۵:۳۰

پیدا ۲۱:۳۰

امت ۲۰:۲۷

۱۷:۳۰

پیدا ۲۲:۹

امت ۲۶:۱۹ ؛ ۲۰:۲۰

۱۸:۳۰

ایو ۲۷:۳۹ ؛ ۳:۴۲

مز ۶:۱۳۹

۲۰:۳۰

امت ۱۳:۷

۲۱:۳۰

اسمو ۲۵:۲۵

مز ۲۱:۷ ؛ ۱۷:۲۱

۲۴:۳۰

لاو ۵:۱۱

ایو ۹:۷ ؛ ۱۲:۲۱

مز ۱۸:۱۰۴

امت ۸۶:۶

یول ۶:۱

۲۸-۲۴:۳۰ از مورچه ها می توانیم درس آینده نگری بیاموزیم، از گورکنها خانه سازی حکیمانه را، از ملخها همکاری و نظم را، و از مارمولکها شجاعت و بی باکی را.

۱۷:۱۵ و ۱۶:۱۷ این چند آیه بیانی شعرگونه دارند. نویسنده آیات با شوق و ذوق به مشاهده دنیا می پردازد. در آیات ۱۵ تا ۳۰ از خواننده دعوت می شود تا با چشمانی نظاره گر و پر شور به دنیا بنگرد. ما می توانیم از طبیعت درسهای زیادی بیاموزیم.

۲۹ چهار موجود هستند که راه رفتنشان با وقار است:

۳۰ شیر که سلطان حیوانات است و از هیچ چیز نمی ترسد،

۳۱ طاووس،

بز نر،

و پادشاهی که سپاهیانش همراه او هستند.

۳۲ اگر از روی حماقت مغرور شده‌ای و اگر نقشه‌های پلید در سر پرورنده‌ای،

به خود بیا و از این کارت دست بکش. ۳۳ از زدن شیر، کره به دست می آید؛

از ضربه زدن به دماغ خون جاری می شود؛ و از برانگیختن خشم، نزاع

درمی گیرد.

سخنان خردمندانه لموئیل

اینها سخنان گزیده‌ای است که مادر لموئیل پادشاه به او تعلیم داد:

۳۱

ای پسر من، ای پسری که تو را در جواب دعاهایم یافته‌ام، ۳ تیروی

جوانی خود را صرف زنان نکن، زیرا آنها باعث نابودی پادشاهان شده‌اند.

ای لموئیل، شایسته پادشاهان نیست که می‌گساری کنند، ۵ چون ممکن است

قوانین را فراموش کرده نتوانند به داد مظلومان برسند. ۶ شراب را به کسانی بده

که در انتظار مرگند و به اشخاصی که دلتنگ و تلخکام هستند، ۷ تا بنوشند و

فقر و بدبختی خود را فراموش کنند.

۸ دهان خود را باز کن و از حق کسانی که بی زبان و بی چاره‌اند دفاع کن. ۹ دهان

خود را باز کن و به انصاف داوری نما و به داد فقیران و محتاجان برس.

همسر خوب

۱۰ یک زن خوب را چه کسی می تواند پیدا کند؟ ارزش او از جواهرات هم

بیشتر است! ۱۱ او مورد اعتماد شوهرش می باشد و نمی گذارد شوهرش به

۲۹:۳۰

میکا ۵:۵

امت ۲۰:۲۰

۳۲:۳۰

ایو ۴۰:۴۰ ؛ ۵:۲۱

امت ۲۸:۲۷ و ۱۷

میکا ۷:۱۶

۳۳:۳۰

امت ۱۸:۱۵ ؛ ۲۸:۱۶

۲۲:۲۹ ؛ ۲۱:۲۶

۳:۳۱

امت ۵:۵ ؛ ۹:۷

۴:۳۱

امت ۲۰:۱

جا ۱۰:۱۶ و ۱۷

۵:۳۱

تث ۱۶:۱۶

امت ۱۷:۱۵

۸:۳۱

ایو ۱۲:۱۲ و ۲۹

۱۰:۳۱

روت ۱۱:۳

امت ۱۱:۸ ؛ ۱۲:۴

۱۱:۳۱

اېتر ۳:۳ و ۲۰

هلاکت پیش می‌روند ممکن است قابل درک باشد، اما برای رهبران یک کشور به هیچ وجه جایز نیست. الکل ذهن را مخدوش می‌کند و ممکن است باعث شود فرد رهبر در حق دیگران بی‌عدالتی کند و تصمیمات غلط بگیرد. رهبران به‌جای آنکه خود را با می‌گساری مست و لایعقل سازند، کارهای بسیار مهم‌تری دارند که انجام دهند.

۳۱-۱۰:۳۱ کتاب امثال درباره زنان گفتمی بسیار دارد. چقدر مناسب و به‌جا است که کتاب با تصویری از زن نمونه به پایان می‌رسد: زنی با خصوصیات برجسته، حکمت زیاد، مهارت‌های فراوان، و عظوفت بسیار.

۱۰:۳۱ در مورد لموئیل چیز زیادی نمی‌دانیم جز اینکه پادشاهی بود که مادرش به او تعالیم حکیمانه آموخت. لموئیل یعنی «وقف شده برای خدا». در برخی از نسخه‌های قدیمی، آمده که لموئیل اهل مَسا بوده است که سرزمین آگور نیز بود (نویسنده مثل‌های فصل ۳۰). در مورد سرزمین مَسا چیزی نمی‌دانیم. ممکن است سرزمین یکی از دوازده قبیله بنی‌اسماعیل بوده باشد که اسامی‌شان در پیدایش ۱۴:۲۵ آمده است. اگر اینطور باشد، نتیجه می‌گیریم که لموئیل و آگور یهودی نبودند، بلکه عربهایی بودند که تصمیم گرفتند یگانه خدای حقیقی را بپرستند. ۷-۴:۳۱ می‌گساری در بین بی‌ایمانانی که به سوی

چیزی محتاج شود.^{۱۲} در تمام روزهای زندگی به شوهرش خوبی خواهد کرد، نه بدی.^{۱۳} پشم و کتان می گیرد و با دستهای خود آنها را می ریسد.^{۱۴} او برای تهیه خوراک، مانند کشتیهای بازرگانان به راههای دور می رود.^{۱۵} قبل از روشن شدن هوا، بیدار می شود و برای خانواده اش خوراک آماده می کند و دستورات لازم را به کنیزانش می دهد.^{۱۶} امزعه ای را در نظر می گیرد و پس از بررسیهای لازم آن را می خرد و با دسترنج خود تا کستان ایجاد می کند.^{۱۷} او قوی و پرکار است.^{۱۸} به امور خرید و فروش رسیدگی می نماید و شبها تا دیروقت در خانه کار می کند.^{۱۹} با دستهای خود نخ می ریسد و پارچه می بافتد.^{۲۰} او دست و دل باز است و به فقرا کمک می کند.^{۲۱} از برف و سرما باکی ندارد، چون برای تمام اهل خانه اش لباس گرم بافته است.^{۲۲} برای خود نیز لباسهای زیبا از پارچه های نفیس می دوزد.^{۲۳} او لباس و کمر بند تهیه می کند و به تاجرهای می فروشد. شوهر چنین زنی در میان بزرگان شهر مورد احترام خواهد بود.

^{۲۵} او زنی است قوی و با وقار و از آینده نمی ترسد.^{۲۶} سخنانش پر از حکمت و نصیحت محبت آمیز است.^{۲۷} او تنبلی نمی کند، بلکه به احتیاجات خانواده اش رسیدگی می نماید.^{۲۸} فرزندانش او را می ستایند و شوهرش از او تمجید نموده، می گوید: ^{۲۹} «تو در میان تمام زنان خوب، بی نظیر هستی!»
^{۳۰} زیبایی فریبنده و ناپایدار است، اما زنی که خدا ترس باشد قابل ستایش است.
^{۳۱} پاداش کارهایش را به او بدهید و بگذارید همه او را تحسین کنند.

۱۳:۳۱
پیادا ۱۸:۶؛ ۲۴:۱۸-۲۰

۱۹:۳۱
تث ۱۱:۱۵
ایو ۱۶:۳۱
امت ۹:۲۲
روم ۱۳:۱۲
۲۲:۳۱
مز ۱۴:۴۵ و ۱۳:۴
حز ۱۶:۹ و ۱۰
۱ پط ۳:۳
۲۳:۳۱
ایو ۷:۲۹

۲۵:۳۱
امت ۲۶:۱۴
۲۶:۳۱
امت ۱۶:۱۱
۲۷:۳۱
امت ۱۱:۶
۳۰:۳۱
امت ۱۳:۸؛ ۷:۱
۳۱:۳۱
مز ۲:۱۸ و ۳

او را شما نیز انجام دهید! بلکه از او الهام بگیرید و بکوشید نهایت سعی تان را بکنید تا کاری را که برعهده شما است به بهترین وجه انجام دهید. درست است که نمی توانیم دقیقاً مثل او باشیم، اما می توانیم از سخت کوشی، صداقت، و ابتکار عمل او درس بگیریم.

۳۱:۳۱ کتاب امثال با این فرمان آغاز می شود که باید به خداوند توکل کنیم و از او بترسیم (۷:۱)، و با تصویری از زنی که به این فرمان خداوند عمل می کند به پایان می رسد. ویژگی های چنین زنی در سرتاسر کتاب برشمرده شده است: سخت کوشی، ترس از خدا، احترام به همسر، دوراندیشی، تشویق، توجه به دیگران، اهمیت دادن به فقرا، و حکمت در زمینه پول و دخل و خرج. این ویژگی ها چنانچه با ترس از خدا همراه باشد، به احساس رضایت، موفقیت، سرافرازی و عزت می انجامد. کتاب امثال جنبه های عملی فراوانی برای روزگار ما دارد، زیرا به ما نشان می دهد که چطور خردمند باشیم، تصمیمات نیک و درست بگیریم، و مطابق آنچه در نظر خدا کمال مطلوب است زندگی کنیم.

بعضی از مردم به اشتباه تصور می کنند که زن نمونه از نظر کتاب مقدس زنی است خجول، زبون، و خانه نشین. ابداً! زن نمونه از نظر کتاب مقدس همسری شایسته و مادری مهربان است. زنی است تولیدکننده، مدیر، مدبّر، کشاورز، خیاط، کارآمد در امور منزل، و بازرگان. با وجود این، قدرت و وقار او به خاطر مهارت های حیرت انگیزش نیست، بلکه نتیجه احترام گذاشتن او به خدا است. در جامعه ما که به ظاهر زن خیلی اهمیت می دهند، شاید عجیب باشد که بگوئیم در این آیات به تنها چیزی که اشاره نمی شود، ظاهر زن است. جذابیت او تماماً از شخصیت او نشأت می گیرد.

زنی که در این فصل توصیف شده، از توانایی های برجسته ای برخوردار است. او از لحاظ موقعیت اجتماعی و وضع خانوادگی در جایگاه والایی قرار دارد. در واقع شاید اصلاً مراد یک زن به خصوص نباشد، بلکه تصویری کلی باشد از زنی ایده آل. با این حال، فکر نکنید که او الگویی است که باید در هر چیز مو به مو از او تقلید کرد؛ عمر شما آنقدر کفاف نمی دهد که بخواهید تمام کارهای